

**MOSONMAGYARÓVÁRI ÉLTES MÁTYÁS ÁLTALÁNOS ISKOLA, ÓVODA,
KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA, KOLLÉGIUM,
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI INTÉZMÉNY**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2019

PEDAGÓGIAI PROGRAM
Tartalomjegyzék

TARTALOM

1. Bevezetés	7
2. Szakmai Alapdokumentum.....	8
3. Rövid Iskolatörténet.....	10
4. Helyzetelemzés.....	13
4.1. Az intézmény önmeghatározása	13
4.1.1. Ellátott feladataink:.....	13
4.1.2. Az iskola tanulónépessége	14
4.1.3. Utazó gyógypedagógusi szolgálat	14
4.2. Tárgyi feltételek.....	16
4.2.1. Iskolánk épülete, tanteremk	16
4.2.2. A foglalkoztatás egyéb termei, helyiségei.....	17
4.2.3. Kollégium.....	21
4.2.4. Szükséges tárgyi feltételek.....	21
4.3. Személyi feltételek	21
4.4. Az iskola kapcsolatai.....	22
4.4.1. A szülő és az iskola együttműködése, kapcsolata	22
4.4.2. A pedagógus és a tanuló együttműködése	24
4.4.3. Egyéb kapcsolataink.....	24
5. Az Intézmény Cél- és Feladatrendszere	26
5.1. Az óvodai nevelés általános céljai	26
5.2. Az iskolai nevelés-oktatás általános céljai.....	29
5.3. Helyi célok, kiemelten	30
5.4. Nevelési - oktatási képzési célok életkori szakaszokhoz rendelve	31
5.4.1. Alapfokú nevelés-oktatás.....	31
5.4.1.1. Tanulásban akadályozott tanulók tagozata.....	31
5.4.1.2. Értelmileg akadályozott tanulók tagozata.....	33
5.4.1.3. Autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók, halmozottan sérült autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók	33
5.4.1.4. A speciális fejlesztés szervezési feltételei	34
5.4.2. Középfokú oktatás.....	36
5.5. Alapelveink	37
5.6. Feladatok.....	37
5.7. A nevelő – oktatómunka eszköz- és eljárásrendszere	38
6. Nevelési Program.....	42
6.1 Enyhén értelmi fogyatékos (tanulásban akadályozott) tanulók.....	42

6.1.1. Fejlesztési területek – nevelési célok	42
6.1.2. Kulcskompetenciák	44
6.2. Középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos (értelmileg akadályozott) tanulók	47
6.2.1. A középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai	48
6.2.2. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés	51
6.3. Autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók	54
6.3.1. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei	56
6.3.2. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés	60
6.4. Súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók	64
6.4.1. A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztésének kiemelt céljai és sajátosságai	65
6.5. Az intézmény minden tanulóival kapcsolatos nevelési feladataink.....	66
6.5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink a tanulók körében	66
6.5.2. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai tevékenység	69
6.5.2.1. Az egyén osztályközösségbe való beilleszkedésének segítése.....	69
6.5.2.2. Osztályközösségek közötti kapcsolat erősítése	70
6.5.2.3. Osztályközösségek hozzákapcsolása az iskolai közösséghez:	70
6.5.2.4. Integráció.....	73
6.6. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységünk	73
6.6.1. Feladataink:	74
6.7. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk	75
6.7.1. Feladatok és azok szinterei	75
6.8. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő tevékenység	76
6.8.1. A tanulási kudarc lehetséges okai:	76
6.8.2. Feladataink:	77
6.8.3. A feladat ellátásának szinterei, eszközei	77
6.9. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységünk.....	77
6.9.1. A fejlesztés területei, szinterei	78
6.10. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása	78
6.11. Gyermek- és ifjúságvédelem	78
6.11.1. Feladataink:	79
6.12. Hagyományok rendszere.....	81
6.12.1. Versenyek	81
6.12.2. Egyéb rendezvények	81
6.12.3. Ünnepek, ünnepélyek	82
7. Az iskola képzési rendje	83
7.1. Tanulói jogviszony létesítése.....	83
7.2. Tanulói jogviszony megszűnése	83
7.3. Képzési (fejlesztési) szakaszok, továbbhaladás.....	84

7.3.1. Képzési szakaszok tanulásban akadályozott tanulók tagozatán	84
7.3.1.1 Alsó tagozat	84
7.3.1.2. Felső tagozat.....	86
7.3.1.3. Képzési specialitások	87
7.3.2. Értelmileg akadályozott (középsúlyos, súlyos értelmi fogyatékos) tanulók képzési szakaszai.....	88
7.3.2.1. Alsó tagozat	89
7.3.2.2. Felső tagozat.....	90
7.3.2.3. Készségfejlesztő iskolai szakasz	90
7.3.2.4. Tantárgyi követelmények teljesítése.....	91
7.3.2.5. Képzési specialitások	92
7.3.3. Autista tanulók	93
7.3.3.1. Első szakasz: habilitáció	93
7.3.3.2. Második szakasz: ismeretbővítés, önállóságra nevelés	93
7.3.3.3. Harmadik szakasz: maximális szintű adaptáció, önállóság és munkavégző képesség elérésének megalapozása.....	93
7.3.3.4. Autista tanulók integrációja	94
7.3.3.5. Képzési specialitások	95
7.3.4. Súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók	95
8. A Csoportszervezés pedagógiai indoklása	97
8.1. Szervezési elvek.....	99
8.1.1. Kötelező tanórai foglalkozás	99
8.1.2. A Kerettantervben meghatározott kötelező tantárgyakon túli kötelező tanórai foglalkozások.....	99
8.1.2.1. Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció	99
8.1.2.2. Logopédia	102
8.1.2.3. Mozgásnevelés	102
8.1.3. Tanórán kívüli, egyéb foglalkozások.....	103
8.1.4. Mindennapos testnevelés heti 5 órában	104
9. A Helyi Tanterv	105
9.1. Tanórakeret az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára – 2013	107
9.2. Órakeret a Gyógypedagógiai óvodai csoport számára	109
9.3. Tanórakeret a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára – 2013	110
9.4. Tanórakeret: Fejlesztő nevelés-oktatás - 2013	112
9.5. Tanórakeret: a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók kerettantervének adaptációja autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók számára - 2013	113
10. A Tanulók Mérése, Értékelése, Feladatainak, Beszámoltatásának Meghatározása.....	115
10.1. A mérés, értékelés célja	116
10.2. A mérés, értékelés alapelvei	116
10.3. A mérés, értékelés szempontjai.....	117
10.4. A tanulók személyiségfejlődése, szocializációs szintjének mérése	117
10.5. Továbbhaladás	117

10.6. A tantárgyi mérés, értékelés formái, módja, tartalma.....	119
10.6.1. Tanulásban akadályozott tanulók tagozata	119
10.6.1.1. A mérés formái és gyakorisága.....	119
10.6.1.2. Diagnosztikus mérés.....	120
10.6.1.3. Tantárgyi mérések	121
10.6.1.4. A tanulók fizikai állapotának mérése	122
10.6.1.5. Az értékelés formái és tartalma	122
10.6.1.6. Házi feladat adása.....	124
10.6.1.7. Magatartás, szorgalom értékelése	125
10.6.1.8. Jutalmazás és büntetés	127
10.6.2. Értelmileg akadályozott tanulók tagozata.....	128
10.6.2.1. Ellenőrzés, mérés, értékelés.....	128
10.6.2.2. Házi feladat adása.....	129
10.6.2.3. A tanulók fizikai állapotának mérése	129
10.6.2.4. Az értékelés formái, tartalma.....	129
10.6.2.5. Továbbhaladás.....	131
10.6.3. Autista tanulók tagozata	132
10.6.3.1. A mérés és értékelés formái, a magasabb évfolyamba lépés feltételei	132
10.6.3.2. A magatartás és szorgalom értékelése.....	133
10.6.3.3. Továbbhaladás.....	134
11. Tankönyv, Taneszköz És Felszerelési Jegyzék.....	135
11.1. Tankönyvek	135
11.1.1. A tankönyvkiválasztás	135
11.2. Funkcionális taneszközök	136
11.3. Felszerelési jegyzék Ld. 8. sz. melléklet.....	139
12. Kollégium	140
12.1. A kollégiumi nevelés célja	141
12.2. A kollégiumi nevelés főbb alapelvei	141
12.3. A kollégiumi nevelés feladatai.....	141
12.4. Személyi feltételek, elvárások	141
12.5. Tárgyi, környezeti elvárások.....	141
12.6. A kollégiumi élet megszervezése	142
12.7. A kollégium kapcsolatrendszere	142
12.8. A kollégium tevékenységi szervezete.....	143
12.9. A kollégiumi nevelés eredményessége	143
12.10. Kollégiumi foglalkozások keret-terve.....	143
12.10.1. Kollégiumi foglalkozások keretprogram terve	144
12.10.2. Tanulásmódszertan – napközis foglalkozás keretein belül	144
12.10.3. Önismeret.....	145
12.10.4. Művészet és információs kultúra	145
12.10.5. Környezeti nevelés	146

12.10.6. Életmód, életvitel, háztartási ismeretek	146
12.10.7. Egyén és közösség	148
12.10.8. Magyarság, nemzetiségi lét, európaiság.....	148
12.11. A kollégium helyiségeinek jegyzéke	149
13. UTAZÓ TANÁRI SZOLGÁLTATÁS	151
13.1. Az utazó gyógypedagógiai ellátás jogszabályi háttere	151
13.2. Az utazó gyógypedagógiai ellátás célja	151
13.3. Az utazó gyógypedagógiai ellátás fő feladatai	151
13.4. Az utazó gyógypedagógiai ellátást nyújtó személyek	152
13.5. Az utazó gyógypedagógiai ellátást igénylők köre.....	153
13.6. Az utazó gyógypedagógiai ellátás folyamata	153
14. ESZKÖZKÖLCSÖNZÉSI SZOLGÁLTATÁS	155
14.1. A szolgáltatás célja és feladatai.....	155
14.2. A szolgáltatás célcsoportja és az igénybevétel feltétele	155
14.3. Az eszközkölcsönző működésének személyi és tárgyi feltételei	156
14.4. Az eszközkölcsönző működése.....	156
15. SZAKMAI SZOLGÁLTATÁSOK.....	158
15.1. A mozgásfejlesztés szolgáltatás	158
15.2. Utazó tanári szolgáltatás	158
15.3. Tartósan beteg tanulók ellátása.....	158
16. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGE.....	159
17. Mellékletek.....	161

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Intézményünk feladata, küldetése

***„... ne kényszerrel oktasd a gyermeket, hanem játszva,
úgy, hogy előbb fürkészd ki hajlamaikat!”
/Platon/***

- ❖ Elsődleges célunk, intézményünk sajátos nevelési igényű tanulóinak a társadalomba történő minél tökéletesebb beillesztése, melynek eléréséhez magas színvonalú pedagógiai stratégiák állnak rendelkezésünkre.
- ❖ A társadalmi integráció megvalósulásának érdekében a többségi intézményekben ellátott gyermekek/tanulók neveléséhez-oktatásához a lehető legtöbb segítséget kívánjuk nyújtani.
- ❖ Feladatunk a tanulók minőségi képességfejlesztése a tanterv, és nevelési tervek hatékony és sikeres alkalmazásával.
- ❖ Felelősséggel tartozunk közvetlen partnereinknek (gyermekek, szülők, pedagógusok), ezért törekszünk a lehetőségeinkhez mérten a leghatékonyabb nevelő-oktató munkát végezni.
- ❖ A társadalmi és tanulási tapasztalatok széles körét kívánjuk biztosítani diákjaink számára, figyelembe véve életkori sajátosságait, képességeiket és igényeiket.
- ❖ Minden kapcsolatunkat az empátia és a felelősségérzet irányítja, elismerjük az egyén jogait, kiemeljük a szociális érzékenység és az ismeretszerzés fontosságát.
- ❖ Az iskola közösségében minden egyénnek megteremtjük a lehetőséget arra, hogy képességeinek megfelelően a lehető legszínvonalasabban végezze nevelő-oktató munkáját.
- ❖ Igyekszünk kialakítani és fenntartani a tanuláshoz szükséges szakmai, tárgyi feltételeket.
- ❖ Az iskola életének és munkájának minden területén folyamatos fejlődésre és innovációra törekszünk.

***„Magyarázd meg, és elfelejtem.
Mutasd meg, és megjegyzem.
De ha együtt csináljuk, meg is értem.”
/Konfucius/***

1. BEVEZETÉS

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény szerint, a nevelési–oktatási intézményben a nevelő- és oktatómunka nevelési, illetve pedagógiai program szerint történik.

2011. évi CXC. Törvény végrehajtási rendeletei:

- 20/2012. EMMI rendelet
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

A pedagógiai program az iskola pedagógiai stratégiai terve, amely hosszú, illetve középtávra – az intézményben működő évfolyamok számához kapcsolódva legalább egy képzési ciklusra – határozza meg az iskolában folyó nevelés–oktatás rendszerét: céljait, feladatait és tevékenységeit.

2. SZAKMAI ALAPDOKUMENTUM

Az intézmény székhelye szerinti megye neve: Győr-Ménfőcsanak-Ménfőcsanak megye
Fenntartó tankerületi központ megnevezése: Győri Tankerületi Központ
OM azonosító: 038501

Mosonmagyaróvári Értelmes Mátys Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény szakmai alapidokumentuma

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (3) bekezdése szerinti tartalommal, figyelemmel a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 123. § (1) bekezdésében lefektetve, az alábbi szakmai alapidokumentumot adom ki:

A köznevelési intézmény

1. Megnevezés

- 1.1. Hivatalos neve: Mosonmagyaróvári Értelmes Mátys Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
- 1.2. Rövid neve: Értelmes EGYMI

2. Feladatellátási hely

- 2.1. Székhelye: 9200 Mosonmagyaróvár, Szent István király út 97.
- 2.1.1. telephelye: 9200 Mosonmagyaróvár, Gorkij utca 3.

3. Alapító és a fenntartó neve és székhelye

- 3.1. Alapító szerv neve: Emberi Erőforrások Minisztériuma
- 3.2. Alapítói jogkör gyakorlója: emberi erőforrások minisztere
- 3.3. Alapító székhelye: 1054 Budapest, Akadémia utca 3.
- 3.4. Fenntartó neve: Győri Tankerületi Központ
- 3.5. Fenntartó székhelye: 9022 Győr, Liszt Ferenc utca 17.

4. Típusa: egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény

5. OM azonosító: 038501

6. Köznevelési alapfeladatok

6.1. 9200 Mosonmagyaróvár, Szent István király út 97.

6.1.1. Általános iskolai nevelés-oktatás

- 6.1.1.1. nappali rendszerű iskolai oktatás
- 6.1.1.2. alsó tagozat, felső tagozat
- 6.1.1.3. 1. évfolyamtól 8. évfolyamig

6.1.1.4. sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai nevelés-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, értelmi fogyatékos - enyhe értelmi fogyatékos, értelmi fogyatékos - középsúlyos értelmi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - látási fogyatékos)

6.1.2. szakiskolai nevelés-oktatás (kötöttbő képzéstípus, 2016. szeptember 1-jétől kifizető jelleggel)

- 6.1.2.1. nappali rendszerű iskolai oktatás
- 6.1.2.2. sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai nevelés-oktatása (autizmus spektrumzavar, értelmi fogyatékos - középsúlyos értelmi fogyatékos)
- 6.1.2.3. készségfejlesztő speciális szakiskola

6.1.3. utazó gyógypedagógusi, utazó konduktív hálózat működtetése

6.1.4. fejlesztő nevelés-oktatás

6.1.5. készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás

- 6.1.5.1. nappali rendszerű iskolai oktatás
- 6.1.5.2. sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai nevelés-oktatása (autizmus spektrumzavar, értelmi fogyatékos - középsúlyos értelmi fogyatékos)
- 6.1.5.3. 1. szakmai modul megnevezése: szövegtérkép-készítő/ kézi szövegtérkép
jövőhagyási száma: 18246-5/2009
2. szakmai modul megnevezése: háttér-tan/életvitel
jövőhagyási száma: 18246-7/2009

6.1.6. óvodai nevelés

- 6.1.6.1. sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai nevelés-oktatása (mozgásszervi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, értelmi fogyatékos - enyhe értelmi fogyatékos, értelmi fogyatékos - középsúlyos értelmi fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - hallási fogyatékos, érzékszervi fogyatékos - látási fogyatékos)

6.1.7. egyéb foglalkozások:

napközi
tanulószoba

6.1.8. a feladatellátási hely maximálisan felvehető tanulói létszáma: 208 fő

6.1.9. a feladatellátási helyen iskolai tanműhely működik

6.1.10. iskolai tanműhely maximális létszáma: 6 fő

6.1.11. könyvtár: iskolai / kollégiumi könyvtár

6.2. 9200 Mosonmagyaróvár, Gorkij utca 3.

6.2.1. kollégiumi ellátás

6.2.1.1. sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai nevelési-oktatása (halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavar, értelmi fogyatékos - enyhe értelmi fogyatékos, értelmi fogyatékos - közép súlyos értelmi fogyatékos)

6.2.2. a feladatellátási hely maximálisan felvehető tanulói létszáma: 20 fő

7. A feladatellátást szolgáló vagyon és a felette való rendelkezés és használat joga

7.1. 9200 Mosonmagyaróvár, Szent István király út 97.

7.1.1. Helyrajzi száma: 3592

7.1.2. Hasznos alapterülete: 2300 nm

7.1.3. Intézmény jogköre: ingyenes használati jog

7.1.4. Fenntartó jogköre: vagyongazdálkodási jog

7.2. 9200 Mosonmagyaróvár, Gorkij utca 3.

7.2.1. Helyrajzi száma: 650/1

7.2.2. Hasznos alapterülete: 330 nm

7.2.3. Intézmény jogköre: ingyenes használati jog

7.2.4. Fenntartó jogköre: vagyongazdálkodási jog

8. Vállalkozási tevékenységet nem folytathat

3. RÖVID ISKOLATÖRTÉNET

A Mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Mosonmagyaróvár gyógypedagógiai nevelési–oktatási intézménye, melynek jogelődjét 1948-ban alapították. 2012. december 31-ig a fenntartó Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata volt, 2013. január elseje óta az állami fenntartásba vétellel a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ. 2017. január 1-től pedig a Győri Tankerületi Központ lett az iskola fenntartója.

Az első ún. kiegészítő osztályt Horváth Frigyes alapította a sérült gyerekek számára, aki a szombathelyi vakok intézetéből érkezett városunkba. Kezdetben kettő, majd négy tanteremben folyt tanítás a mosoni és az óvári városrészben, kb. 50 tanulóval. 1952-ben megszűnt ez a kettéosztottság, és az óvári városrészen három tantermet kaptak a tanulók. Mivel a rászoruló gyermekek száma egyre növekedett, 1961-ben önálló épületbe költözött az ún. kiegészítő iskola. Ez az épület egy elhanyagolt gazdasági melléképület volt, ahol a tárgyi feltételek nagyon szegényesek, ugyanakkor a pedagógusok lelkesek és elkötelezettek voltak a fogyatékos gyermekek ügye iránt. Tisztelettel emlékezünk Hencz Géza igazgatóra, Sidó Ilona, Dr. Szajkóné Timaffy Magdolna, Téglás Ferencné, Rozenits Mária és Papp György tanítókra.

1984-ben véget ért ez a nehéz korszak. A 2. sz. Általános Iskola elköltözött a főépületből, melyet felújítottak és bővítettek. Így 9 tanteremből álló, akkor korszerűnek minősülő iskolaépületet kapott a gyógypedagógiai nevelés-oktatás. Imréné Bertalan Gabriella igazgatónő irányításával az 1980-as évek végétől egy újabb fejlődési szakasz kezdődött intézményünkben, mely egyre inkább alkalmazkodott az újabb elvárásokhoz és igényekhez.

1986-ban iskolánk diákotthonnal bővült, ahol, azok a vidéki gyerekek kaptak elhelyezést hétfőtől péntekig, akik – sérültségük miatt – önállóan nem tudtak naponta bejárni az iskolába.

A korszerűbb körülmények között egyre átgondoltabb, érettebb lett a nevelő-oktató munka is. A tartalmi munka javítása érdekében 1987-től – az alsó tagozat kivételével – bevezettük a tantárgycsoportos oktatást, amely jelenleg is működik. Sajnos a szaktantermi háttérrel – objektív okok miatt – nem sikerült kialakítani.

Hosszú ideig nagy gondot jelentett a nyolcadik osztályt befejezett tanulók továbbtanulása. A Művelődési Minisztérium támogatásával 1989-ben két évfolyamos speciális szakiskolai osztály létesült a városban, a Hunyadi Mátyás Szakmunkásképző Intézetben. Így lehetőségessé vált a sérült gyerekek továbbtanulása, szakmaszerzése a városban is. Ez a képzési forma a Hunyadi iskolában azóta megszűnt.

1991-ben az iskola felvette Éltés Mátyás, a neves magyar gyógypedagógus nevét.

Az elmúlt bő egy évtized alatt az iskola által ellátott feladatok – az elvárásoknak és az igényeknek megfelelően – megszorodtak. 1992-ben megkezdődött a korai fejlesztő munka, azaz, a 0–6 éves korú testi, érzékszervi, értelmi, beszéd, mozgás, illetve más fogyatékossgal bíró gyermekek fejlesztése. Szintén 1992-ben – szülői kezdeményezésre

– jött létre az értelmileg akadályozott tanulók számára az ún. foglalkoztató csoport. 1994-től – ugyancsak szülői kezdeményezésre – működik az autista gyerekeket ellátó csoport. 1996-ban a kollégiumként funkcionáló épületet – melyben tanulócsoporthoz is működtek – el kellett hagyni. A Hunyadi Mátyás Szakmunkásképző Intézettel közösen használt diákotthonba költöztek a kollégisták, a tanulócsoporthoz azonban nem kaptak itt elhelyezést. 4–5 tanulócsoporthoz a város különböző intézményeiben megüresedő termekben kapott helyet. A többszörös megosztottság nehezítette a nevelő–oktató munkát, a működést, de minden pedagógus és alkalmazott azon igyekezett, hogy ez ne hátráltassa a gyerekek fejlődését.

2000. szeptember elsejével indítottuk el képzésünket előkészítő szakiskolai évfolyamokon. Ide a tanulásban akadályozott tanulókat iskoláztuk be 9-10. osztályba. E két évfolyam a speciális szakiskola gyakorlati évfolyamaira készítette fel tanítványainkat.

Intézményünk 2004. december 20-án új helyre költözött. Felújítottak számunkra egy olyan iskolaépületet, melyben az általános iskolás tanulók száma számottevően lecsökkent. Így az épületkomplexumban helyet kapott egy általános iskolai tagiskola (Haller Iskola), a Nevelési Tanácsadó (mely 2010 júniusában kiköltözött az épületből) valamint az Éltes Iskola. Az épületet bővítették is, melynek következtében a korai fejlesztés feladatát kivéve, minden tanulócsoporthoz elhelyezését biztosítani tudtuk. A korai fejlesztés helyszínét a közeli óvodában biztosították számunkra. Új kiszolgálóhelyiségek (sportöltözők, szertárak, raktárak), valamint könyvtár és informatika terem, jól felszerelt lánykonyha, fiúműhely, külön tornaszoba, konditerem, mozgásfejlesztő terem az autista tanulók számára és irodák is a rendelkezésünkre állnak. Az általános iskolai tagiskolával közösen használjuk az ebédlőt és a tornatermet. Az udvaron sportpályát és játszóteret is használhatunk. Mindezek következtében lényegesen javultak az oktató-nevelőmunka feltételei, így lehetőségünk van tevékenységünk színvonalának további emelésére.

Ezen évek alatt az értelmileg akadályozott tanulók tagozatán 12 évfolyamosra bővítettük a nevelést-oktatást, tanulóink a 11-12. évfolyamon háztartástant és szöveget tanulhatnak. Ezzel további két évvel, szükség esetén pedig még két évvel meghosszabbíthatjuk a tanulók oktatási rendszerben eltöltött idejét. Ennek nagy jelentősége van neveltjeink és családjaik életében, hiszen tanulóink középsúlyos értelmi fogyatékosként állandó felügyeletre szorulnak, amit családjaik csak úgy tudnak biztosítani, ha valamelyik szülő esetenként feladja munkahelyét. A meghosszabbított fejlesztési idő segít megakadályozni leépülésüket, a tanult szakmák pedig jobban felkészítik őket a felnőtt életre, illetve lehetőséget jelentenek számukra az önállóbb életvitelhez.

2005 októberében egységes gyógypedagógiai módszertani intézménnyé alakultunk. Ezzel bővült feladatkörünk, mely felelősség és lehetőség is egyben. Módszertani intézményként az integráció folyamatának „gazdái” vagyunk, gyógypedagógusaink gondozzák, ha kell, irányítják a folyamatot. Szakmai módszertani segítségnyújtást, szakmai tanácsadást végzünk és az utazó gyógypedagógusi szolgálat működtetésével segítjük az integrált nevelésben-oktatásban részesülő gyermekeket, tanulókat, illetve nevelőiket. A kezdetben

heti 10-12 órában ellátott utazó gyógypedagógiai ellátás az integráció térnyerésével megnövekedett.

2006 szeptemberében megkezdődött a gyógypedagógiai óvodai ellátás intézményünkben. Az óvodai fejlesztő munka célja, hogy ellássa azokat az óvodáskorú, sajátos nevelési igényű kisgyermeket, akiknek integrációja nem megvalósítható és intenzív, hatékony fejlesztése külön óvodai csoportban biztosítható.

2007-ben korai fejlesztő feladatellátásunkat is sikerült beköltöztetnünk az iskola székhelyére. Korai fejlesztő szoba, mozgásfejlesztő terem és szülői váró kialakításával megfelelő körülményeket teremtettünk a fejlesztő munkához.

2013. szeptember 1-től nem látunk el korai fejlesztést, mert a feladatellátás átkerült a pedagógiai szakszolgálati ellátásba.

2007 szeptemberétől kollégista tanulóink átköltöztek az újonnan létrejött Gulyás Lajos Kollégiumba (Gorkij út. 3.). Itt a II. pavilon II. emeletét vehettük birtokba, ahol 5 tanuló hálószoba (maximum 20 gyermek elhelyezésére), valamint játszó- és tanulószoba, teakonyha sarok, nevelői szoba áll rendelkezésünkre.

2008. szeptember elsejével kezdte meg működését fejlesztő iskolai csoportunk a súlyosan halmozottan fogyatékos tanulók számára. A fejlesztő munka egy csoportban zajlik, elsősorban egyéni, de kiscsoportos fejlesztés formájában is, melynek része a kommunikáció/beszédfejlesztés, mozgásfejlesztés, testi higiéné, táplálkozás, játék és pihenés.

Továbbra is feladatunk, hogy ellássuk azokat a súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulókat otthonukban, akik állapotuk súlyossága miatt nem tudnak részt venni az iskolai nevelésben-oktatásban.

2014. szeptember elsejével tanulásban akadályozott tanulóink tagozatán megszűntek az előkészítő szakiskolai évfolyamok, így ott már nem indítottunk 9-10. osztályt.

Az alapítás óta iskolánknak számos hagyománya alakult ki (Éltes Nap, közös ünnepek, ünnepélyek stb.), kapcsolatai egyre szerteágazóbbak, tartalmasabbak lettek. Aktív résztvevője a speciális intézmények számára szervezett programoknak, eredményes szereplője a tanulmányi és egyéb versenyeknek. A pedagógusok és segítők lelkiismeretes, hozzáértő munkáját bizonyítja a gyerekek fejlődése, a sikeres megyei és országos versenyeredmények.

4. HELYZETELEMZÉS

4.1. Az intézmény önmeghatározása

A Mosonmagyaróvári Éltes Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény a Győri Tankerületi Központ mosonmagyaróvári járásának gyógypedagógiai nevelési–oktatási intézménye, mely ellátja a mosonmagyaróvári járás településein élő sajátos nevelési igényű gyermekeit, tanulóit. Ennek megfelelően gyógypedagógiai óvodai csoportokat, általános iskolai és készségfejlesztő iskolai évfolyamokat működtetünk. Utazó gyógypedagógusi szolgálat működtetésével segítjük az integrált gyermekeket, tanulókat, illetve nevelőiket, szüleiket.

4.1.1. Ellátott feladataink:

- tanulásban akadályozott (enyhén értelmi fogyatékos) tanulók nevelése–oktatása 1-8. iskolai évfolyamon,
- értelmileg akadályozott (középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos) gyerekek/tanulók nevelése-oktatása óvodai csoportban és 1-12. iskolai évfolyamon,
- autizmus spektrum zavarral küzdő, halmozottan sérült autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók egyéni képességfejlesztése 1-8. iskolai évfolyamon, és szükség esetén gyógypedagógiai óvodai csoportunkban
- súlyosan halmozottan fogyatékos tanulók ellátása (fejlesztő nevelés-oktatás)
- egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció biztosítása beszéd fogyatékos, beszédhibás, mozgásfogyatékos, látássérült, hallássérült gyermekek/tanulók számára
- utazó gyógypedagógusi szolgálattal az integrált gyermekek, tanulók ellátásának segítése: konzultáció, tanácsadás a befogadó óvodák, iskolák pedagógusai, és gyermekek, tanulók szülei számára, fejlesztő foglalkozás a gyermekek, tanulók számára
- vidéki tanulók részére hetes kollégiumi elhelyezés biztosítása,
- tanórán kívüli foglalkozásként: napközis, tanulószobai ellátás biztosítása, szakköri foglalkozások, tömegsport, tehetséggondozás.

Pedagógiai programunkat, helyi tantervünket meghatározza az a tény, hogy sajátos nevelési igényű (tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, autista, súlyosan halmozottan fogyatékos) gyermekeket, tanulókat nevelünk.

Ennek következtében nevelő-oktató munkánk nem szerveződhet kizárólagosan a Nemzeti Alaptanterv követelményei alapján.

Gyógypedagógiai munkánkat elsődlegesen „A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve”

határozza meg. Törekszünk a Nemzeti Alaptanterv követelményeihez igazodni, és az abban meghatározott minimális teljesítmények eléréséhez eljuttatni a jobb képességet, a dinamikusabb fejlődést mutató tanulókat.

4.1.2. Az iskola tanulónépesége

- Tanulásban akadályozott – Enyhén értelmi fogyatékos gyermek/tanuló
- Értelmileg akadályozott – Középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos gyermek/tanuló
- Súlyosan halmozottan fogyatékos gyermek/tanuló
- Autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók, halmozottan sérült autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók

Tanulóink teljes körét a Szakértői Bizottságok szakértői határozata alapján vesszük fel.

Tanulóink jelentős része szociokulturális és szociális helyzetét tekintve hátrányos helyzetű családi környezetből érkezik. Ennek következményeként – pedagógiai tapasztalataink alapján – a tanulónépeség nagy százalékban hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű. A családok hátrányos helyzete abból adódik, hogy a szülők közül sokan tartoznak a munkanélküli szegények, a létminimum határán élő rokkantnyugdíjasok közé, a szakmai végzettség híján alkalmi munkából élők rétegébe.

4.1.3. Utazó gyógypedagógusi szolgálat

Utazó gyógypedagógusi szolgálat keretében azoknak a sajátos nevelési igényű gyerekeknek, tanulóknak az ellátását végezzük, akiket az óvoda, iskola integráltan nevel, oktat.

Az utazó gyógypedagógusi szolgálat célja és feladata:

- Az utazó gyógypedagógusi ellátás célja, az integráltan nevelt-oktatott tanulók/gyermekek sérülés-specifikus ellátása.
- A sajátos nevelési igényből – mozgásszervi, érzékszervi, értelmi- vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból – következő sérült vagy hiányzó funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása

Gyógypedagógiai módszertani intézményként – igény esetén - felkészítést nyújtunk befogadó óvodák, iskolák tantestülete számára előadás, konzultáció keretében.

A törvényi változások következtében 2013 szeptemberétől a Mosonmagyaróvári Járás általános és középiskolás integráltan tanuló sajátos nevelési igényű tanulóinak, (lehetőség szerint óvodásainak) fejlesztése iskolánk feladata.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár az alábbi feladatokat végzi:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését;
- javaslatot tesz a fogyatékoság, a pszichés fejlődési zavar típusához, a tanuló egyéni igényeihez szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, szükséges megvilágítás, hely- és helyzetváltogatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);
- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, ismerteti a speciális eszközök használatát, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- javaslatot tesz gyógypedagógiai specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a többségi pedagógusokkal, figyelembe veszi a tanulóval foglalkozó pedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon – egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben –, ennek során támaszkodik a tanuló meglévő képességeire, az ép funkciókra;
- segíti a befogadó pedagógust az egyéni értékelés kialakításában, a gyermek önmagához mért fejlődésének megítélésében;
- segíti a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolását.
- a programok, programcsomagok összeállítása,
- a rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztés, osztályterem belüli megsegítés.

A TÁMOP 3.1.6. projekt keretében eszközkölcsonzót alakítottunk ki. Korrektív-kompenzáló speciális eszközök, fejlesztő eszközök, hely - és helyzetváltogatáshoz szükséges eszközök, speciális taneszközök, IKT eszközök, beszerzésére volt lehetőségünk. Ezzel a projektcéllal az SNI gyermekek/tanulók ellátásában hasznos illetve szükséges eszközökhöz való hozzáférést segítjük, térítésmentes kölcsönzési lehetőséggel.

4.2. Tárgyi feltételek

4.2.1. Iskolánk épülete, tantermek

Intézményünk 2004. december 20-án költözött jelenlegi helyére a Szent István király út 97. szám alatt álló épületbe. Benne helyet kapott a Mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és a Haller János Általános, Szakközép- és Szakiskola alsó tagozata. Az épületkomplexumot teljesen felújították (szerelvények, vezetékek, burkolatok, nyílászárók stb.), az igényeknek megfelelően átalakították, illetve hozzáépültek. A két iskola jól elkülöníthetően használja saját területét. Ennek megfelelően iskolánk a panelszerkezetes épületrész egészét - melyhez hozzáépültek -, valamint a régi tégláépület egy kis hányadát használja. Közös használatban van a tornaterem és az ebédlő, melyhez beosztást készítettünk a zökkenőmentes ellátás érdekében.

Az épület akadálymentesített, lejtős feljáró és lift könnyíti meg a kerekesszéket használók számára a bejutást, a használatot.

Tanulócsoportjaink, óvodai csoportjaink elhelyezésére összesen 19 tanterem és négy kisebb foglalkoztató szoba áll rendelkezésre.

A tantermek 25-26 m²-esek (kicsit kisebbek a kívánatosnál), világosak, 10-12 tanuló elhelyezésére alkalmasak, az ennél magasabb osztálylétszám esetén túlszűfoltak.

Egyszemélyes, kétszemélyes tanulóasztalok, padok, szekrények, fali polcok, ruhás szekrények helyet biztosítanak a tanulók felszerelésének, az oktatás eszközeinek.

A tantermek a délutáni napközis, tanulószobai, szakköri, terápiás foglalkozások színterei is.

A felszerelést az elhasználódás miatt igyekszünk lehetőség szerint cserélni, valamint a NAT ismeretköreihez biztosítottuk, illetve biztosítjuk az eszközöket. A tanulásban akadályozott tanulók alsó tagozatán, az értelmileg akadályozott tanulók egész tagozatán, valamint a súlyosan halmozottan fogyatékos tanulók csoportjában állítható magasságú tanulói asztalokat és székeket használunk, alkalmazkodva a tanulók eltérő fizikai sajátosságaihoz. Utóbbi csoportban igyekszünk folyamatosan bővíteni a speciális bútorok, eszközök számát.

IKT eszköztárunk pályázati és szponzori támogatásból 11 db interaktív tábla, és 1 db interaktív panel felszerelésével gazdagodott, melyek – a tagozatok között egyenletesen elosztva – tantermekben kerültek elhelyezésre.

4.2.2. A foglalkoztatás egyéb termei, helyiségei

Tornaterem – 200 m²

A tornaterem hetente két és fél napon áll rendelkezésünkre. A tornateremben elsősorban felső tagozatos (5-12. évfolyam) tanulóinknak tartunk testnevelés órát, és ott tartjuk tömegsport és sportszakköri foglalkozásainkat. Zsibongó, aula hiányában a tornaterem az iskolai ünnepélyek, rendezvények helyszíne is.

Tornaszoba – 70 m²

Speciális tornaeszközökkel (WESCO eszközök) berendezett tornaszobánkban elsősorban a tanulásban akadályozott alsó tagozatos (1-4. évfolyam) tanulók testnevelés óráit, az értelmileg akadályozott tanulók, az autista tanulók és óvodai csoportunk mozgásfejlesztő óráit tartjuk.

Kondicionáló terem – 50 m²

Egy nagyobb és egy kisebb teremből álló helyiségben kondicionáló eszközök, valamint két asztalitenisz asztal szolgálja a tanulók testmozgását, melyet testnevelés óra megtartására is használunk kell, hiszen csak így tudjuk biztosítani minden tanulócsoporthoz számára kötelező a testnevelés órát.

Mozgásfejlesztő terem az autista tanulók számára – 30 m²

Autista tanulóink számára alakítottunk ki egy kis mozgásfejlesztő termet, melyet a nap bármely szakában igénybe vehetnek. Állapotukból fakadóan erre nagy gyakorisággal szükség van, nemcsak a fejlesztő munka érdekében, hanem az éppen rohamozó, rossz állapotban lévő gyermek elkülönítése, illetve mozgás általi lazítása, megnyugtatása érdekében.

Mozgásfejlesztő terem – 40 m²

Speciális mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal berendezett mozgásfejlesztő terem az egyéni, kiscsoportos mozgásfejlesztés, szomatopedagógiai fejlesztés megtartására.

Műhely – 35 m²

Technikai jellegű tevékenységre, gyakorlati foglalkozás megtartására egy fiúműhely áll rendelkezésre, melyet speciális tantervünkből fakadóan nagy óraszámokban veszünk igénybe. A fiúk műhelyterme szerszámokkal, gépekkel felszerelt. Itt helyeztük el két agyagkorongozónkat, valamint a kiégetésre alkalmas kemencénket, melyet fazekas szakkör keretében használnak tanulóink.

Konyha – 30 m²

Háztartási ismeretek tanítására alkalmas, háztartási gépekkel, eszközökkel ellátott, tágas jó elrendezésű terem, melyet szintén nagy óraszámokban veszünk igénybe.

Szövőműhely – 25 m²

Értelmileg akadályozott készségfejlesztő iskolai tanulóink számára a szövés szakma elsajátításához rendelkezésünkre áll egy szövőműhely, ahol elhelyezést nyertek szövőkereteink és a szövéstanulás egyéb eszközei, anyagai.

Kézműves szoba - 15 m²

A tanulásban akadályozott tanulóink számára kialakított kézműves szoba helyszíne a szövéstanításnak, de más kézművességek tanításának is (pl. gyöngyfűzés, gyöngyszövés, vesszőfonás, hímzés, stb.).

Informatika terem – könyvtár – 55 m²

Vegyes használatú helyiség, melyben a könyvtár és az informatika terem kapott helyet.

Könyvtár: az iskolai igényeket kielégítő könyvállományt könyvtárosunk igyekszik folyamatosan fejleszteni. A könyvtár berendezése megfelelő (nyitott könyvespolcok, asztalok, székek,) és itt helyeztük el a tv, a videó készüléket, és DVD lejátszót, valamint egy IKT táblát is.

Informatika: 14 számítógép áll a tanulók rendelkezésére, melyet a rendszergazda karban tart, a szükségleteknek megfelelően fejleszt, bővít. A teremhez informatika szertár kapcsolódik. Az iskola számítógépein biztosított az ingyenes internet hozzáférés.

Logopédiai szoba – 8 m²

Megfelelően berendezett és felszerelt, tudatosan válogatott fejlesztő eszközeivel egyéni és kiscsoportos beszédjavító és beszédfejlesztő foglalkozások megtartására alkalmas.

Fejlesztő szoba - 25 m²

Egyéni és kiscsoportos fejlesztésre alkalmas fejlesztő terem áll rendelkezésre a rehabilitációs, habilitációs foglalkozások, a hittan foglalkozások megtartására, valamint a magántanulók felkészítésére.

Fejlesztő szoba - 8 m²

Egyéni fejlesztésre alkalmas fejlesztő terem áll rendelkezésre a rehabilitációs, habilitációs foglalkozások megtartására.

Snoezelen terápiai szoba - 4 m²

Pályázati forrásból sikerült 2016-ban kialakítanunk és berendeznünk egy snoezelen terápiai szobát. A terápiai szobában különféle ingerek (fény- és aromaterápiai eszközök, hang- illetve fénytechnikai berendezések, vízoszlop, tapintóelemekkel díszített szőnyeg, só lámpa, párologtató lámpa, fénygömb, masszázsfotel) együttes nyújtásával történik az érzékelő rendszer sokoldalú stimulálása.

Eszközkölcsönző szoba

A TÁMOP -3.1.6.-11/2-2011-0005 – „Együtt az együttnevelésért” című projekt keretében vásárolt speciális eszközök tárolására és kölcsönzésének lebonyolítására szolgáló helyiség.

Hidromasszázs kád

Fényterápiás hidromasszázs kád áll rendelkezésre a súlyosan halmozottan fogyatékos, a mozgásfogyatékos és autista gyermekek, tanulók számára.

Zsibongó – nem áll rendelkezésünkre

Hiányzik az iskolai ünnepek, csoportközi foglalkozások, (versenyek, vetélkedők) közös játékok, próbák, órák közötti munkák, szünetek lebonyolítására alkalmas zsibongó, vagy aula.

Kiszolgáló helyiségek

Tanári szoba

Tanári szobánk megfelelő méretű (55m²), tágas, világos. Munkaasztalok, tároló-szekrények állnak a nevelők rendelkezésére. A tanáriban elhelyezett számítógép (internet hozzáféréssel) segíti az oktató-nevelőmunkára való felkészülést. A teakonyha-sarok berendezése a felfrissülés szolgálatában áll.

Szertárak

Három szertár, két anyagraktár, beépített szekrények nyújtanak helyet az eszközök és anyagok megfelelő tárolására. A pincében szűkösen ugyan, de van helyünk a nem használatos iskolabútorok tárolására (bútorraktár nincs).

Személyzeti öltöző

A takarítók (takarító cég alkalmazottai), valamint a karbantartó számára megfelelő helyiség áll rendelkezésre az átöltözéshez, tisztálkodáshoz, a takarítóeszközök tárolásához. A testnevelő tanárok a sportszertár, illetve a mozgásfejlesztő terem használatával oldják meg az átöltözést.

Karbantartó műhely

A karbantartási feladatok elvégzését 2017. január 01-től a Győri Tankerületi Központ biztosítja. Az épületben rendelkezésre áll karbantartó műhely.

Étkezés színhelye

A tízórait, uzsonnát a tanulók az osztálytermekben fogyasztják el. A gyermekfelügyelők, pedagógusok felelőssége a kulturált étkezés feltételeinek biztosítása. A tízórai átszállítása az ebédlőből a félemeleti pihenőig a konyhai alkalmazott feladata, a kiosztás pedig a gyermekfelügyelőké. Az ebédeltetés lebonyolítása a Haller iskolával közösen használt iskolai ebédlőben történik az órarend figyelembevételével készített ebédelési rend

szerint. Itt, a kulturált étkezés mellett, gyakorolhatják a társas viselkedés, a kérés, köszönetnyilvánítás összes formáját a tanulók. Azok a gyermekek, tanulók, akik állapotukból fakadóan az étkezőbe nem tudnak átmenni ebédelni, a csoportszobájukban étkeznek.

Orvosi rendelő

Az intézményben kialakítottak egy orvosi rendelőt, ahol az iskolai védőnői szolgálat és iskolaorvosi rendelés biztosítja az egészségvédelmet.

Udvar

Az épület két oldalán található udvart használjuk, mely a gyülekezés, a levegőzés, a szabadban végzett mozgás, játék, iskolai rendezvények, ünnepek színtere.

Az udvari játszótéren a gyerekek, tanulók különféle eszközöket használhatnak ügyességük kipróbálására, mozgásuk fejlesztésére, s eltölthetik a pihenés idejét. A térkövel kirakott területen tudnak levegőzni és játszani, ha a füves udvarrész a rosszabb időjárás miatt nem használható.

A felsősöknek a focipálya, kosárlabdapalánk nyújt megunhatatlan szórakozást. 2009-ben szponzori segítséggel sikerült a felsősök számára kialakítanunk egy kellemes pihenősort, ahol a szünetekben és a napközis játékidő alatt tölthetik az időt. Elkészült a nyári pavilon, melynek árnyat adó teteje alatt a padok, az asztal jó helyszíne lehet a beszélgetéseknek, társas játékoknak, de akár egy szabadban tartott tanórának is. Sor került az udvari padok felújítására is.

2015-ben sportpálya felőli udvarrészen TÁMOP 3.1.4. pályázati forrásból sikerült kialakítani egy több eszközből álló „fitness parkot”, mely kitűnően szolgálja a tanulók szabadidős tevékenységét.

Szponzori támogatással a 2010-2016 közötti években is sikerült udvari játszóterünket fejleszteni további játékeszközökkel.

Eszközkészlet

Taneszköz-készletünk megfelelőnek mondható. A szemléltetőeszközök, fejlesztőeszközök, sportszerek többségét pályázati bevételből sikerült beszereznünk. Az 1996-tól 2013-ig működő Intézményfenntartó Társulás által befizetett pénzösszeg is ezt a célt szolgálta évekig.

Az utazó gyógypedagógusi szolgálat feladatainak megfelelő színvonalú ellátásához TÁMOP 3.1.6. pályázatunk segítségével gazdag eszközkölcsönzőt alakítottunk ki.

A pedagógusok számára számítógép, internetes hozzáférés biztosított a tanári szobában, valamint a könyvtárban, de a mindennapi felkészüléshez nincsenek optimális feltételeink.

A TÁMOP -3.1.6.-11/2-2011-0005 - „Együtt az együttnevelésért” projekt keretében, valamint Klebelsberg Központ által kiírt pályázat keretében a vásárolt speciális fejlesztő eszközök hatékony segítséget nyújtanak pedagógusainknak.

4.2.3. Kollégium

Tanulóink a Gulyás Lajos Kollégiumban kapnak elhelyezést, ahol közösen használjuk az intézmény ebédlőjét. A II. pavilon II. emeletét teljes egészében mi foglaljuk el. 5 hálószoza, fürdő, WC, egy foglalkoztató és egy játszószoza teakonyha sarokkal, nevelői szoba és raktárhelyiségek állnak rendelkezésünkre. A helyiségek berendezése megfelelő.

A kollégista tanulók reggel 7:10 órakor indulnak az iskolába a helyi autóbusszjáráttal, majd délután kb. 16:15 órakor indulnak vissza a kollégiumba.

A kollégium eszközellátottsága (játékok, fejlesztő eszközök, kézimunkaeszközök, tv stb.) megfelelő, annak fejlesztésére igyekszünk a lehetőségekhez mérten folyamatosan gondot fordítani.

Az épület azonban kívül-belül felújításra szorul. Elhasználódott nyílászárók, radiátorok, tönkrement burkolatok jellemzőek, melyek nem teszik lehetővé a takarékos üzemeltetést, illetve a rendeltetésszerű használatot, nem nyújtanak maradéktalanul komfortos körülményeket.

4.2.4. Szükséges tárgyi feltételek

A fenntartó önkormányzat 2004/2005-ben gondoskodott az iskola elhelyezéséről, mely alapvetően megváltoztatta tárgyi feltételeinket.

Az iskola épületében megfelelő számú (bár kissé szűkös) tanterem és kiszolgáló helyiség van, amely a működésünket és a jelenlegi feladatellátást biztosítja.

Hiányát legfőképpen a zibongó helyiségének érezzük, mely nemcsak az ünnepek, egyéb közös rendezvények helyéül szolgálhatna, hanem a hideg, csapadékos napokon a szünet, a szabadidő eltöltésének helye is lehetne.

4.3. Személyi feltételek

Alkalmazotti létszám

munkakör	gyógypedagógus	Nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkatársak	Egyéb: karbantartó
létszám	48 fő	18 fő	1 fő

A nevelőtestület pedagógusai rendelkeznek szakirányú végzettséggel, azonban hiány mutatkozik értelmileg akadályozottak pedagógiája szakos, autizmus spektrumzavar pedagógiája szakos, illetve logopédus végzettségű szakemberekben.

A tanítók és tanárok a Kjt. rendelkezése – 1996 előtt 7 évet a pályán dolgozott – értelmében szerezték meg jogosultságukat a munkakör betöltésére.

Az iskolai feladatokból és a tanulók érdekében végzett többletfeladatokból – amit az éves munkatervben a tantestület elfogad – valamennyi pedagógusnak részt kell vállalnia.

4.4. Az iskola kapcsolatai

Az iskola elkészítette az intézmény partnerlistáját, azok elérhetőségével, a kapcsolattartó személyének megjelölésével. Ezzel is azt kívánjuk elérni, hogy kapcsolatainkat megfelelő módon és formában ápoljuk.

4.4.1. A szülő és az iskola együttműködése, kapcsolata

Pedagógiai munkánk eredményessége nagymértékben függ attól, hogy milyen kapcsolatot tudunk kialakítani a ránk bízott gyermekek szüleivel. Iskolánkban a pedagógusok számára – az alapos felkészülés ellenére is – gondot okoz a családdal való együttműködés megvalósítása.

Kiemelt figyelmet kell fordítanunk a szülőkkel való együttműködésre, a gyermekek nevelésében a folyamatos, kölcsönös kapcsolattartás biztosítására.

Igyekszünk a szülők számára segítséget nyújtani a gyermek sajátos nevelési igényének/fogyatékoságának elfogadásában, megelőzve, enyhítve ezzel a szorongó, bizonytalanság érzésével küzdő, szeretetre, biztos kapcsolatra, védettségre vágyó gyermeki személyiség kialakulását.

Az együttműködés formái

➤ Szülői értekezlet

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a szülők mindjobban megismerjék az intézményben folyó munkát, mely hozzájárul ahhoz, hogy erősödjék bizalmuk a pedagógusok és az iskola iránt. A pedagógusok a közös beszélgetések által megismerik a szülőket, információkhoz jutnak a családi életet, az otthoni gyermeknevelést illetően.

Témái:

- tanulmányi kérdések,
- a tanulók munkafegyelme, magatartása,
- közös programok szervezése,
- az iskola házirendjének megbeszélése,
- tájékoztatás a pályaválasztás, a továbbtanulás lehetőségeiről,
- tájékoztatás az iskola által szervezett szakkörökről,
- az osztály tanulmányi kirándulásának előkészítése,
- javaslatok kulturális és szabadidős programokra,
- tájékoztatás a táborozási lehetőségekről.

Az iskolai éves munkatervben megjelennek a szülői értekezletek időpontja és azok kiemelt feladatai.

➤ **Fogadóóra**

- Lehetőség a szülő számára, hogy egyénileg információt kapjon gyermeke előmenetelének, magatartásának alakulásáról, teljesítményéről.
- Lehetőség a pedagógus számára, hogy a szülővel négy szemközt beszélgetve közösen találjanak megoldást a problémákra.
- Közös iskolai fogadóóra évente kétszer áll a szülők rendelkezésére, azonban szükség esetén gyakoribb találkozásra is adunk lehetőséget (előzetesen egyeztetett időpontban).

➤ **Alkalmoszerű találkozás**

- Előzetes egyeztetés, megbeszélés alapján a szülő kérheti a pedagógussal történő találkozást.
- Szükség esetén a szülőt behívjuk az iskolába.

➤ **Családlátogatás**

- A tanuló és családi hátterének megismerésére szolgál.

Előnyei:

- a szülő a saját környezetében oldottabb,
- a pedagógus közvetlen képet kap a tanuló otthoni tanulási lehetőségeiről, a szülők nevelési eszközeiről, a szülők és a gyerekek, testvérek kapcsolatáról,

Mindezek ismeretében hatékonyabban tudják a tanuló iskolai munkáját irányítani, a közösségben elfoglalt helyét javítani, illetve megszilárdítani.

➤ **Nyílt nap, nyílt óra**

Lehetőséget nyújtunk a szülőknek arra, hogy betekintést nyerjenek a tanórai munkába. Láthatják a tanulás alatti munka megszervezését, a gyakorlás módját, gyermekük részvételét a munkában.

Évente tartunk egy nyílt napot, általában tavasszal (pontos időpontját az éves munkaterv rögzíti).

➤ **Üzenetek**

Tájékoztató füzet, ellenőrző könyv használata az év során folyamatos.

Fontos, hogy a bennük szereplő adatok pontosak legyenek.

A pedagógus feladata, hogy az osztályzatokat, rövidebb közérdekű közleményeket, információkat beírja, a szülőké pedig, hogy ezeket megnézzék és aláírják.

➤ **Intézményi Tanács – működése jelenleg felfüggesztve**

Az Iskolaszék/Intézményi Tanács véleményezési jogkörrel bír, így annak szülő tagjai aktív részesei lehetnek az iskolai életnek. Az iskolának pedig tájékoztatási kötelezettsége van, így az iskolai folyamatokat, feladatokat illetően az Iskolaszék/Intézményi Tanács hozzájut a szükséges információkhoz.

➤ **Szülői munkaközösség**

Tagjait minden osztályban a szeptemberi szülői értekezleten választják. Az iskolai SZM megválasztására ezután kerül sor. Az iskolai SZM képviselője számára biztosított a jog a félévzáró és évvégi értékelő értekezleten való részvételre. Javaslatokkal, véleményekkel aktív részesei lehetnek az iskolai életnek. Részt vesznek az iskolai rendezvényeken, segítve a pedagógusok munkáját és az információáramlást. Érvényesíthetik véleményezési jogukat az iskolai élet, a Pedagógiai Program, az SZMSZ, a Házi rend tekintetében.

4.4.2. A pedagógus és a tanuló együttműködése

Színterei:

- tanórai foglalkozás
- egyéb foglalkozások, tanórán kívüli tevékenység
 - szakkör,
 - egyéni fejlesztő foglalkozások
 - napközi
 - kollégium
 - ünnepek
 - versenyek, vetélkedők
 - kirándulások
 - táborok
 - óráközi szünetek
 - szabadidős programok

4.4.3. Egyéb kapcsolataink

Iskolánk kiegyensúlyozott kapcsolatot épített ki és tart fenn a működésében közvetlenül érintett szervezetekkel, intézményekkel.

Kapcsolatban állunk:

- megyei gyógypedagógiai intézményekkel,
- a Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal,
- a Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Mosonmagyaróvári Tagintézményével,
- Autizmus Kutatócsoporttal – Bp.,

- Vadaskerttel – Bp.,
- a járás általános iskoláival,
- a járás településeinek óvodáival,
- a város és a megye szakiskoláival, a város gimnáziumával
- Flesch Károly Kulturális Központtal,
- Futura Interaktív Természettudományi Élményközponttal,
- Fehér Ló Közösségi Házzal,
- Huszár Gál Városi Könyvtárral,
- Hansági Múzeummal,
- Értelmi Fogyatékosok Napközi Otthonával (Naposház),
- Gyermek Átmeneti Otthonával,
- Családok Átmeneti Otthonával,
- Családsegítő és Gyermekjóléti Központtal,
- Szociális Foglalkoztatóval,
- Reménység Autista és Autisztikus Sérültekért Alapítvánnyal,
- ÉFOÉSZ és ÉSSE szervezetével – Budapest, Győr,
- Városi és országos civil szervezetekkel
- ELTE Bárczi G. Gyógypedagógiai Karral – Bp.,
- SZE Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola Gyógypedagógiai Tanszék – Győr,
- egészségügyi ellátás intézményeivel,
- helyi és megyei médiával,
- Máltai Szeretetszolgálattal,
- Flexum Termálfürdővel,
- Országos Szakértői Bizottságokkal,
- Moson Megyei Nők Egyesületével,
- Nők a Városért Egyesülettel,
- Dunaszigeti ÖKO parkkal,
- a Mosoni Polgári Körrel,
- Példa Egyesülettel
- Rotary és Lion's Clubbal

5. AZ INTÉZMÉNY CÉL- ÉS FELADATRENDSZERE

Az iskola tanulónéességének fogyatékoságbeli jellemzői

A tanulók fogyatékoságuk/akadályozottságuk mértéke, jellege szerint kerülnek tipizálásra, s besorolásuk elsősorban a tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottságok feladata. Iskolánkban három tagozaton tanulnak:

- enyhén értelmi fogyatékos (tanulásban akadályozott) tanulók tagozata,
- középsúlyos, súlyos fokban értelmi fogyatékos (értelmileg akadályozott) tanulók tagozata,
 - súlyosan halmozottan fogyatékos tanulók,
- autizmus spektrum zavarral, halmozottan sérült autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók

Összesen 19 tanulócsoportot működtetünk. Gyermekek/tanulólétszámtól függően a tanulócsoportok száma egyik évről a másikra változhat.

A tanulócsoportok, osztályok heterogén összetételűek, mert a tanulók eltérő képességprofilal, teljesítménymutatókkal, szociokulturális háttérrel, szocializációs fejlettséggel rendelkeznek.

5.1. Az óvodai nevelés általános céljai

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik

- az alkalmazkodó készség,
- az akarat erő,
- az önállóságra törekvés,
- az érzelmi élet,
- az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök biztosításával törekszünk a nevelési célok megvalósíthatóságára, úgy, hogy a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Törekszünk arra, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai váljanak nevelési programunk tartalmi elemeivé.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

- A sajátos nevelési igény kifejezi
 - a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
 - a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan team-munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.
- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye.

Az óvodai nevelőmunka során figyelemmel kell lenni arra, hogy:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti;
- a gyermek iránti elvárást fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg;
- terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs egyéni és/vagy csoportos fejlesztés elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, amely kiegészül a társszakmák – pszichológiai, orvosi – terápiás együttműködésével.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd-fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus

spektrum zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával,

- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékoság típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság kialakulásának, diagnosztizálásának és a speciális ellátás megkezdésének ideje.
- A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését, a testséma és téri tájékozódás fejlesztését, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztését, és a figyelem fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmazottan fogyatékos gyermek, gyermekcsoport esetén a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni.

A nevelési programot egyéni fejlesztési terv is kiegészíti.

A szükséges gyógypedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermek számára

- A sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása;
- az egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása;
- az egyéni szükségletekhez igazodóan speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés;
- a kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működések tudatos fejlesztésével;
- annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes;
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához;

- az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Óvodai nevelési programunk az intézmény pedagógiai programjának 9. sz. melléklete

5.2. Az iskolai nevelés-oktatás általános céljai

A Nemzeti alaptanterv (a továbbiakban: NAT) a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának is alapdokumentuma, az abban meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok a sajátos nevelési igényű tanulókra is érvényesek.

Ennek értelmében célunk, hogy:

- a fejlesztés a tanulók számára megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg,
- segítse a minél teljesebb önállóság elérését,
- segítse a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- ha szükséges, a fejlesztés az iskoláskor előtti képességfejlődés területeire is terjedjen ki,
- a rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az intézmények pedagógiai programjainak tartalmi elemeivé,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Külső, belső integráció segítése

- A tanulókat életkoruk, állapotuk figyelembevételével a gyógypedagógiai nevelés-oktatás eljuttassa képességei maximumára.
- A tanulók szociális képességének, viselkedésének, magatartásának formálása a társadalmi beilleszkedés érdekében. Reális önismeret kialakítása.
- Önmaga és társai másságának elfogadása, törekvés a fejlődésre, kompenzálásra.
- Az általános emberi értékek megismertetése, elfogadtatása, azonosulás a fejlettségnek megfelelően.
- Az önálló tanulás képességének fejlesztése, egyénre szabott tanulási módszerek és hosszabb időkeret biztosításával.
- Célunk a tanulók önálló életvitelre, pályaválasztásra való felkészítése.
- Értékeink, kultúránk, szülőföldünk, népünk szeretetére, megbecsülésére nevelés. Más értékek tisztelete.
- A természet, a környezet értékeinek felismerése, védelme, óvása.
- A testi, lelki egészség megóvása. Az egészséges életmód igényének kialakítása.

- Céljaink között kiemelt helyen szerepel a sajátos nevelési igényű (tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, súlyosan halmozottan fogyatékos) és a más fogyatékossgal élő (autista, mozgássérült, látássérült, hallássérült, beszéd fogyatékos) tanulók különleges gondozási igényének kielégítése.
- A sérült képességek terápiás kompenzáló, korrekciós nevelése, az épen maradt képességek maximális fejlesztése.
- Egyénekre szabott speciális képességfejlesztés (logopédia, mozgásnevelés tanórai differenciálás, egyéni korrekció, szakköri tevékenység)

5.3. Helyi célok, kiemelten

- Szemléltetésen alapuló, tevékenykedtető oktatás.
- Alapkészség-fejlesztés: olvasás-, írás-, számolási készség kialakítása (sajátos nevelési igénytől, a fogyatékossg súlyosságától függően), biztossá tétele.
- Szókincsfejlesztés, nyelvi illem.
- Pontos, kitartó munkavégzésre nevelés, manuális készség fejlesztése, önállóságra nevelés.
- Edzettség, teherbíró képesség fokozása.
- Intenzív beszédjavítás.
- Verbális és nonverbális kommunikáció fejlesztése.
- Reális önértékelés, önefogadás.
- Őszinte, becsületes a társadalomba beilleszkedni tudó, fejlődni képes ember nevelése.
- Együttműködési készség fejlesztése.

A sajátos nevelési igényű tanulók habilitációs, rehabilitációs célú ellátása

A tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket figyelembe vettük a pedagógiai programunk és helyi tantervünk kialakításakor.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelését, oktatását hosszú távú habilitációs, rehabilitációs célok és feladatok határozzák meg, melyeket az intézmény dokumentumai tartalmaznak.

- A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan szakmaközi együttműködésben kialakított és szervezett nyitott tanítási-tanulási folyamatban valósul meg, mely az egyes tanulók vagy tanulócsoportok igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápiák alkalmazását teheti szükségessé.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékoságból, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékoságból, autizmus spektrum zavarból súlyosan halmozott fogyatékoságból, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása, a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Törekvés a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.
- Az egyes területeken kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők

- A fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar típusa, súlyossága.
- A fogyatékoság, az autizmus spektrum zavar vagy egyéb pszichés fejlődési zavar kialakulásának, felismerésének, diagnosztizálásának ideje.
- A sajátos nevelési igényű tanuló
- életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei.
- A társadalmi integráció kívánalmai: az egyéni tanulási utak megtervezése és biztosítása, továbbtanulás, pályaválasztás, a lehető legönállóbb életvitelre történő felkészítés.

5.4. Nevelési - oktatási képzési célok életkori szakaszokhoz rendelve

5.4.1. Alapfokú nevelés-oktatás

5.4.1.1. Tanulásban akadályozott tanulók tagozata

➤ 1-4. évfolyam

Ezen a tagozaton a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly. A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé. A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló

fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

Az 1-2. évfolyamon az új tananyag feldolgozása és a megelőző ismeretek ismétlése, gyakorlása a 45 perces tanórai időtartamból 30 perc alatt megvalósulhat, a fennmaradó időt pedig játékos módon lehet felhasználni. Ezzel alkalmazkodunk a tanulók terhelhetőségéhez, fáradásához, illetve sajátos nevelési igényükből fakadó fejlettségi állapotukhoz.

Az alsó tagozat első évfolyamán – szükség esetén – egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezünk. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységre készíteti a tanulókat.

A gyógypedagógiai nevelésnek az egész személyiség fejlesztésére kell törekednie. Ezen a tagozaton nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

Az **alsó tagozat** első két évében a szabályozás lehetővé teszi az ebben az életkorban különösen jelentős egyéni különbségek kezelését. A 3–4. évfolyamon erőteljesebbé válnak – a negyedik évfolyam végére már meghatározóan – az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. A motiválás és a tanulásszervezés a NAT fejlesztési feladataiban is kifejeződő elvárásokra összpontosít.

- Az óvodai létből az iskolai életformára történő zökkenőmentes átvezetés.
- Az iskolai élet, társas kapcsolatok szokásrendjének elsajátítása.
- A feladat és szabálytudat erősítése.
- Az érdeklődés, aktivitás, tevékenység iránti igény felébresztése, ébrentartása.
- A közösségi tudat erősítése, érzelmi élet gazdagítása.
- Kommunikáció fejlesztése, a játék örömeinek megélése.
- Gazdag élményanyag biztosítása az ismeretszerzéshez, a képességek fejlesztéséhez.
- A személyiség értelmi, érzelmi, akarati oldalának erősítése.
- A kulturális, a szociális háttérből adódó hátrányok csökkentése, felzárkóztatás.
- Törekvés a pozitív tulajdonságok felfedezésére.

➤ **5-8. évfolyam**

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók

fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

A **felső tagozat** (5–8. évfolyam) funkciója elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. A 7–8. évfolyam alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, azaz megerősítése, bővítése, finomítása, hatékonyságuk, változékonyságuk növelése. A NAT a második négy évfolyamot tekinti a második önálló képzési szakasznak.

5.4.1.2. Értelmileg akadályozott tanulók tagozata

A középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során egyénenként is eltérő nevelési, oktatási igények és szükségletek jelentkeznek. A fejlesztés szokásos útjait, módszereit jelentősen módosítja a kommunikáció és a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerő funkciók késleltetettsége, a lassúbb tanulási tempó, a figyelem ingadozása, az alacsonyabb fokú terhelhetőség. Mindezek konkrétan megfigyelhető és mérhető fejlődésbeli elmaradást okoznak ép kortársaikhoz viszonyítva.

A testi és a lelki fejlődés közötti ütembeli eltérés az iskoláskort elért gyermeknél szükségessé teszi a korai fejlesztés és óvodai nevelés során alkalmazott fejlesztő eljárások folytatását.

A tanulók eredményes fejlesztése – együttműködve a szülői házzal – folyamatos, egymásra épülő gyógypedagógiai tevékenységet igényel. A nevelésnek elsődlegesen a kommunikációs és szocializációs képességek, a pszichés funkciók fejlesztését és a mozgásállapot javítását kell biztosítani. A sikeres tanítás-tanulás feltétele a jól átlátható, tagolt és ösztönző tanulási környezet, a kis lépésekben történő haladás, a gyakori ismétlés.

A nagymértékű egyéni különbségek miatt a tanulócsoportok összetétele rendkívül heterogén lehet. Ez a tanulók képességeihez igazodó egyéni fejlesztési programok, pedagógiai többletszolgáltatások (habilitációs, rehabilitációs foglalkozások, gyógytorna, gyógytestnevelés, logopédia, különféle terápiák) biztosítását teszi szükségessé. A pedagógiai folyamat során tág teret kap a hátrányok leküzdése, az egyéni bánásmód.

5.4.1.3. Autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók, halmozottan sérült autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók

A tanulók iskolai fejlesztését a szociális-kommunikációs készségek fejlesztése és a rugalmasabb viselkedésszereplő kialakítása határozza meg. Iskoláskorban is folytatni kell

a korai fejlesztésben és óvodai nevelés során alkalmazott fejlesztő eljárásokat, illetve szükség lehet az iskoláskor előtti képességfejlődés területeinek fejlesztésére. Az iskolai fejlesztés pedagógiai szakaszai általában módosításokkal egyeznek meg a Nat-ban és a kerettantervekben rögzített pedagógiai szakaszokkal és tartalmakkal. A módosításokat a helyi tantervekben és egyéni fejlesztési tervekben kell meghatározni a gyermekek egyéni szükségleteinek, fejleszthetőségének megfelelően. Az alsó szakasz (1–4. évfolyam) elvégzéséhez általában hosszabb időkeretre van szükség.

A jó értelmi és nyelvi képességekkel rendelkező tanulók esetében előfordulhat, hogy az egyes műveltségi területeken meghatározott tartalmak jelentős részét a NAT-ban és a kerettantervekben meghatározott életkorban képesek elsajátítani. Ezekben az esetekben egyéni fejlesztési terv alapján a szociális-kommunikációs és speciális kognitív készségek párhuzamos fejlesztése szükséges.

Az alábbi szakaszolás az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek speciális fejlesztésének általános vázlata. Tartalmazza azokat a többlettartalmakat, amelyeket az egyéni fejlesztési tervekbe szükséges beépíteni.

A fejlesztést minden gyermek esetében az első szakaszban kell kezdeni. Az egymásra épülő szakaszok időtartama előre nem határozható meg. A fejlesztés üteme és a tanuló továbblépési lehetősége függ a fejlődés mért eredményeitől, azaz: a gyermek képességeitől és a szakszerű képzés intenzitásától.

5.4.1.4. A speciális fejlesztés szervezési feltételei

A fejlesztés formái

- Speciális csoportban: egyéni és kiscsoportos formában.

Speciális csoportosajátosságok

- A szükséges pedagógus létszám függ a csoportlétszámtól, a csoporttagok közti hasonló szükségletektől, az egyéni fejlesztési szükséglettől és a viselkedésproblémák súlyosságától, gyakoriságától. A szükséges egyéni fejlesztés csak megfelelő létszámú és képzettségű szakember jelenlétében biztosítható.
- Törekedni kell a csoport homogenitására. Az egyéni fejlődési eltérések az általános értelmi, önállósági, beszédképességi szint, illetve a viselkedésproblémák jellege szerint további csoportbontást tehetnek szükségessé.

Első szakasz

Korai diagnózis esetén egybeeshet a korai fejlesztés és az óvodai nevelés időszakával, de gyakran belenyúlik az alsó tagozat időszakába.

Fő célja a rehabilitáció. A gyermek formális és informális felmérésének tapasztalataira alapozva, egyénre szabott hosszú, közép- és rövid távú tervre épül.

Célja a gyermek/tanuló elemi beilleszkedési készségeinek, adaptív viselkedésének kialakítása.

Ennek érdekében:

- a szociális/kommunikációs alapkészségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- az ismétlődő, sztereotip, helyzetnek nem megfelelő viselkedés kialakulásának megelőzése, illetve rendezése,
- fogyatékoság-specifikus vizuális információhordozókkal segített ún. protetikus, segédeszközökkel felszerelt augmentatív környezet, eszközök használatának elsajátítása, adaptív viselkedési formák, szokások kialakítása.

Fejlesztési területek:

Kommunikáció/szociális viselkedés

- Beszéd előtti, csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása.
- Szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása (pozitív megerősítéssel).
- Beszéd vagy – beszéd kialakulásának hiányában – augmentatív és alternatív eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása.
- Tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása.
- Augmentatív és alternatív kommunikációs eszközök (nem kizárva pl. az írott nyelvet) használatának tanítása napi rutinokban, a gyermek életének valamennyi színterén.

Fejlődési funkcióelmaradások, önkiszolgálás

- Alapvető készségek kialakítása (étkezés, szobatisztaság, tisztálkodás, öltözködés).

Kognitív fejlesztés

- Elemi ismeretek, fogalmak.
- Elemi logikai műveletek és összefüggések tanítása.
- Szociális kognitív készségek fejlesztése.
- Egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között (pl. játék-, használati és taneszközök célszerű használata).
- Általánosítás képességének fejlesztése.
- Az elsajátított képességek önálló használatának tanítása.
- Az elsajátított képességek más összefüggésben való használata.
- Képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben stb.

Viselkedésproblémák kezelése

- Viselkedésproblémák megelőzése.
- Alternatív viselkedések kialakítása.
- Meglévő viselkedésproblémák kezelése.

Második szakasz

Egybeeshet az alapfokú nevelés időszakával, de gyakran belenyúlik a középfokú nevelés-oktatás szakaszába. Célja az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és egyéb iskolán kívüli környezetben.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével,
- szociális-kommunikációs kompetencia fejlesztése, spontán, funkcionális kommunikáció kiterjesztése,
- kognitív fejlesztés, különös tekintettel a problémamegoldó gondolkodásra
- ismeretek bővítése,
- önellátás körének bővítése,
- házimunka,
- munkára nevelés megalapozása.

Harmadik szakasz

Egybeeshet az alapfokú nevelés időszakával vagy a középfokú nevelés-oktatás szakaszával. Cél a felnőtt korban egyénileg elérhető legmagasabb szintű adaptáció, önállóság és munkavégző képesség elérésének megalapozása.

Fejlesztési területek:

Az előző szakasz területei bővülnek az alábbiakkal:

- képességek szinten tartása,
- tantárgyi ismeretek a NAT-ban és a kerettantervekben meghatározott tartalmak adaptálásával, az egyén képességeinek megfelelően,
- önszervezés, önállóság, táguló szociális integráció,
- munkára nevelés, pályaorientáció.

5.4.2. Középfokú oktatás

Készségfejlesztő iskola

A készségfejlesztő iskola az értelmileg akadályozott tanulók részére biztosítja az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását, továbbá a szakképzésben részt venni nem tudó enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára nyújt a munkába álláshoz és az életkezdéshez szükséges ismereteket.

A cél olyan ismeretek és készségek elsajátítása, amelyek elősegítik, hogy a tanulók az iskoláskort követően önmagukat minél jobban el tudják látni, környezetükben képesek legyenek tájékozódni és tevékenykedni, képességeikhez mértén munkavállalóvá válni.

A készségfejlesztő iskolának négy évfolyama van:

- kettő közismereti képzést folytató évfolyam, mely igazodik a sajátos nevelési igény jellegéhez, és közismereti kerettanterv alapján folyik,
- kettő gyakorlati évfolyam, melyeken a képzés készségfejlesztő kerettanterv szerint meghatározott.

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

5.5. Alapelveink

➤ **Általános értelemben vett elvek:**

- Az egyén komplex személyiségfejlesztése.
- Egyéni bánásmód alkalmazása.
- Differenciálás.
- Közösségi értékialakítás.
- Gyermekközpontú szemlélet.
- A munka megbecsülése.
- Tevékenykedtetésen alapuló nevelés.
- Az iskola nyitottságának elve – a szegregáció enyhítése.

➤ **Speciális elvek:**

- A tanulók sérülésből fakadó sajátosságainak tekintetbevétele.
- A meglévő pozitívumokra támaszkodás.
- Esélyegyenlőség.
- A másság elfogadása.
- Önállóságra nevelés – a sérültségtől függő mértékben.

5.6. Feladatok

- Az iskoláztatás teljes tartamában – a szükségleteknek megfelelően – egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást biztosítani.
- Megfelelő tanulásszervezési formákkal, módokkal lehetővé tenni, hogy a tanórákon, a tanórán kívüli tevékenységben érvényesüljön a differenciált, egyénre szabott fejlesztés.
- A követelmények teljesítéséhez legalább 2 éves időkeret biztosítása azok számára, akiknél az évfolyamra meghatározott követelmények teljesítése akadályozott.
- Olyan tanulási környezetet, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítani, amelyben a valóságról sokoldalú konkrét tapasztalatokat szerezhethet, és a közvetlen vizsgálódásból kiindulva juthat el a tanuló az ismeretek képi, majd absztrakciós szintjéhez.
- Sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel biztosítani az egyes tantárgyakhoz kapcsolódó készség és képességfejlesztést.

- A szülők és iskola között olyan kapcsolat megteremtése, ahol a nevelési feladatok megvalósításában partnerként vesz részt a szülő.
- A tanuló szükségletének, a szülők igényeinek megfelelően teljes ellátást biztosítani ügyelet, oktatás, étkeztetés, fejlesztő felkészítés, napközi, tanulószobai ellátás, szakkörök, tehetséggondozás tekintetében.
- A tanítás - tanulás folyamatában a mindennapi élethez, gyakorlathoz kapcsolódva megértetni, elsajátíttatni, környezetünk védelmével összefüggő teendőket.
- Feladatunk diákjainkat - lehetőségekhez mérten - bevonni, megtanítani iskolai életük szervezésére, kötelességeik felfogására, jogaik gyakorlására.
- Feladat a szülők folyamatos tájékoztatása a tanulók iskolai tevékenységéről, fejlődéséről, eredményeiről, lehetőségeikről.
- Feladat a törvények és szabályozók szellemében a gyermekvédelmi tevékenység szervezése, működtetése, a szociális hátrányból eredő különbségek csökkentése.
- Feladatunk, hogy tanulóinkat a társadalmi integrációhoz hozzásegítsük, szűkebb és tágabb környezetünket az elfogadásra ösztönözzük, többek között ismeretek, információk nyújtásával, nyitottsággal, közös programok szervezésével.

5.7. A nevelő – oktatómunka eszköz- és eljárásrendszere

A nevelés-oktatás feladatait a tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon valósítjuk meg. A nevelés-oktatás eszközrendszerén elsősorban az alkalmazott módszerek körét értjük.

A nevelés – oktatás színterei:

- Tanóra
- Rehabilitációs, habilitációs foglalkozások
- Tanórán kívüli, egyéb tevékenységek:
 - napközis - tanulószobai tanulási idő
 - szabadidős tevékenységek
 - ünnepek, ünnepélyek
 - versenyek, egyéb rendezvények
 - kollégiumi foglalkozások

Az alkalmazott módszerek kiválasztásának alapelvei:

- A módszert mindenkor a gyermekek, tanulók fejlettségéhez, állapotához, szükségletéhez igazítjuk.
- A sajátos nevelési igény tekintetbevételére kapcsán előtérbe helyezzük a cselekvésbe ágyazott ismeretsajátítást.
- Figyelembe vesszük a tanuló életkori sajátosságát, előzetes tudását, szokásrendjét.
- A módszert az adott helyzethez, szituációhoz igazítjuk.
- A tanuló sérüléséhez leginkább illő módszert alkalmazzuk.

- Az ösztönző, pozitív megerősítést szolgáló módszereket részesítjük előnybe.
- A módszerek kiválasztásánál figyelembe vesszük, hogy az értelmi fogyatékos gyermekek elsődlegesen cselekvésbe ágyazottan, személyes megtapasztalás útján tanulnak, ezért a tapasztalatszerzésnek, a mintának, a gyakorlásnak, megerősítésnek, folyamatos ismétlésnek jelen kell lennie a tanítás-tanulás egész folyamatában.
- Hasonlóan központi szerepet kell kapnia a tevékenységekhez kötődő módszerek alkalmazásának:
- megbízások, feladatok, szokások követésének, gyakorlásának, ellenőrzés-értékelés tevékenységének, önállóság kialakításának, egészséges életmód szokásrendszerének, önálló életvezetés tevékenységeinek gyakorlása.

Kisiskolás korban:

Nagy hangsúlyt fektetünk a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére, a szokáskialakításra, a szocializációs folyamatra. A gyerekek képességeit, készségeit megvizsgálva határozzuk meg a tanmenetekben és nevelési tervekben a haladás módját és ütemét. Fogyatékoságuk következtében kialakult, az átlagostól eltérő képességprofiljuk szerint tervezzük meg a rehabilitációs, habilitációs foglalkozások mennyiségét, tartalmát. Tanórákon is nagy hangsúlyt kap a differenciált fejlesztőmunka, mely egyúttal hatékony eszköze a szocializációs fejlesztésnek is, és egyéni vagy kicscsoportos foglalkozási keretben valósítunk meg.

A módszerek közül hangsúlyos:

- a magyarázattal kísért szemléltetés,
- az irányított tanulói tevékenykedtetés,
- a tanulási tartalmak illusztrálása minél kézzelfoghatóbb formában (tárgy, kép, folyamatábra, IKT tábla),
- példamutatás (kommunikáció, cselekedet),
- játékoság (a fejlődés-lélektani szempontok figyelembe vétele),
- differenciált feladatadás,
- cselekvésbe ágyazott ismeretelsajátítás,
- projekt módszer,
- változatos tanulásszervezési módok: páros munka, csoportmunka, kooperáció.

Serdülőkorban:

A tanulók fejlesztése az előző pedagógiai szakasz eredményeire épül. A megismerési módszerek kiteljesítése, az önálló tanulás tanulása, a szakmaválasztás előkészítése, a serdülőkori problémák kezelése, a felnőtt életre való felkészítés – és mindezekben a sérülésből fakadó hátrány minél nagyobb arányú kompenzálása a feladatunk.

Módszerek:

A módszerek közül előtérbe kerülnek (az eddig alkalmazott módszerek mellett):

- a kooperatív tanulási-tanítási technikák,
- a projekttanítás módszere
- a kisiskolás korban alkalmazott módszerek továbbra is kívánatosak, de előtérbe kerül a verbális szint,
- csoportbontás, differenciált munkaszervezés.

Specialitás:

A tanulók sajátos nevelési igényét tekintetbe véve (különösen a súlyosan halmozottan fogyatékos, autista tanulóink esetében) a fejlesztést – állapotukból fakadóan – elsősorban egyéni fejlesztő foglalkozás keretében lehet ellátni.

A munkára nevelés hatékonyságának növelése érdekében az életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgy oktatását csoportbontással látjuk el.

Kiscsoportos vagy egyéni fejlesztőfoglalkozások keretében végezzük:

- logopédiai kezelések,
- mozgásnevelés,
- gyógypedagógiai lovaglás – amennyiben pályázati fedezet rendelkezésre áll
- Alternatív Augmentatív Kommunikáció,
- zeneterápia,
- gyógyúszás,
- tiflopedagógiai fejlesztő foglalkozások,
- szurdopedagógiai fejlesztő foglalkozások

A magatartás, viselkedés, tanulmányi munka ösztönző módszerei:

- helyeslés, biztatás, elismerés, szóban, írásban
- egyéni példamutatás
- év tanulója, év sportolója cím és a vele járó pénzjutalom
- jutalomkönyv, oklevél, tárgyi jutalom
- programokon való részvétel lehetősége
- szeretetteljes, elfogadó, empatikus nevelői magatartás

Irányultsága:

- a szorgalom elismerése
- a pozitív magatartás megerősítése
- a tanuló kitartásának, akarátának elismerése (versenyek, helyezések)
- közösségért végzett munka elismerése

Formái:

- szóbeli dicséret,

- osztályfőnöki, szaktanári, igazgatói dicséret ellenőrzőbe, osztálynaplóba, bizonyítványba,
- jutalomkönyv, oklevél,
- versenyeken való részvétel,
- év tanulója a vele járó pénzjutalommal.

A tanulók jutalmazásának, fegyelmezésének elvei lásd: SZMSZ

6. NEVELÉSI PROGRAM

6.1 Enyhén értelmi fogyatékos (tanulásban akadályozott) tanulók

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki.

Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik:

- orientációs képességek zavara (téri tájékozódás, saját testen, síkban)
- a finommotorika,
- a figyelemkoncentráció,
- az érzékelés, észlelés nehezítettsége,
- a bonyolultabb gondolkodási folyamatok,
- a kommunikáció, valamint
- a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései.

Ezek változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét.

6.1.1. Fejlesztési területek – nevelési célok

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelése során a fejlesztési területek megegyeznek a NAT-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan (valamint a szakértői bizottság fejlesztési javaslataihoz mérten) módosul.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértetésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra.

Ki kell, hogy alakuljon a tanuló attitűdje, viszonya önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Felkészítés a felnőtt lét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. A demokratikus jogok gyakorlására ajánlott iskolai szintéren belül lehetőséget adni (diákönkormányzat).

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a saját személyiségük megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek, mint a munkavégzés alapvető feltételének kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében.

Ennek érdekében nagy hangsúlyt kell helyezni a fizikai állapot fejlesztésére és a rendszeres testedzésre.

Családi életre nevelés

Az iskola szerepe a családi életre nevelésben jelentős, mert, a családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének és testi-lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Nagyon fontos a harmonikus családi minták és erkölcsi normák közvetítése a családi életre nevelésben, a felelős párkapcsolatok kialakításában, az esetleges családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében.

Kiemelt feladat az önálló életvezetésre való felkészítés. Ennek meg kell jelennie a nevelés-oktatás teljes intervallumában, s kiemelten fontos szerepet kap a gyakorlás, a saját élmény, a tapasztalat.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A személyiségfejlesztő nevelés az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál különös jelentőséggel bír a másság elfogadása, a betegség, sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. Feladatunk továbbá a szociális érzékenység, az együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megoldás képességének kialakítása, fejlesztése.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a

következtetések közös levonása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása, mindennapi feladatként kell, hogy jelentkezzen.

Pályaorientáció

Az eltérő képességű tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest az iskolának feladata a munka világáról képet nyújtani. A tanulók képességeinek és érdeklődésének megfelelően segíteni kell pályájuk kiválasztását, és az ehhez kívánatos képességeket szükséges fejleszteni.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A lehetőségekhez igazodóan fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta lehetőségekre (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok), ennek megfelelően célszerű a gyakorlatot, gyakorlati háttérrel (munkamegosztást, családi életet, ház körüli tevékenységeket, a fizetés beosztását, hivatalos ügyintézés) előnyben részesíteni.

A tanulóknak ismereteket kell szerezni a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás területén. Ki kell alakítanunk a saját felelősségük felismerésének képességét, az értékteremtő munka megbecsülését.

Médiatudatosságra nevelés

Képességeiknek megfelelően értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Ismerjék az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket. Tudatosuljon bennük, az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmi érintkezés megkülönböztetése.

A tanulás tanítása

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál fontos az egyénre szabott motiváció, az egyéni tanulási módok feltárása és biztosítása. Felkészítés a társadalmi integrációra, a munkaerőpiacra történő sikeres belépésre, az egész életen át tartó tanulásra.

6.1.2. Kulcskompetenciák

Az Európai Unió országaiban megfogalmazott, a NAT-ban alapvető célként meghatározott kulcskompetenciák fejlesztése az enyhén értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásaként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi

integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Anyanyelvi kommunikáció

Szemléleti és módszertani alapelv, hogy a tananyag – a tanítási tartalom – eszköz a tantárgy nevelési feladatainak megoldásában.

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában – mely kulcskompetencia terület – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a beszéd centrikusságot kell előtérbe helyezni. A beszédértés és beszédprodukció fejlesztése az elsődleges feladat. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett alapelv, hogy esetükben a nyelvsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit.

Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembe vétele mellett) a beszédnek, mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció, mint kulcskompetencia az enyhén értelmi fogyatékosok nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, figyelem, emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a hosszabb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, játékos keretek között történő megvalósításra, helyzetgyakorlatokra.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia fejlesztése során elsajátíthatók és gyakorolhatók a gondolkodási műveletek (pl. problémamegoldó gondolkodás), továbbá a funkcionális képességek (érzékelés, észlelés, felidézés, emlékezés, figyelem, képzelet). A matematikai kompetencia birtokában az enyhén értelmi fogyatékos tanuló rendelkezik azzal a képességgel, hogy a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyait felfedezze, képessé válik arra, hogy a tapasztalások útján megszerzett matematikai tudást praktikus fel tudja használni a társadalmi lét különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanítást tanulás folyamatában döntően a társadalmi lét során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolni

tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia az enyhén értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása.

Kiemelt feladat a tanulók egészségvédelmi, betegségmegelőzési és környezeti ismereteinek, bővítése.

Digitális kompetencia

Az egyéni sajátosságokat és az informális társadalmi elvárásokat figyelembe véve középpontban a munkához, az életvitelhez és a szabadidő hasznos eltöltéséhez kapcsolódó praktikus ismeretszerzés és készségfejlesztés áll. A tanulók számára az IKT táblahasználat praktikus szabályainak megtanítása, gyakorlása, továbbá az „okostelesonok” és az internet használat (netikett), az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módjának tudatosítása is a digitális kompetencia fejlődését szolgálja.

Szociális és állampolgári kompetencia

A szociális kompetencia segíti az enyhén értelmi fogyatékos tanulót abban, hogy megtalálja helyét, feladatát a családi és a társadalmi munkamegosztásban. Felkészül a közügyekben való aktív részvételre.

Az állampolgári kompetencia – az enyhén értelmi fogyatékos tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva biztosítja. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetenciához szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanítási-tanulási folyamatban az enyhén értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. Tudja fogadni mások segítségét. Tudjon segítséget kérni és adni.

Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség lényege a kreativitás fejlesztése. Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés.

Hatékony önálló tanulás

A hatékony önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni. Az írás, olvasás, számolás, az IKT eszközök használata, amelyek lehetővé teszik, hogy képes legyen az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önálló ismeretek szerzésére. Képes legyen felismerni, hogy miben tud elsajátítani új ismereteket, és tudjon segítséget, tanácsot, információt kérni. Legyen képes közös munkában, csoportban dolgozni.

6.2. Középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos (értelmileg akadályozott) tanulók

Optimális fejlesztést csak az egész életre szóló védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató nevelés biztosíthat, amely arra törekszik, hogy a tanulók képességeik maximumát ériék el.

A gyógypedagógiai nevelésnek támaszkodnia kell a tanulók meglévő képességeire, pozitív tulajdonságaikra és érzelmi kötődéseik gazdagságára. Ezek folyamatos fejlesztése, aktivizálása valamennyi nevelési helyzetben az alábbiak figyelembevételével történik:

- Az ismeretszerzés, a feldolgozás és alkalmazás során vezetésre, segítségre, folyamatos irányításra van szükség.
- A tanulók fogékonyabbak a szenzorikus és mozgásos közlések befogadására, ezért a fejlesztés eredményesebb szemléletes képi rávezetéssel, cselekvésbe ágyazott ismeretszerzéssel.
- Az ismeretszerzés tervezésénél számolni kell a tanulók rövid idejű odafordulásával és tevékenységi kedvével, a figyelemkoncentráció zavarával, a verbális tanulás nehezítettségével, az alacsony motiváltsággal.
- A tanulási tempó, a bevésés jelentős változása, a tanulási helyzetekhez való kötődés, a bizonytalan megőrzés, a pontatlan felidézés igényli a fejlesztés idejének növelését, a fokozott mennyiségű és eltérő helyzetekben végzett gyakorlást.
- A fejlesztés, nevelés során folyamatosan szem előtt kell tartani a szociális képességek területén jelentkező akadályozottságok (pl. a normakövetés képességének zavara, a kooperatív készségek és az önfegyelem hiánya, a kommunikációs zavarok, a kritikátlanosság) korrekcióját.

- A fejlesztést nehezítő külső tényezők (hospitalizáció, nem elfogadó szülői magatartás, a diszharmonikus személyiségfejlődés következményeként fellépő magatartászavar stb.) esetén különös hangsúlyt kell helyezni az egyéni megsegítésre.
- Az értelmi fogyatékosághoz társuló egyéb fogyatékoságok, betegségek (pl. érzékszervek működési zavarai, mozgászavar, epilepszia, autisztikus magatartás) befolyásolják az egész személyiség fejlődését.
- A felnőttkori élet – egyénileg különböző – behatárolt lehetőségei.

A nagymértékű egyéni különbségek miatt a tanulócsoportok összetétele rendkívül heterogén. Ez a tanulók képességeihez igazodó egyéni fejlesztési programok, pedagógiai többletszolgáltatások (habilitációs, rehabilitációs foglalkozások, mozgásfejlesztés, gyógytestnevelés, úszás, lovaglás, logopédia, különféle terápiák) biztosítását teszi szükségessé. A pedagógiai folyamat során tág teret kap a hátrányok leküzdése, az egyéni bánásmód.

6.2.1. A középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos tanulók fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai

Alapelvek

A képzés során a tanulók egyéni képességeihez igazodva kell elsajátíttatni minden olyan tevékenységet, amellyel az iskolai oktatás befejeződése után találkozhatnak.

A személyiség alakítására a játék van a legnagyobb hatással. Nevelő, fejlesztő hatása a tanulás és a munka tevékenységébe is beágyazódik. Ezért fontos az alkalmazása a képzés minden területén.

A középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos tanulók oktatásának és nevelésének legalapvetőbb célja a minél teljesebb szociális és társadalmi beilleszkedés megvalósítása.

Ennek érdekében a nevelés-oktatás feladata:

- a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása,
- a szocializációs képességek kiemelt fejlesztése,
- a tanulói aktivitás serkentése, a folyamatos motiváció biztosítása,
- gyakorlatorientált képzés,
- az életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása,
- a képességek korrekciója és fejlesztése egyéni és kiscsoportos formában,
- egyénre szabott terápiás eszközök, eljárások alkalmazása a hátrányok csökkentésére,
- az épen maradt, kevésbé sérült részképességek feltárása és fejlesztése,
- a személyiség gazdagítása: az önfogadásra, mások elfogadására, toleráns magatartásra való nevelés,
- az eredményes társadalmi integrációra törekvés.

A középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos tanulók fejlesztését átfogó területek

A középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott, az iskolai nevelés-oktatás közös értékeire épül. Alapelveiben, céljaiban illeszkedik a NAT-ban megjelenő kulcskompetenciákhoz, a kiemelt fejlesztési területekhez.

A nevelés, oktatás, fejlesztés tartalmai a NAT műveltségi területeihez részben igazodva, de figyelembe veszi a középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos tanulók sajátosságait.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Erkölcsei nevelés

A középsúlyosan, súlyosan értelmi fogyatékos tanuló esetében cél, hogy képes legyen szociális kapcsolatokat kialakítani és fenntartani, ismerje és fogadja el az alapvető emberi értékeket, a személyiségében rejlő pozitív tulajdonságokat tudja megjeleníteni a környezete számára. Különböző élethelyzetekben legyen képes az adekvát viselkedésre, fogadja el társait és környezetét, ismerje meg, igyekezzon betartani a szabályokat.

Célunk, hogy interperszonális kapcsolataiban együttműködő, megértő, türelmes legyen.

Nemzeti öntudat és hazafias nevelés

A tanuló érdeklődjön környezete és lakóhelye szokásai iránt, ismerje fel a legfontosabb nemzeti ünnepekhez köthető hagyományokat, képességeihez mértén kapcsolódjon be az ünnepi megemlékezésekbe. Fokozatosan ismerje meg a szülőföld, a haza legfontosabb értékeit, megismeri környezetében előforduló szimbólumait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló fokozatosan váljon képessé az együttműködésre környezetével, közösségében magatartása legyen elfogadó. Ismerje meg, és képességeinek megfelelően alkalmazza alapvető emberi jogait és kötelezettségeit. Alakuljon ki igénye az önállóságra, ismerje meg az önérvényesítés és a támogatott döntéshozatal lehetőségét. Legyen bevonható közösségének alakításába, igényelje a rendezett, célszerűen kialakított környezetet.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló tapasztalja meg saját személyét, kapcsolódjon be társas foglalkozásokba. Tanuljon meg a helyzeteknek megfelelő kapcsolatokat teremteni környezetével, váljon képessé cselekedeteit kontrollálni, a kapcsolatokban a közeledés és a távolságtartás egyensúlyának és szükségességének megválasztására. Konfliktusait önállóan, vagy

segítséget kérve próbálja megoldani. Tanuljon meg választani a lehetőségei közül, váljon képessé korlátai felismerésére, ismerje meg az adekvát segítségkérés módszereit. Ismerje meg a nemi szerepekkel kapcsolatos alapvető társadalmi elvárásokat és a biológiai működés elemeit.

Családi életre nevelés

A tanuló lehetőség szerint minél nagyobb önállósággal működjön közre önmaga ellátásában, ismerje a családi élet szerepeit, feladatait. Képességeihez mértén fogadja el és kérje személyi segítő tanácsát a magánéletben adódó problémahelyzetek megoldásához.

Testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló ismerje meg a helyes táplálkozás és a személyes higiéné alapjait, minél önállóbban legyen képes gondoskodni magáról, ápolni testét. Igényelje a rendszeres testmozgást, figyeljen testi épségének és egészségének megőrzésére.

Lehetőségeihez mértén ismerje fel és kerülje el a káros szokásokat és veszélyes helyzeteket.

Váljon képessé testi és lelki érzéseit környezetének megfelelő jelzésekkel tudomására hozni.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló igényelje a kulturált környezetet, vigyázzon lakóhelye, élettere tisztaságára, óvja épségét. Ismerje fel a szennyező anyagokat, kerülje a káros környezeti hatásokat. Váljon igényévé a takarékoság az anyagokkal, energiával, kerülje a felesleges pazarlást. Tanulja meg szükségleteihez mértén beosztani a javakat.

Ismerje meg és alkalmazza a szelektív hulladékgyűjtés, az újrafelhasználás és hasznosítás gyakorlati technikáit.

Pályaorientáció

Elérendő, hogy a tanuló motivációja felkelthető legyen a munkatevékenységek iránt, lehetőségeihez képest igényelje a felnőtt élet alapvető tevékenységének, a munkának megismerését, elsajátítását.

Törekedjen önmaga munkatevékenységi lehetőségeinek felismerésére, belátására, fogadja el a segítséget.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló törekedjen a pénz fogalmának megismerésére, adott nagyságrendben legyen tisztában az ár és az érték fogalmával. Törekedjen a takarékoság, a pazarlás és a felesleges fogalmának megértésére.

Váljon képessé saját tulajdonának felismerésére és megóvására.

Médiatudatosságra nevelés

A tanulóban fokozatosan tudatosuljon a virtuális valóság és az élet közötti különbség. A lehetőségekhez mérten ismerje meg az elektronikus eszközök helyes információszerező és szabadidő eltöltési lehetőségeit, ügyeljen a mértékletességre.

Tanulás tanítása

A tanuló az elsajátított kompetenciák felhasználásával igényelje az ismeretszerzést, az új információk, tevékenységek elsajátítását. Legyen felkelthető a tanuláshoz és megismeréshez motivációja, kíváncsisága.

6.2.2. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése valamennyi fejlesztési terület feladata. A tanuló képességeihez mérten bekapcsolódik kommunikációs helyzetekbe, igényli gondolatainak, érzéseinek átadását, egyszerű utasításokat megért. Elsajátítja az anyanyelvi verbális vagy nem verbális kommunikáció alapelemeit, megismeri a beszéd kapcsolatteremtő, közlő, informáló funkcióját. Folyamatosan törekszik a formailag és tartalmilag helyes kommunikáció elsajátítására. Képes önállóan kapcsolatot teremteni és adekvát kommunikációban részt venni. Hozzájárul a tiszta és helyes hangképzéshez, a beszédkésztség fejlesztéséhez, a beszéd általi további ismeretszerzés képességének kialakulásához és megszilárdulásához. Praktikus helyzetekben, a szükséges mennyiségű segítség mellett, alkalmazni tudja a különböző mértékben elsajátított kultúrtechnikai ismereteket. A szóbeli kommunikációban súlyosabban akadályozott tanulók számára a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek alkalmazásával járul hozzá az önkifejezéshez és az ismeretszerzéshez.

A műveltségi terület feladatai: beszédfejlesztés, olvasás, írás

- az olvasás-íráshoz szükséges alapkészségek kialakítása és fejlesztése,
- a csoportba való harmonikus beilleszkedés elősegítése,

- az egyénre szabott minél nagyobb fokú önállóság kialakítása az olvasás és írás területén,
- önálló eligazodás írásos, képes anyagokban,
- a kulturált kommunikáció minden formájának gyakorlása különböző élethelyzetekben.

Társadalmi környezet

Célja a környezet iránti érdeklődés felkeltése és fenntartása.

A tanuló felismer elemi ok-okozati összefüggéseket, tevékenységekkel kísérve számlál, mennyiségeket összehasonlít. A mindennapi életben használt egyszerű mértékegységeket ismeri. Megismeri a pénz értékének és az árak összefüggésének alapjait. Egyéni igényekhez igazodó segítséggel tájékozódik térben és időben.

A tanuló fokozatosan elsajátítja a környezetével való együttműködést, lehetőségéhez képest segítséget nyújt rászoruló embertársainak, családjának. Megismeri a különböző népek és csoportok szokásait, kultúráját. Megismeri állampolgári jogait és kötelezettségeit, megtanulja a helyes mértékű személyi segítség elfogadását.

A tanuló az egyénileg eltérő mértékű tudáselsajátítási technikáknak megfelelően képes a képességeinek megfelelő mértékű támogatással új információkat megszerezni. Érdeklődéssel és kíváncsisággal fordul a világ felé, motivált a megismerésre. Elfogadja a változás és a változtatás szükségességét.

A műveltségi terület feladatai: számolás-mérés, társadalmi ismeretek

- a tér- és időbeli tájékozódás kialakítása és gyakorlása,
- mérések különböző mértékegységekkel,
- pénzzel kapcsolatos ismeretek nyújtása, gyakorlati életben történő alkalmazása,
- logikai összefüggések felismertetése,
- társadalmi környezet megismerése,
- szociális készségek elsajátítása,
- feladattudat, felelősségérzet fejlődése.

Életvitel és gyakorlati ismeretek

Célja, hogy a tevékenységeken keresztül a tanulók önkiszolgálási foka érje el a teljes vagy részleges önállóságot.

A műveltségi terület feladatai: önkiszolgálás, életvitel és gondozási ismeretek

- az egészséges életmód szokásainak kialakítása,
- a rendszeretet megalapozása,
- az alapvető szociális képességek kialakítása, fejlesztése és gyakorlása,
- az alapvető munkavégző képesség kialakítása,
- az öltözködés, ruházat, környezet iránti igényesség kialakítása,

- a szocializált, kulturált életvitelre való képesség kialakítása,
- a mindennapi tevékenységek fokozódó önállósággal történő elvégzése.

Természeti környezet

Célja, hogy a tanulóknál alakuljon ki az igény a természet- és környezetvédelemre, a környezettudatos magatartásra.

A tanuló segítségével tájékozódik alapvető természeti jelenségekben és folyamatokban. Megismeri testének működését, együttműködik szervezetének megóvásában és egészségének fenntartásában. Ügyel környezetének védelmére, képes a természet szépségeinek felismerésére. Minél önállóbban, adekvátan alkalmazza környezetének berendezéseit és eszközeit.

A műveltségi terület feladatai: környezetvédelem egészségvédelem

- alapvető egészségügyi ismeretek kialakítása élő és élettelen környezetünkről,
- a test megismerése, ápolása, az egészség védelme,
- az egészséges életmód szokásainak és a tiszta környezet iránti igény kialakítása,
- a helyes táplálkozási szokások kialakítása,
- az élőlények és környezetük kölcsönhatásainak megismerése.

Művészetek

Célja, hogy hozzájáruljon a harmonikus személyiség fejlesztéséhez, a féltékenység, a szorongás, a gátlás leküzdéséhez.

A műveltségi terület feladatai: ének-zene, tánc és dráma, ábrázolás-alkatás

- a tanulók esztétikai érzékének fejlesztése, érzelmek gazdagítása,
- az alkotás képességének kialakítása, a manuális képességek fejlesztése,
- az önkifejező képesség, képzetek, a pozitív énkép kialakulása, az önismeret fejlődése,
- a művészeti befogadóképesség fejlesztése.

Informatika

Célja megismertetni a személyi számítógép gyakorlati alkalmazhatóságát a munkavégzéskor és a hétköznapi életben (tanulásban, a játékban és a szabadidő eltöltésében).

A műveltségi terület feladatai:

- a használt eszközök működésének alapszintű megismertetése, a velük kapcsolatos feladatok megértése és teljesítése,

- a megismert eszközök használatának szakszerű és biztonságos gyakoroltásával fokozódó önállóság elérése az alkalmazáshoz,
- csökkenő segítségnyújtással az internet használata ismeretszerzésre, kommunikációra.

Testi nevelés

Célja a rendszeres fizikai aktivitással segített motorikus képességfejlesztés, a mozgásos cselekvési biztonság megszerzése.

A műveltségi terület feladatai: játékra nevelés, testnevelés

- a gyermek személyiségének kibontakoztatása, alkalmazkodóképességének fejlesztése,
- a mozgásvágy megalapozása,
- mozdulatok utánzása, reprodukálása,
- a mozgáskedv iránti igény felkeltése,
- az elemi munkavégzéshez szükséges fizikai és szociális képességek kialakítása,
- térbeli irányok, viszonyfogalmak megerősítése,
- mozgásos emlékezet, állóképesség fejlesztése,
- a testi fejlődés zavarainak korrekciója terápiák alkalmazásával,
- ügyesség, gyorsaság, edzettség, akarat, kitartás, bátorság fejlesztése,
- alapmozgások fejlesztése,
- szabályok betartása.

6.3. Autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók

Az autizmuspektrum zavarok az idegrendszer igen korai, nagy valószínűséggel veleszületett ártalmának, illetve a genetikai, egyéb biológiai és környezeti tényezők együttes hatásának következményei. Az iskoláskor eléréséig – vagy tovább – kezeletlenül maradt fejlődési zavar és szélsőséges viselkedésformák gyógyító és fejlesztő célú ellátása a gyermek növekedésével egyre nehezebbé válhat, bár a nevelhetőség, taníthatóság időszaka belenyúlik a felnőttkorba, így sosem túl késő a fejlesztést elkezdeni.

Az autizmuspektrum zavarok lényege:

- a társas viselkedés,
- a kommunikációs és
- sajátos gondolkodási képességek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulóra legjellemzőbb:

- a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési készségek területén tapasztalható gondolkodási képesség sajátos hiányosságai,

- a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció,
- a rugalmas viselkedés szervezés és kivitelezés képességének minőségi sérülése és az
- egyenetlen képességprofil.

Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülés-specifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya, vagy megkésített fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. Az alapvető problémák közé tartozhat a nyelvhasználat színvonalától függetlenül, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, hatalmának megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet.

Az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képesség hiányok egész életen át jellemzően megmaradnak, de a speciális intenzív terápiás és pedagógiai ellátás segítségével jelentős fejlődés érhető el. A hiányzó/sérült képességek okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek az igen súlyostól a jól ellensúlyozott állapotokban csaknem tünet mentessé fejlődhetnek, változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formákban jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események, körülmények hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatossága mellett a tanuló autizmusának súlyossága széles skálán szóródik.

Halmazottan sérült autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók

Az autizmus spektrum zavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal, amelyek az ellátási szükségletet, taníthatóságot és a gyermek jövőjére vonatkozó előjelzéseket jelentősen befolyásolják.

Ezek lehetnek:

- értelmi fogyatékoság (mint a leggyakoribb társuló fejlődési zavar),
- beszéd-, érzékszervi, mozgás- vagy egyéb fogyatékoság,
- viselkedésproblémák (főleg, ha azok súlyosak, pl. agresszió, önbántalmazás).

A fejlesztésnél szem előtt kell tartani, hogy a tanítás lehetséges módszertanát illetően a tanuló autizmusa az elsődlegesen meghatározó tényező. Általában a szükségletek egyéni kombinációjához kell a járulékos zavar speciális szempontjait és az autizmus-specifikus pedagógiai módszereket összehangolni.

6.3.1. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók speciális fejlesztésének elvei, céljai, feladatai és módszerei

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók fejlesztésének általános céljai, feladatai

- A legáltalánosabb távlati cél az egyéni képességek, fejlettség szintjén elérhető legjobb felnőttkori szociális adaptáció és önállóság feltételeinek megteremtése:
 - ennek alapja a szociális, kommunikációs és gondolkodási készségek hiányának speciális módszerekkel történő kompenzálása és a meglévő készségek fejlesztése.
- A hiányzó készségeket pótló, helyettesítő kompenzációs-habilitációs kezelés a fejlődési elmaradás, a másodlagos (pl. viselkedés-) problémák leküzdése érdekében. A fogyatékos készségek kompenzálása különös jelentőségű a tanulási, szociális és munkahelyzetekbe való beilleszkedés és viselkedés elsajátításához.
- Az iskolai és a mindennapi gyakorlati életre felkészítő tananyag speciális módszerek segítségével történő elsajátítása.
- A jellegzetes gondolkodási nehézségek, rugalmatlanság miatt – a továbblépés előtt – külön kiemelt fejlesztési feladat az elsajátított ismeretek alkalmazásának, általánosításának tanítása, az ismeretek folyamatos használata a fenntartás biztosítására, valamint a változatos, probléma-megoldási módszerek tanítása.
- A tananyag kiválasztásának legfontosabb szempontja a tanított képesség egész életen át megfelelő alkalmazhatósága.
- A tanuló túlterheltségének elkerülése érdekében a felesleges információkat szűrni kell, mert a tipikusan fejlődő gyermek által spontán, ösztönösen elsajátított nagy mennyiségű információ és készség az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek számára nehéz tananyagot jelent.

A fejlesztési célokat a fenti szempontok alapján fontossági sorrendben kell értelmezni, és e szerint kell az egyéni fejlesztési tervekbe iktatni.

A tanulók fejlesztési céljai hierarchikus rendben helyezkednek el abból a szempontból, hogy mennyire szükségesek a gyermek szociális alkalmazkodása és önszabályozása kialakításához (az egyéni fejlettségének szintjén). A típusos egyenetlen fejlődés azt jelenti, hogy a hiányzó vagy elmaradó készségek spontán fejlődésére nem építhetünk: minden egyes hiányzó részfunkció, illetve korábbi fejlődési szakaszból hiányzó alapozó funkció fejlesztését be kell illeszteni ebbe a hierarchiába.

Pl. a veszélyeztető viselkedések kezelése, más, elfogadható viselkedések kialakításával, viselkedésterápiával a célok hierarchikus rendjében így alakul:

- az ön-(esetleg köz-) veszélyes viselkedések kezelése,
- a családi életet akadályozó viselkedések kezelése,
- a taníthatóság és a csoportba való beilleszkedés kialakítása,

- az iskolán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

Speciális módszerek az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók fejlesztésében

A nevelés, fejlesztés tervezése a mért szociális alkalmazkodás, fejlettségi kor, illetve a mért intelligencia szintje és a kommunikációs színvonal alapján történik, az egyenetlen képességprofil, valamint tanulási képességek miatt egyénhez igazodó módon, a fejlődés erre alkalmas eszközzel (pl. fejlődési kérdőív) való folyamatos követésével.

- Protetikus környezet és eszköztár kialakítása (strukturált környezet biztosítása az időbeli és téri tájékozódás segítéséhez, vizuális információhordozók és augmentatív kommunikációt segítő eszközrendszer kialakítása).
- Speciális, egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítása.
- A szociális fogyatékossgal összefüggő tanítási nehézség miatt keresni kell az információ átadására a gyermek megértési szintjének megfelelő és szociális vonatkozásoktól leginkább független módszereket és médiumokat (pl. írott utasítás, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.). Ugyanakkor a tanítási helyzetek szociális vonatkozásainak elfogadása, illetve megértése fontos tanítási cél (pl. a csoportos, illetve „frontális” tanítási helyzetben való tanulás).
- A fejlesztésben, tanításban és a viselkedésproblémák kezelésében alapvető a kognitív-viselkedésterápia módszereinek alkalmazása.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók esetében az alapsérülés miatt nem számolhatunk intuitív szociális megértésre, a helyes minták spontán követésére és rugalmas szempontváltásra (pl. más emberek szempontjainak megértésére).

Alapvető nevelési cél az énkép és önismeret fejlesztése, saját és mások érzelmeinek, nézőpontjának felismerése, megértése, a saját gondolatok és érzelmek kifejezésének tanítása. Esetükben a társadalmi együttélés szabályait explicit módon szükséges tanítani. Merev, rugalmatlan gondolkodásuk miatt a tanult szabályokhoz, erkölcsi normákhoz mérlegelés nélkül ragaszkodhatnak.

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés

Kiemelkedően fontos a közvetlen társadalmi és természeti környezet ismerete, az azokkal való harmonikus kapcsolat. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók elsősorban saját, közvetlen élményeiken keresztül, esetleg speciális érdeklődési körüknek

megfelelően ismerhetik meg nemzeti kultúránk értékeit. Ezen a területen rendkívül nagy egyéni különbségekre számíthatunk.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelésének-oktatásának alapvető célja, hogy olyan gondolkodási, szociális-kommunikációs készségeket alakítsunk ki, melyek lehetővé teszik az egyén részvételét szűkebb és tágabb társas környezetében. A részvétel módja és mértéke nagy egyéni eltéréseket mutat: a tanulók többsége jelentős támogatást igényel abban, hogy jogait gyakorolja, társadalmilag elfogadott viselkedésmódokat tanúsítson, alkalmazkodjon a társadalom írott és íratlan szabályaihoz.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Hangsúlyos szerepet kap a saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok megismertetése, a saját viselkedés kontrolljának, a kooperációnak, szociális normáknak direkt tanítása, mivel azok intuitív megértésére, spontán elsajátítására korlátozottan számíthatunk. A sikerélményeket biztosító, a gyermek érdeklődését és motivációját fenntartó oktatási környezet kialakítása kulcsszerepet játszik a reális önértékelés és pozitív énkép kialakításában.

Testi és lelki egészségre nevelés

Elsődleges az érzelmi biztonság megteremtése, a pozitív, reális énkép és önértékelés támogatása, a fejlődési zavarral gyakran együtt járó szorongás megelőzése, oldása.

A helyes étkezési, alvási, önápolási szokások, a rendszeres mozgás iránti igény kialakítása szintén prioritást kap az egyéni fejlesztési tervben.

A megfelelő szexuális viselkedés kialakításában a családok számára hatékony segítséget kell nyújtania az iskolának, mivel a szociális megértés sérülése e területet speciálisan nehezíti.

A viselkedésproblémák megelőzése és hatékony kezelése hozzájárul a testi-lelki egészség megőrzéséhez és kiküszöbölheti a gyógyszeres kezelést.

A családi életre nevelés

A család szerepe az autizmus spektrum zavarral küzdő tanuló esetében is kiemelkedő jelentőségű. Az iskola alapvető feladata, hogy segítse az érintett családokat az autizmus-specifikus célok kitűzésében és megfelelő nevelési stratégiák alkalmazásában, mivel a hagyományos módszerek többsége nem válik be az érintett gyermekek esetében.

A nevelési-oktatási intézmény és a család szoros együttműködésével érhető el és terjeszthető ki az egyéni fejlesztési tervben megfogalmazott célok, különös tekintettel a

szociális-kommunikációs készségek általánosítására, valamint a rugalmasabb viselkedés és gondolkodás fejlesztésére.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók esetében is cél lehet az önkéntes feladatvállalás egyéni mérlegelést követően, ha annak értékét, saját szerepüket és kompetenciájukat az önkéntes tevékenység során megértik. Az önkéntes feladatokban való részvétel segítheti együttműködési és problémamegoldó képességeik fejlődését, elősegítheti pozitív énképük alakulását, önbecsülésük növekedését. Fontos azonban figyelembe venni szociális naivitásukat, sebezhetőségüket, ezért a család és a pedagógusok egyénre szabott támogatásával, kísérésével vonhatók be önkéntes feladatokba.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A környezet célzott megfigyelése, felfedezése a pedagógus aktív közreműködése nélkül elképzelhetetlen. A fejlesztés e területen is a közvetlen, mindennapi élettel kapcsolatos tapasztalatokon alapul. Elsődleges a helyes szokásrend kialakítása.

Pályaorientáció

Az egyén által elérhető legnagyobb fokú önállóság támogatása kiemelkedően fontos. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók esetében az önállóság megalapozása már a fejlesztés kezdetétől jelen van, mivel számos alapfeltétele hiányozhat, többek között a rugalmasság, az együttműködés és a bizonytalanság tolerálásának és kezelésének képessége. Az elérhető felnőttkori önállóság nagy egyéni eltéréseket mutat. A pályaorientáció során a munkaképességek mellett a szociális-kommunikációs fejlettséget és a munkaviselkedés színvonalát is figyelembe kell venni. Fontos, hogy a pályaorientáció során építsünk a tanuló speciális érdeklődési körére, erősségeire.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

E területen az érintett tanulók esetében a pénz értékével és a takarékossgal kapcsolatos alapvető ismeretek megszerzése kulcsfontosságú. Előnyös, ha ezek az ismeretek valódi élethelyzetekben, cselekvésbe ágyazottan jelennek meg. Az alapvető gazdasági összefüggések megértése, illetve azok kamatoztatásának lehetősége a mindennapi életben nagy egyéni eltéréseket mutat.

Médiatudatosságra nevelés

A médiatudatosságra nevelés kiemelt jelentőségű az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók nevelésében.

Az érintett tanulók különösen veszélyeztetettek lehetnek a különböző médiumok által közvetített tartalmak meg nem értése, félreértése tekintetében és fokozott a függőségek kialakulásának veszélye is. Ugyanakkor a különböző médiumok lehetővé teszik az élő nyelvtől és szociális közvetítéstől független tanulást és kapcsolatteremtést, valamint olyan multimédiás tananyagok kialakítását, mely lelassítja és hozzáférhetővé teszi a szociális interakciókat, nagyban hozzájárulva a fejlődési zavar következményeinek enyhítéséhez.

A tanulás tanítása

Az autizmus számos speciális kognitív nehézséggel és a kommunikáció sérülésével jár együtt. A tanulási folyamatban az élő nyelv és a szociális közvetítés megnehezíti, míg a vizuális információhordozók alkalmazása segíti a világ megismerését. Az állandósághoz való ragaszkodás oldása, valamint az egyén motivációs lehetőségeinek ismerete és kiaknázása kulcsfontosságú a tanulás szempontjából.

6.3.2. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A fejlesztés fő célterülete a kommunikáció, mint a kapcsolatteremtés és fenntartás, valamint az információcsere eszköze. Az alapvető probléma nem a beszéd hiánya vagy fejlődési zavara, hanem a kommunikációs szándék, illetve a kommunikációs funkciók megértésének sérülése. Minden autisztikus gyermeknél - függetlenül verbális képességeik színvonalától - elsődleges cél az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. A cél eléréséhez szükséges lehet alternatív kommunikációs eszközrendszerek alkalmazására.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekek esetében a kommunikációs képességek fejlődése és nyelvelsajátítás folyamata minőségileg eltér a tipikusan fejlődő kortársakétól. A fejlődési zavar kihat a szókincs, jelentés, nyelvtan és nyelvi funkciók elsajátítására, rugalmas alkalmazására. Hiányozhatnak vagy sérülhetnek azok a képességek, melyek lehetővé teszik a helyzetnek megfelelő személyközi kommunikációt és a nyelvi úton történő ismeretszerzést. Különösen nehezített az élő nyelv és szociális közvetítés útján való tanulás. A kommunikációs képességek sérülése és a kompenzáció lehetősége

egyénenként mérendő fel, a fejlődési zavar spektrum jellege, az egyéni képességek és tünetek nagyfokú változatossága miatt.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulóknál - hasonlóan az anyanyelvi kommunikáció esetében tapasztaltakhoz - hiányozhat az idegen nyelv rugalmas, a kommunikatív partnerhez alkalmazkodó használata, a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények valódi megértése és kifejezése, annak ellenére, hogy a nyelv mechanikus elsajátítása megtörténhet. Így esetükben különösen nagy hangsúlyt kap az idegen nyelv funkcionális használatának fejlesztése. Egyénenként mérlegelni kell, hogy a nyelvtanuláshoz szükséges alapvető készségek adottak-e.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A kommunikatív nyelvi kompetencia feltételei közül a lexikális, grammatikai és szövegalkotási ismereteket a jó nyelvi és intellektuális képességű autizmussal élő tanulók képesek lehetnek elsajátítani. Nehézségek a szociokulturális és interkulturális készségek területén mutatkozhatnak.

Matematikai kompetencia

Kiemelkedő jelentőségű a megismerési képességek fejlesztése, az önellenőrzés tanítása, az ismeretek önálló, gyakorlati alkalmazásának segítése, a problémamegoldás menetének tanítása. Különös hangsúlyt kap az oktatás szemléletes és konkrét jellege, a cselekvéses tanulás alkalmazása.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A matematikai ismeretek elsajátításában és a matematikai képességekben nagy egyéni különbségekre számíthatunk az autizmus spektrumán, a kiemelkedő matematikai tehetségtől a súlyos megértési nehézségekig terjedően. Cél a matematikai műveltség és kompetencia egyén által elérhető legmagasabb szintjének biztosítása.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos ismeretek elsajátítása tartozhat az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók erősségei közé, többlettámogatást igényelhetnek azonban az ismeretek gyakorlati alkalmazása terén. Az érintett tanulók jellegzetesen sajátos speciális ismeretszerzési nehézségei miatt a tanulás során nem számíthatunk a gyermekek spontán

érdeklődésére, előzetes megfigyeléseire, élményeire. E területen is nagy hangsúlyt kap a közvetlen tapasztalás.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A természettudományok területén szintén nagy egyéni különbségeket tapasztalunk az autizmus spektrumán. Egyes tanulók különösen tehetségesek lehetnek valamely, speciális érdeklődési körükbe tartozó tudományterületen, más tanulók esetében inkább a praktikus, mindennapi életben alkalmazható ismeretek kerülnek előtérbe.

Digitális kompetencia

Az IKT eszközök lehetőséget nyújtanak az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítésére, a kölcsönös kommunikáció segítésére, az önálló ismeretszerzésre. A későbbi munkavállalás szempontjából is szerepe lehet az informatikának, mivel számos tanuló mutat érdeklődést e terület iránt.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

Az IKT alkalmazása egyedülálló lehetőséget jelent az autizmussal élő tanulók számára, a kommunikációs akadálymentesítés, a tanulás és későbbi munkalehetőségek tekintetében egyaránt, sokan közülük pedig kifejezetten tehetségesek az IKT alkalmazásában. Az érintett tanulók esetében azonban kiemelten fontos a lehetséges veszélyek megelőzése. Fokozottan veszélyeztetettek azzal kapcsolatban, hogy függővé váljanak a számítógép és internet használat során. Szociális-kommunikációs sérülésük miatt nehézséget jelenthet számukra az IKT interaktív használattal összefüggő veszélyek felismerése, elkerülése, valamint a rendelkezésre álló információk közötti kritikus válogatás.

Szociális és állampolgári kompetencia:

Előtérbe kerül az önismeret és a közvetlen szociális környezet megismerése, a társas viselkedés szabályainak ismerete, betartása. A történelmi időszemléletet, képzelőerőt, valamint az elvont, szociális jelentést hordozó fogalmak megértését kívánó tartalmak elsajátítása általában nehézséget jelent.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A szociális és állampolgári kompetencia körébe tartozó ismeretek, képességek és attitűdök teljeskörű elsajátítása mélyebb szociális megértést feltételez. Mivel az autizmus spektrum zavarok lényegi jellemzője a szociális megértés sérülése, az érintett tanulók esetében elsősorban a tények, ismeretek, együttélési szabályok elsajátítása kap prioritást.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Az autizmusban azonosított kognitív sérülések jellege miatt (végrehajtó működések zavara, naiv tudatelméleti sérülés) e kompetencia fejlesztésekor általában sokféle képesség, készség célzott, egyénre szabott, intenzív fejlesztésére van szükség. A szükséges képességek többsége (pl. tervezés, szervezés, irányítás, hatékony kommunikáció, csapatmunka, kreativitás) az autizmussal élő tanulók esetében sérült, illetve hiányozhat.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A NAT által meghatározott ismeretek az egyéni képességektől függően sajátíthatók el. A képességek terén a típusos nehézségek mellett szintén nagy egyéni különbségek mutatkoznak az autizmus spektrumán. A felnőttkori munkavállalásra való felkészítés, az egyén erősségeihez illeszkedő foglalkozások körének meghatározása prioritást kap.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A műveltségi területen megjelenő valamennyi fejlesztési cél fontos terápiás lehetőséget jelent. A művészeti tevékenységek a szabadidő tartalmas eltöltésében is jelentős szerepet játszanak.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A NAT által meghatározott ismeretek az egyéni képességektől függően sajátíthatók el. A művészetek sokoldalúan segíthetik az autizmus-specifikus egyéni fejlesztést. Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók között lehetnek kiemelkedő zenei, rajz vagy egyéb művészi tehetséggel bíró gyermekek.

A hatékony, önálló tanulás

Az autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók esetében minden esetben egyénileg azonosítjuk a hatékony és önálló tanuláshoz szükséges feltételek meglétét, majd a felmérés alapján egyéni fejlesztési célokat tűzünk ki. A szükséges feltételek közül a sérülés természete miatt általában számolni kell a gyenge, vagy sérült motivációval, az énkép, önismeret hiányával, töredékességével. A tanulás tanítása során alapvető fontosságú arra alapozni, hogy a tanuló mely ismeretek, tudások, képességek birtokában van, illetve milyen kialakulóban lévő képességekre építhetünk.

Az önállóság elősegítésének egyik fontos módszertani eszköze az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítése, kiegészítése egyénre szabott vizuális környezeti támpontokkal. Az informatikai eszközök egyénre szabott alkalmazása elősegíti a fejlődést.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

A NAT által meghatározott ismeretek e területen is az egyéni képességektől függően sajátíthatók el. A munkavállaláshoz szükséges képességek fejlesztése prioritást kap az érintett tanulók iskolai nevelése-oktatása során. Az autizmussal élő tanulók között lehetnek olyan, az autizmus mellett értelmi fogyatékossgal is küzdő gyermekek, akik nem, vagy kortársaiknál jóval később sajátítják el az írást, olvasást, számolást, ill. az IKT-eszközök használatát.

Az értelmi és nyelvi képességektől függetlenül hiányozhatnak a hatékony és önálló tanulás egyes feltételei: a tartós, irányítható figyelem, a motiváció, a tanulás céljának, jelentőségének megértése. Hiányozhatnak a csoportos helyzetben való tanulás kognitív és viselkedéses feltételei, ezért szükség lehet az új ismeretek egyéni helyzetben való tanítására.

A tanulás iránti pozitív attitűd gyakran csak a saját érdeklődési kör esetében jelenik meg, egyébként számolnunk kell az újdonságokkal szembeni ellenállásra.

6.4. Súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók

A súlyos és halmozott fogyatékossg az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humán funkciók – mint a kommunikáció, a beszéd, a mozgás, az értelem és az érzékelés-észlelés – minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki. Ennek következtében az érintett személy pszichofizikai teljesítményei extrém mértékben eltérnek az átlagtól, így tevékenységeiben erősen akadályozottá válik, és társadalmi részvételében jelentősen korlátozott lehet. A súlyos és halmozott fogyatékossg hátterében rendszerint a korai életszakaszban bekövetkező, a központi idegrendszeret érintő komplex károsodás áll. A fogyatékossgok a legkülönbözőbb kombinációkban és súlyossági fokozatokban, esetleg eltérő időben jelenhetnek meg.

A fenti fejlődésbeli eltérések és tevékenységbeli akadályozottságok a pedagógiai megsegítés, nevelés, oktatás, fejlesztés szempontjából sajátos nevelési igényként jelentkeznek. E tanulók speciális segítséget igényelnek szükségleteik kielégítése, egészségük megtartása, az emberi, a dologi és természeti világhoz való viszonyuk kialakítása és a társadalom életében való aktív részvétel érdekében. Egész életükben a környezet fokozott mértékű és folyamatos, komplex segítségére, támogatására utaltak; személyiségük kibontakoztatása és életminőségük javítása érdekében nevelés-oktatásra van szükségük.

A fejlesztő nevelés-oktatás alapidokumentuma a rehabilitációs pedagógiai program és a tanulók egyéni fejlesztési tervei, melynek meghatározója a szakértői vélemény, a pedagógus megfigyeléseinek alapuló tapasztalatai, valamint a TARC mérés eredményei.

A rehabilitációs pedagógiai program elkészítésénél figyelembe vettük:

- a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók pedagógiájának alapelveit, a gyógypedagógia tudományelméletét, filozófiáját, módszereit, eszközeit, gyakorlatát,
- a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók oktatásának irányelvét,
- a szülők elvárásait, a nevelés és oktatás helyi célkitűzéseit és lehetőségeit.

A rehabilitációs pedagógiai program alapján készített egyéni fejlesztési terv célja, hogy a tanuló szükségleteit és fejlődéstörténetét figyelembe véve megalapozza a gyermek nevelésének, oktatásának személyre szabott tervezését, és meghatározza nevelésének, oktatásának és fejlesztésének súlypontjait. Az egyéni fejlesztési terv valamennyi fejlesztési terület feladataira kiterjed.

6.4.1. A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztésének kiemelt céljai és sajátosságai

A Nemzeti alaptantervben meghatározott kiemelt fejlesztési feladatok a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók nevelése, oktatása, fejlesztése során úgy értelmezhetőek, hogy azok, a tanulók személyiségállapotához igazítottan, elsősorban a szükséges képességek és készségek megalapozása, kialakítása útján valósulnak meg.

Ennek során az alábbiakat szükséges figyelembe venni:

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek fejlesztő nevelése, oktatása során a tanulás és tanítás hagyományos felfogása nem alkalmazható. A tanuló és a gyógypedagógus közös tanulási folyamaton megy keresztül, amelynek során egymás jelzéseit, kettejük személyes viszonyát, egymás megértésének lehetőségeit tanulják, és a másikat önmaguk jelzéseinek megértésére, kifejezéseik helyes értelmezésére tanítják. Erre alapozva – ezzel párhuzamosan – válik lehetségessé a tanulás és tanítás olyan megközelítése is, amelynek célja az egyes képességek, funkciók fejlődésének elősegítése és adott tevékenységek megtanítása. Ennek során folyamatosan szem előtt kell tartani:

- a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek pedagógiájának alapvető tételeit,
- a súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek tanulási sajátosságait.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek pedagógiájának alapvető tételei

- A tanulás és tanítás kezdeti lépéseinek a tanulók legalapvetőbb szintű – akár vegetatív, a fizikai állapotváltozás legelemibb szintjén zajló – megnyilvánulásainak értelmes közlésként való felfogása és értelmezése.
- A tanuló és a gyógypedagógus közti partneri kapcsolat fokozatos kialakítása.
- Következetes együttműködés.
- Kommunikációs lehetőségeik kipuhatólása, feltárása és kiaknázása.

- Mindennapi cselekvésre alapozottság.
- A tanulás része és színtere az alapszükségleteik kielégítése is.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek tanulási sajátosságai

- Köttődés a tárgyakhoz és a jelenhez
- Cselekvéses tanulás és komplex (totális) kommunikációs beágyazottság
- Tevékenységtanulás kis lépésekben
- Tevékenységtanulás segítséggel – speciális irányítás és vezetés biztosítása a problémás tevékenységelem aktív végrehajtásához
- A spontán tanulási szándék gyengesége

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók nevelésének-oktatásának alapelvei

- A kommunikáció és az interakció elve
- A normalizáció és a participáció elve
- A komplexitás, a személyiségközpontúság, a szükségletorientáltság és a rehabilitáció elve
- A kooperáció és a tudatosság elve
- A differenciálás és az individualizáció elve

A súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő oktatásának területei és a fejlesztés feladatai

A fejlesztés területei:

- Kommunikáció
- Mozgásnevelés
- Érzékelés-észlelés, kognitív funkciók fejlesztése
- Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységekre nevelés
- Ézelmi és szociális nevelés
- Önkiszolgálásra, egészséges életmódra nevelés, önállóság alakítása

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek nevelésének speciális körülményei

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek nevelési színtere az állapotukhoz igazodóan berendezett tanterem, az alapvetően szükséges segédeszközök, a gondozási feladatok ellátásához szükséges helyiségek.

6.5. Az intézmény minden tanulójjával kapcsolatos nevelési feladataink

6.5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink a tanulók körében

Nemzeti azonosságtudat, hazafias nevelés feladatai:

- család, szülők ismerete,
- anyanyelv megismerése, megszerettetése,
- népdalok, népszokások,
- hagyományok,
- iskola és tágabb környezet megismertetése,
- hazánk jelképei (Himnusz, Szózat, címer, zászló),
- viselkedés, viselet ünnepeinken,
- városunk, hazánk híres szülöttei,
- történelmünk, nemzeti kincseink,
- jeles személyiségek és események,
- nemzeti ünnepekről való megemlékezés.

Erkölcsei nevelés feladatai:

- önismeret fejlesztése,
- ítéletalkotás,
- közös normák kialakítása,
- illemszabályok megismertetése, tudatosítása,
- helyes énkép kialakítás,
- elfogadás.

Munkára nevelés feladatai

- pontos iskolába járás megkövetelése,
- tanszereik meglétének, rendben tartásának folyamatos ellenőrzése,
- a tanulás higiéniájának kiépítése,
- tanuló párok felállítása,
- tevékeny részvétel az óra előkészítő és befejező munkatevékenységekben,
- precíz munkavégzés,
- feladattudat erősítése,
- pályaválasztás előkészítése,
- az osztály, iskola környezetének rendben tartása.

Esztétikai nevelés feladatai:

- önmaga és a környezet esztétikuma,
- füzetek, tankönyvek tisztasága, rendje,
- igényesség a munkavégzésben,
- irodalmi, képzőművészeti, zenei alkotások megszerettetése.

Kommunikációs nevelés feladatai:

- kapcsolatteremtés verbális és nonverbális formában,

- kapcsolatfelvétel,
- kapcsolattartás,
- szándéknyilvánítás, a nyelvi képességek fejlesztése,
- metakommunikációs eszköztár tudatosítása, használata.

Tevékenységei:

- utánpótlás, modellkövetés,
- szerepjátékok,
- szituációs gyakorlatok,
- társas és társadalmi rendezvényeken való részvétel,
- anyaggyűjtés,
- intézménylátogatások,
- hivatalos iratok megírása, megválaszolása,
- telefonbeszélgetések,
- informatikaoktatás.

❖ Környezeti nevelés, egészségnevelés – ld. 1. sz. melléklet

Fogyasztóvédelemre nevelés feladatai:

- A fogyasztói kultúra fejlesztése és a tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.
- a fogyasztó jogainak megismertetése,
- a fogyasztói minták kialakítása,
- a helyes értékrend kialakítása,
- gazdaságosságra, takarékoszágra nevelés,
- környezetkímélő fogyasztói magatartás kialakítása, döntési helyzet felismerése, döntésképeség fejlesztése.

Színterei:

- tanórák: (magyar, matematika, fizika, biológia, életvitel stb.) – tartalma a helyi tantervbe épül be,
- tanórán kívüli foglalkozások: vetélkedők, versenyek, napközis célséták (piac, üzletek, bank),
- ÖKO park,
- Futura Interaktív Természettudományi Élményközpont

Módszerei:

- médiafigyelés, adatgyűjtés, szituációs játékok, felmérések az emberek vásárlási szokásairól.

6.5.2. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

6.5.2.1. Az egyén osztályközösségbe való beilleszkedésének segítése

Feladatai:

- A megfelelő magatartási modellek beépítése a gyerekek tudatába. A pedagógus közvetíti azokat az elemi normákat, szokásokat, amelyek az emberi együttélés alapvető szabályait jelentik. Fontos, hogy a pedagógus minta, példa legyen, tettei, magatartása, szava követendő a kicsi gyerek számára. Az első osztályosok lassan nőnek bele a közösségbe.
- A viselkedési bizarrériák elfogadása, helyes viszonyulási formák kialakítása.
- Fel kell ismertetni a tanulókkal, hogy az osztályon belül vannak közös ügyeink. Fontos, hogy a gyermek tevékenységeken keresztül jusson el a felismerésig és azzal egységben kifejlődjenek azok a képességeik is, amelyek birtokában eleget tudnak tenni a feladatnak.
- Közelítés az épek közösségéhez.
- Magatartási normák közvetítése: pedagógus, osztálytárs, felsőbb osztályosok közvetítik azokat a magatartási normákat, amelyeket egy elsősnek is el kell sajátítania ahhoz, hogy az osztályközösség, iskolaközösség tagja legyen.
- Tervszerű és ismételt gyakoroltatás olyan tevékenységekben, amelyekben a kialakítandó tulajdonság fejlődik. Fontos az alkalmazás, a tevékenység gyakorlása.

Színterei:

- tanórák során (magyar irodalom, fogalmazás, hon- és népismeret, etika, hittan, környezetismeret, osztályfőnöki),
- tanórán kívüli tevékenységek alatt: szünetek, napközi, rendezvények.

Megvalósítása:

- megbízatások adása: olyan feladatokkal bízunk meg a tanulót, amelyet meg tud oldani, mert ez sikerélményt nyújt, önbizalmat ad, közösségi tudatot fejleszt (érezik, hogy tartoznak valahova, szükség van rájuk),
- pozitív tulajdonságok figyelembe vétele,
- önismeret fejlesztés – mások megismerése: közösségben ismerhetjük meg önmagunkat, itt valósíthatjuk meg értékeinket,
- rendszeres munkavégzésre, tanulásra szoktatás,
- közös szervezés, tervezés együtt végzett munka (osztálykirándulás, faliújság, rendrakás),
- közösséghez való ragaszkodás fejlesztése: a gyermek csak akkor ragaszkodik egy közösséghez, ha jól érzi magát, sikereket arat, megértést kap, nem csúfolják, nem bántják,

- a perifériára került gyermek észrevétele, az ok megkeresése, helyzetének változtatása a pedagógus fontos feladata.

A megvalósítás során figyelembe kell vennünk a nevelési-oktatási alapelvekben megfogalmazottakat, az alkalmazható eszköz- és eljárásrendszert. Ennek értelmében törekednünk kell:

- az életkori sajátosságok,
- a hátrányos helyzetükből adódó hiányosságok,
- a fogyatékoság mértékének figyelembevételére,
- a játékos tevékenykedtetés, a szemléletes nevelés – oktatás alkalmazására.

Büntetés, jutalmazás helyes alkalmazása:

- A tanulókkal megismertetjük a házirendet, a magatartás, szorgalom értékelésének tartalmi, formai kérdéseit.
- A pedagógus a gyermekekkel közösen megbeszéli: miért milyen jutalom vagy büntetés jár, ennek során törekszünk arra, hogy egyértelmű, a sérült gyerekek számára is jól érthető követelményeket fogalmazzunk meg.
- Szabályjátékokkal: a szabálytudatot alakítjuk ki, fejlesztjük.
- Önismeret, önkritika, kritika fejlesztése: a gyermek véleményét elsősorban a pedagógus formálja, a gyermek úgy értékeli tevékenységét, ahogy azt a tanító értékeli. Később a vélemények önállósodása jellemző. A saját tevékenység és a mások munkájának bírálata fejleszti a tanulók kritikai érzékét - ezáltal alkalmassá válnak arra, hogy a magatartási érdemjegyek megbeszélésénél is megfogalmazzák véleményüket.

6.5.2.2. Osztályközösségek közötti kapcsolat erősítése

Formái, szinterei:

- osztályok közti ajándékozás ünnepeken
- versenyek, vetélkedők
- közös (csoportközi, osztályközi) programok tanórákon, tanórán kívüli tevékenységekben: pl. tanulmányi séták, közös kirándulások, felkészülés ünnepekre, ünnepélyekre, szabadidős programok, projektnapok, stb.

6.5.2.3. Osztályközösségek hozzákapcsolása az iskolai közösséghez:

Formái, szinterei:

- diákönkormányzat rendezvényei: az egyént kapcsolja az iskola közösségéhez a szabadidős programokon keresztül,
- iskolai ünnepélyek, különböző rendezvények, kirándulások,

- megyei versenyek, rendezvények: melyek során a tanuló megismerkedhet a vele azonos képességű, más városban, intézményben tanuló diákokkal (barátságok kötődhetnek),
- projekt-tevékenység során (osztály, évfolyam, tagozat szintjén) az együttműködés révén egymás megismerése,
- kiemelten a gyermeknap során az iskola közösségéhez tartozás megélése.

A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai:

A szabadidős tevékenységek olyan örömet adó munkaformák köré szervezett foglalkozások, amelyek kötődnek a tanulók személyes életéhez, társadalmi és egyéni problémáihoz, és hatása nem csak a csoporton belül érvényesül, hanem kihat az iskola más területeire is.

- Jó kapcsolat kiépítése az adott korosztállyal, szüleikkel, valamint a tevékenységet segítő külső szakemberekkel.
- A csoportokban végzett közös munka során az önismeret elmélyítése, az önfegyelem fejlesztése, a társak és a foglalkozásvezetők elfogadása.
- Tartós aktivitásra ösztönzés.
- Erős érzelmi-értelmi felhívó erővel bíró témák kijelölése.
- Olyan csoportok kialakításának segítése, amelyek az emberi kapcsolatok pozitív irányú elmélyítése mellett hatnak az egész személyiség fejlesztésére.

A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók füzeteinek, írásbeli munkáinak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- különbözeti, osztályozó, javító vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,

- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztályterem rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

Az osztályfőnököt – a munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a tanulók személyiségfejlődésére.
- Segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet, fogadóórát tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása, pedagógiai jellemzés készítése.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező általános és fogorvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokra.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Részt vesz a munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

6.5.2.4. Integráció

Külső integráció

- Részt veszünk a városi rendezvényeken (ünnepek, ünnepélyek), pályázatokon, integrációs rendezvényeken, civil szerveződések rendezvényein, versenyeken (mérlegelve a körülményeket).
- Részt veszünk ÉSSE és ÉFOÉSZ rendezvényeken.

Belső integráció

- A tagozatokon belül megvalósítjuk a tanulócsoportok és az egyes tanulók integrációját, figyelembe véve az egyéni képességeket, teljesítményt.
 - Színterei: iskolai-, tagozat-, osztály szintű rendezvények
 - Tanórak, tanórán kívüli tevékenységek
 - Iskolán kívüli programok, rendezvények

6.6. Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységünk

A kisiskolás gyermekeknek több-kevesebb nehézséget jelent a beilleszkedés az iskolai életbe, az alkalmazkodás az új követelményekhez, melyet még nehezíthet a sérülésből fakadó sajátos személyiségfejlődés.

Az AD/HD szindrómás, nehezen kezelhető, súlyos magatartási zavarral küzdő gyermekek beilleszkedése nehezített.

Iskolánkba a gyerekek egy része rossz szociokulturális környezetből érkezik, ahol nem alakították ki a számukra megfelelő szokásrendszert, nem tanították meg számukra az egymás mellett élés alapvető normáit.

Ennek következménye:

- személyiségfejlődési zavarok,
- szocializáció nehezítettsége,
- magatartásszabályozók hiánya, fejletlensége,
- kommunikációs és beilleszkedési zavarok.

A tanév elején az ún. beszoktatási idő alatt (szeptember) próbáljuk megszerettetni, elfogadtatni a gyerekekkel az iskolai életet, pozitív beállítódást kialakítani az iskolai élettel kapcsolatban. Az óvodai játékos életforma után megfelelő átvezetéssel, a játékoság elvét megtartva, igyekszünk kialakítani és erősíteni bennük a szabálytudatot, a közösségi élet normáinak elfogadását, betartását - szeretetteljes légkör kialakításával, példamutatással, következetes gyakoroltatással.

A serdülőkor kezdetével – a fejlődésből adódó változásokon túl – megjelennek a szélsőséges magatartásformák, és – kis számban ugyan – a bűnelkövetés.

Többségi iskolából érkező, iskolai ártalmaknak kitett tanulók közül többen is nagy ellenállással, agresszivitással, motivátlansággal érkeznek hozzánk.

Gyakran okoz alkalmazkodási nehézséget:

- az impulzivitás,
- a szociális helyzetekben megnyilvánuló gátlástalanság,
- a várakozásra való képtelenség,
- a gyors és meggondolatlan döntés.

Gyakran okoz nevelési problémát:

- a hiperaktivitás,
- az agresszivitás,
- a figyelemzavar,
- a deviancia.

6.6.1. Feladataink:

- a viselkedés pontos megfigyelése,
- a nem megfelelő viselkedést kiváltó okok feltárása,
- az elérni kívánt viselkedésmódosítás meghatározása, a korrekció megtervezése,
- az agresszió állandó forrásainak megszüntetése,
- a kívánt viselkedés felerősítése jutalmazással,
- a nem megfelelő viselkedés fokozatos háttérbe szorítása odafordulással, illetve a jutalom megvonásával,
- szeretet, bizalom, támasz nyújtása,
- a tanulók állandó feladattal való ellátása, aktív tevékenykedtetés.

Az erkölcsi tudatosság fejlesztését kisgyermeknél főként:

- szituációs gyakorlatokkal,
- mesével, bábozással,
- képekkel, rövid filmekkel,
- valós történetek megbeszélésével végezhetjük.

A gyermek kezelésének eredményességét a család együttműködése döntően befolyásolja. A súlyos problémák megoldásához pszichológus, gyermek-pszichiáter segítsége szükséges. Ha a probléma oka éppen a családi körülményekben keresendő és iskolai szinten nem tudunk eljárni (gyermek- és ifjúságvédelmi felelős), kérjük a szakszolgálatok és intézmények segítségét.

➤ Kistérségi Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgáltató Központ

- Gyermek Átmeneti Otthona
- Családok Átmeneti Otthona
- Kormányhivatal, gyámhivatal

6.7. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk

A nevelés családban és iskolában egyaránt folyamat, amely sohasem akadálytalan és sajnos nem maradéktalanul sikeres.

A családi szerkezet fellazulása miatt a gyermekek sok esetben kicsi koruktól kezdve kevesebb odafigyelést (babusgatás, testközeli érintés, mese, beszélgetés, együtt játszás) kapnak szüleiktől. Így nincs módjuk tanulni a szeretetet, a toleranciát, a konfliktusmegoldó módokat, a szűkebb-tágabb társas kapcsolatok szocializációját. Interperszonális kapcsolataik emiatt beszűkülnek.

A szociális problémák a szülő-gyermek szerepek diszfunkcióiból származnak:

- a szülői szerep betöltetlen (haláleset, válás, börtön),
- a szülők szerepüket nem megfelelően látják el (betegség, durva bánásmód, elhanyagolás),
- a gyermek szellemi, fizikai vagy értelmi vonásai, megnyilvánulásai megnehezítik a szülői és társadalmi szerepek teljesítését (értelmi fogyatékos, magatartászavar),
- a család szociális helyzetének megromlása (munkanélküliség).

6.7.1. Feladatok és azok színterei

Felzárkóztató programok szervezése

- első osztályban a módszerek helyes megválasztása (Prevenció)

Rehabilitációs programok szervezése

- részképességek hiányának korrekciója,
- jól működő funkciók (érintetlen képességek) fejlesztése,
- zenei, művészeti képességek – énekkar, furulya, kézműves foglalkozások, néptánc, sport (atlétika, labdarúgás, íjászat, úszás, lovaglás), bábozás – fejlesztése,
- versenyek (házi bajnokság, megyei, országos versenyek, pályázatok).
- terápiás foglalkozások szervezése:
 - zeneterápia, lovasterápia, gyógyúszás

Indulási hátrányok csökkentése

- differenciálás, fokozott segítségnyújtás
- pótló, helyettesítő korrigáló nevelés
- tanulási készségek kialakításában, fejlesztésében való segítségnyújtás

Napközis foglalkozások szervezése

Étkeztetés

- étkezési ellátás az azt igénylőknek, 50 %-os díjfizetési kedvezmény, a rendszeres gyermekvédelmi támogatásra jogosultak 100 %-os a díjfizetési kedvezmény.

Tanulmányi munka, szabadidő hasznos eltöltésének segítése

- tanulmányi munka segítése,
- a tanulás ellenőrzése, számonkérése,
- önálló tanulás szokásainak kialakítása,
- nevelő célzatú szabadidős foglalkozások, tevékenységek szervezése,
- egészséges napirend (levegőzés, testmozgás, játék),
- tartalmas, élményt nyújtó programok,
- könyvtárlátogatás, színházi előadások, kiállítások látogatása, múzeumpedagógiai órák
- egészségvédő programok,
- csoportközi foglalkozások,
- szakköri foglalkozások.

Táborok, kirándulások szervezése

- szünidei táborokban, tanulmányi osztálykirándulásokon való részvételhez segítségnyújtás (anyagi, egyéb segítség az iskola alapítványától, szponzoroktól, pályázati forrásokból)

A szülők tájékoztatása a segítő szolgáltatások lehetőségeiről

- szociális juttatások igénylése
- szociális, mentálhigiénés ellátás igénybe vétele (nevelési tanácsadó)
- kapcsolatfelvétel segítése szükség esetén: Családsegítő Központ, Átmeneti Otthon, Gyermekjóléti Szolgálat, ÉSSE, DOWN Egyesület, Máltai Szeretetszolgálat, Vöröskereszt, Autisták Érdekvédelmi Egyesülete

6.8. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő tevékenység

6.8.1. A tanulási kudarc lehetséges okai:

- tanulási nehézségek adódhatnak: a nem megfelelő körülmények, feltételek következtében, a tanuláshoz szükséges feladattudat, szorgalom, kitartás hiánya miatt
- tanulási zavar: egy képesség zavara, amely megnehezíti az ismeretsajátítás folyamatát (dyslexia, dysgráfia, dyscalculia)
- tanulási, értelmi akadályozottság, autizmus: a károsodás több képességterületet érint egyszerre, tartósan és súlyosan, aminek következtében a hagyományos oktatási módszerekkel és eszközökkel a gyermek nem fejleszthető eredményesen

6.8.2. Feladataink:

- nevelési–oktatási elveinknek megfelelően, az általunk meghatározott eszközrendszerrel és módszerekkel végezni tevékenységünket
- kideríteni, diagnosztizálni a tanulási nehézség, kudarc, akadályozottság okát
- kimunkálni a kudarc megelőzésének személyre-szóló tervét
- a bevésés mechanizmusának tudatos fejlesztése (összehasonlítások, lényegkiemelés, összefüggések keresése, előzetes ismeretek felelevenítése, memoriterek)
- a hatékonyság fokozása kellő motivációval, az érdeklődés felkeltésével (szemléltető eszközök, motivációs mesék, játékok, közös tevékenység)
- rendszeres, folyamatos ismétlés az ismeretek rögzítéséhez, az ejtett hibák kijavításához
- változatos módszerekkel a bevésés tartósságának fokozása
- az ismeretek alkalmaztatása különböző formákban, helyzetekben
- lazító gyakorlatok közbeiktatásával a túlterheltség, feszültség oldása
- helyes, egyensúlyos időbeosztás kialakítása éves szinttől egészen az óra, tanulási tevékenység megszervezéséig

6.8.3. A feladat ellátásának szinterei, eszközei

- 1-2 osztályban: - a képességek felmérésén alapuló – rehabilitációs foglalkozások
- megfelelő eszközök, módszerek megválasztása
- olvasás-, írástanítási módszer: Meixner-féle dyslexia - prevenciós módszer
- több évre széthúzott tananyag
- fejlesztés-centrikus tantervcsalád alkalmazása: Id. helyi tanterv
- tanórákon differenciált tanulásszervezési módok
- a gyermek egyéni haladási ütemének figyelembe vétele
- rehabilitációs órák
- napközi, tanulószoba
- fejlesztő foglalkozások: logopédia, mozgásfejlesztés, finommotoros fejlesztés
- IKT eszközök alkalmazása
- fejlesztő foglalkozások, terápiás foglalkozások (logopédia, mozgásfejlesztés, lovasterápia, gyógyúszás, zeneterápia)

6.9. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységünk

Az értelmileg sérült, autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók között is vannak olyan gyermekek, akiknek bizonyos képességeik kimagaslóbb szintűek. Törekszünk a tehetség, a kimagasló képesség felfedezésére, azok továbbfejlesztésére.

6.9.1. A fejlesztés területei, szinterei

A tehetségfejlesztés, képességfejlesztés szinterei az eddigiekben felsorolt tevékenységi területek: tanóra, tanórán kívüli tevékenységek.

- kommunikáció fejlesztés (irodalmi műsorok, vers és prózamondó versenyek)
- kognitív képességek kibontakoztatása (tantárgyi versenyek, komplex tanulmányi verseny, matematika - számítástechnikai szakkör)
- mozgásképesség fejlesztése (labdarúgás, atlétikai szakkör, íjász szakkör, iskolai, megyei, országos szintű sportversenyek, néptánc, lovaglás)
- művészeti képességek kibontakoztatása (rajzszakkör, fazekas szakkör, kézműves tevékenységek, origami verseny, kézműves és rajz pályázatokon való részvétel)

6.10. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az iskolai elsősegély-nyújtás oktatásának legfőbb célja:

- Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának célja, hogy a tanulók vészhelyzetben a lehető legjobb döntést hozzák. Tudjanak szabályosan mentőt hívni, legyenek tisztában a vérzések és csontsérülések alapvető ellátásával, ismerjék az újraélesztés technikáját.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái:

- A fenti ismeretek elsajátítása nem önálló tantárgyként, hanem a természetismeret, biológia, testnevelés és osztályfőnöki órák keretei között folyamatosan, a tantárgyi tanterveknek megfelelően történik.

A tanulmányi kirándulások is kiváló lehetőséget kínálnak az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítására. Az iskola éves programjában az egészségnapon készítjük fel diákjainkat az előforduló baleseti helyzetek elkerülésére és megoldására. Tanévkezdéskor az osztályfőnökök, valamint a szaktanárok tűz- és balesetvédelmi oktatást tartanak a tanulóknak.

6.11. Gyermek- és ifjúságvédelem

A gyermek és ifjúságvédelemi tevékenység átfogja az iskolai élet egészét, azzal a céllal, hogy biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő-, óvó intézkedéseket tegyen a rászorulóknak érdekében, figyelemmel kísérvé a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek életkörülményeit, szükség esetén megfelelő intézkedéseket kezdeményezzen.

Az 1997. évi XXXI. számú gyermekvédelmi törvény módosítása eredményeképp 2018. szeptember 01-től a Család- és Gyermekjóléti Központok a kötelezően ellátandó

feladataik közé sorolják az óvodai-iskolai szociális segítő tevékenységet. Ennek értelmében intézményünkben szociális segítő munkatárs segíti a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását.

Feladatai:

- a tanulók figyelemmel kísérése, orientált megoldási módok kidolgozása a problémáik kezelése érdekében
- kapcsolattartás a Mosonmagyaróvári Család- és Gyermejkölési Központtal
- gyermekvédelmi esetek felderítése, nyomon követése
- jelzőrendszeri tevékenység
- családlátogatás külön kérésre pedagógussal vagy családsegítővel együtt
- szülői értekezleten, nevelőtestületi értekezleteken való részvétel
- kapcsolattartás egyéb intézményekkel
- szülők és gyermekek delegálása a megfelelő intézményhez
- iskolán belüli konfliktuskezelés
- iskolán belüli krízisintervenció

6.11.1. Feladataink:

- Figyelemmel kísérni, hogy a tanulók elemi szükségleteinek (élelem, ruházat, tisztálkodás, pihenés, tanszer) ellátása a családban megvalósul-e.
- A család figyelmét felhívni szociális juttatások igénylésének lehetőségeire.
- A tanuló egészséges fejlődéséhez szükséges nevelési légkör biztosítása.
- A tanuló egészségi állapotának figyelemmel kísérése, rendszeres ellátás biztosítása az iskolavédőnői, iskolaorvosi szolgálaton keresztül.
- Gyors és hatékony intézkedés kezdeményezése veszélyeztető helyzetben.
- Folyamatosan ellenőrizni, nyomon követni a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett környezetben nevelkedő tanulók otthoni életformáját, ellátását.
- Segélyek, támogatások intézésével javítani a család, a tanulók szociális helyzetét, elemi szükségleteinek kielégítését.
- Segítségnyújtást az iskolai étkezés igénybe vételéhez, egészségügyi ellátáshoz.
- Segíteni abban, hogy a gyermek a szabadidejét hasznosan töltsen, igénybe vehesse a nyári táborozást, kirándulást.
- Nyilvántartás vezetése, folyamatos kapcsolattartás a gyermekvédelemben dolgozó szakemberekkel, szervezetekkel.
- Pedagógiai jellemzés készítése a gyermekvédelmi eljárásokhoz.

A gyermek és ifjúságvédelem az osztályfőnökök és az egész tantestület alapvető feladata.

A szociális hátrányok enyhítése érdekében az osztályfőnök segítő szándékkal felveszi a kapcsolatot az érintett tanuló szüleivel.

A fentiekhez nélkülözhetetlen:

- a gyermeket körülvevő közvetlen háttér, a szociális mező feltérképezése. Elsősorban a családi körülmények megismerése, az iskolai beilleszkedést segítő vagy hátráltató tényezők számbavétele;
- erre a területre vonatkozó törvények ismerete és betartása;
- az osztályfőnökök gyermekvédelmi munkájának pontos körülhatárolása, a veszélyeztető tényezők felmérése, az okok-okozatok kezelése, ill. a megszüntetésükre való törekvés;
- kiszűrni és támogatni a hátrányos helyzetű tanulói kört, hogy ne váljon belőlük veszélyeztetett gyermek.

A pedagógus helyes attitűdjének ismérvei:

- Fokozott odafigyelés, lelkiismeretesség.
- Pozitív nevelői elvárás megfogalmazása a gyerekekkel és szüleikkel szemben.
- Diszkrimináció, megkülönböztetés elkerülése a gyerekek családi körülményei miatt.

Szükség esetén az osztályfőnök ezeknél a családoknál családot látogat, melynek tapasztalatairól tájékoztatja az iskolavezetést.

Intézkedések a segítségre szoruló családok gondjainak enyhítésére:

- Egész napos ellátás biztosítása (reggeli, esti ügyelet /GYÁO/, napközi, tanulószoba),
- diákétkeztetés (kedvezményekkel),
- családlátogatások,
- nevelési segítség nyújtása, tanácsadás,
- felzárkóztató foglalkozások szervezése a tanulási nehézségekkel küzdők számára,
- a gyermek pedagógiai szakszolgálathoz irányítása
- étkezési hozzájárulás,
- táborozási költség – hozzájárulás megítélése, elbírálása
- rendszeres és rendkívüli segélyre történő javaslattétel,
- szoros együttműködés a gyermekvédelmi szolgálatokkal.

Ahol a családi élet, a családi háttér sérült, hiányos, ott meg kell próbálnunk a baráti összefogás lehetőségét. A baráti kör, bizonyos szülői csoport bekapcsolódásával, közös programok szervezésével mintegy minta, példaképek bemutatásával kell új perspektívát teremtenünk az arra rászoruló gyermekek számára.

Nagy segítséget, jelentős belső tartalékot jelenthet a problémás esetekben a szülők szemléletformálása.

Az aktív szülők segítségnyújtásának igénylése, a passzívabbak bevonása sokat segíthet egy-egy problémás élethelyzet megoldásában. Sokat jelenthet a felzárkóztatásban, pályaorientálásban.

Felmérjük az iskolai ártalmakat /túlterheltséget, feszültséget, a különböző eredetű frusztrációkat/, a sikert, megelégedettséget, a pozitív életérzéseket kiváltó szituációkat.

Prevenció

- Osztályfőnöki órákon történő felvilágosítás.
- Iskolaorvos, védőnő közreműködésével felvilágosítás, tanácsadás (pl. alkoholfogyasztás, dohányzás, drogok).
- Megfelelő önismeret kialakítása, az önkritika, a jogok-kötelességek tisztázása.
- Ismeretterjesztés, felvilágosítás a legális és illegális drogok használatának egészségkárosító következményeiről.
- Felkészítés az internet használat veszélyeinek elkerülésére.

6.12. Hagyományok rendszere

6.12.1. Versenyek

- Komplex tanulmányi verseny – iskolai és megyei forduló. (Első helyezés esetén országos forduló.)
- Őszi sportnap – iskolai szintű.
- Íjász verseny – iskolai szintű, lehetőség szerint részvétel megyei versenyen.
- Megyei atlétika verseny. (Első helyezés esetén országos forduló.)
- Megyei futball verseny. (Első helyezés esetén országos forduló.)
- Irodalom: iskolai és megyei vers és prózamondó verseny, helyesíró - szépíró verseny.
- Megyei vers- és prózamondó verseny.
- Megyei matematika verseny.
- Technika: az év során készített munkadarabok kiállítása, kibővítése a szakkörök, napközisek munkadarabjaival.
- Megyei Rajzverseny
- „Alkoss a természet kincseiből” – megyei barkácsoló verseny
- Rajz: rajzpályázaton való részvétel – városi, megyei, országos.
- Megyei Kulturális Fesztivál
- „Kapkodd a lábad!” – játékos sportvetélkedő alsó tagozatosoknak
- FÓT lovas-torna verseny

6.12.2. Egyéb rendezvények

- Mikulás nap az iskolában és a diákotthonban
- Karácsonyi ünnepély az iskolában és diákotthonban
- Jelmezes farsangi bál
- „Téltemető”

- Anyák napja
- Gyermeknap
- Egészségnevelési hónap
- Tanulmányi kirándulás (1 nap)
- Nyári táborozás (1 hét)
- Madarak és fák napja – játékos vetélkedő, környezeti nevelés
- Föld Napja – rajzverseny, játékos vetélkedő, környezeti nevelés
- ÉFOÉSZ/ÉSSE rendezvények
- Civil szerveződések rendezvényei
- Integrációs rendezvények
- DÖK szabadidős programok
- Tagozatonként megszervezett projektnapok
- Szponzori teadélután
- Városi karácsony
- Mosoni karácsony
- Jótékonyági est

6.12.3. Ünnepek, ünnepélyek

- Tanévnyitó ünnepély
- Aradi Vértanúk Napja, október 6. – megemlékezés
- 1956. október 23. – iskolai ünnepély, koszorúzás a Gyásztéren,
- 1848. március 15. – iskolai ünnepély
- Ballagás
- Tanévzáró ünnepély
- Holokauszt emléknap
- Nemzeti összetartozás napja – június 4.
- Kommunizmus és más diktatúrák áldozatainak emléknapja
- Éltes Nap - névadónk előtti tisztelgés – évente február hónapban

7. AZ ISKOLA KÉPZÉSI RENDJE

7.1. Tanulói jogviszony létesítése

Az intézménybe a szakértői bizottságok szakvéleménye alapján vehetünk fel tanulót. A tanulói jogviszony feltétele, hogy a szülő, gondviselő beírassa gyermekét iskolánkba.

Amennyiben a szülő a speciális nevelés szükségességével egyetért, tájékoztatják azokról az intézményekről, ahol a gyermek képességei alapján a leoptimálisabban fejleszthető.

Amennyiben a szakértői határozat intézményünket jelöli ki a tankötelezettség teljesítésére, lehetőséget biztosítunk arra, hogy személyesen is megismerkedjék az itt folyó munkával.

A tanulót iskolánkba - a szakértői bizottságok által javasolt tagozatra, osztályfokra – kerüléskor legalább két hétig megfigyeljük és egy pedagógusokból álló bizottság az osztály követelményeit figyelembe véve, változtathat a besoroláson, amennyiben azt nem tartjuk megfelelőnek.

7.2. Tanulói jogviszony megszűnése

A tanulói jogviszony megszűnik:

- A tanulásban akadályozott tanulók tagozatán a képzési idő teljesítésével a 8. évfolyam végén.
- Az értelmileg akadályozott tanulók tagozatán a 8. évfolyam végén, továbbtanulás esetében a 12. évfolyam végén, meghosszabbítás esetén az azt követő második év végén, maximum annak a tanévnek a végéig, melyben a 23. életévét betölti,
- Ha a tanulót másik iskola átvette, az átvétel napján,
- Az általános iskola utolsó évfolyamának elvégzéséről szóló bizonyítvány kiállításának napján.
- Készségfejlesztő iskolában folyó képzésben:
 - az utolsó évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány kiállítása napján,
 - ha a tanuló tanulmányainak folytatására egészségileg alkalmatlanná vált és az iskolában nem folyik másik megfelelő szakképzés, vagy a tanuló nem kíván továbbtanulni, vagy a továbbtanuláshoz szükséges feltételek hiányában nem tanulhat tovább,
- A tankötelezettség megszűnése után - ha a szülő a tanuló egyetértésével, nagykorú tanuló esetén a tanuló írásban bejelenti, hogy kimarad -, a bejelentés tudomásulvételének napján,
- Ha a tanuló tanulói jogviszonyát - a tanköteles tanuló kivételével - fizetési hátralék miatt az igazgató a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló eredménytelen felszólítása

és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után megszünteti, a megszüntetés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján.

- Az e pontban foglalt rendelkezés nem alkalmazható, ha a tanuló hátrányos helyzetű.
- Megszűnik a tanuló tanulói jogviszonya - a tanköteles tanuló kivételével - ha az iskola kötelező foglalkozásairól a jogszabályban meghatározott időnél igazolatlanul többet mulasztott.
- Megszűnik a tanulói jogviszony a kizárás az iskolából fegyelmi határozat jogerőre emelkedésének napján.
- Az iskola a tanítási év utolsó napján egyoldalú nyilatkozattal is megszüntetheti annak a tanulónak a tanulói jogviszonyát, aki nem tanköteles, ha ugyanannak az évfolyamnak a tanulmányi követelményeit második alkalommal nem teljesítette. Az iskolai tanítási év utolsó napján megszüntethető egyoldalú nyilatkozattal annak a tanulónak a tanulói jogviszonya is, aki a nappali rendszerű iskolai oktatásban nem vehet részt, feltéve, hogy az iskolában nincs felnőttoktatás, vagy a tanuló abban nem kíván részt venni.
- Ha a többcélú intézmény több iskolatípus feladatait is ellátja, a tankötelezettség ideje alatt a tanulói jogviszony nem szüntethető meg, amíg a tanulmányok folytatására bármelyik iskolai feladatot ellátó intézményegységben lehetőség van.

7.3. Képzési (fejlesztési) szakaszok, továbbhaladás

7.3.1. Képzési szakaszok tanulásban akadályozott tanulók tagozatán

- Alapfokú nevelés-oktatás szakaszai
 - Alsó tagozat 1-4. évfolyam
 - Felső tagozat 5-8. évfolyam
- A tankötelezettség 16 éves korig tart.

7.3.1.1 Alsó tagozat

Jellemző pedagógiai tevékenység az 1-2. évfolyamon

Nagy hangsúlyt fektetünk az óvodából az iskolába való átvezetésre, a gyerekek alapos megismerésére, állapotuk diagnosztizálására. Differenciált eljárásokkal, tartalmakkal, oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal alkalmazkodunk a tanulók között meglévő eltérésekhez.

Kiemelt hangsúlyt fordítunk a tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére, a hiányzó képességek lehetőség szerinti kialakítására, kompenzálására.

A képességfejlesztésben hangsúlyt kap az érzési tapasztalat, a tárgyi cselekvéses megismerés, fő elv pedig a játékosság.

Ebben a szakaszban élhetünk a következő lehetőségekkel:

- 1. évfolyam anyagát: 2 év alatt
- 1 – 2. évfolyam anyagát 3 év alatt teljesítheti

Továbbhaladás

A 2. évfolyam végén a tanuló tudjon, legyen képes:

- 15 - 20 percig aktívan figyelni,
- 15 - 20 percig nyugodtan a helyén ülni,
- egy feladatot tartalmazó utasítást megérteni és végrehajtani,
- egy bővített mondatot reprodukálni,
- 5 számot visszamondani,
- kis segítséggel személyi adatait elmondani,
- személyes szükségleteit kifejezni,
- társai megnyilvánulásait végighallgatni – legalább 2 - 3 percig,
- beszédillemet betartani,
- figyelmeztetésre napszaknak megfelelően köszönni a felnőtteknek, elfogadhatóan társainak,
- kulturáltan étkezni (kés, villa használata még nem követelmény),
- csoportos közlekedésben részt venni,
- saját és társai testi épségére vigyázni,
- önkiszolgálási tevékenységeket kis segítséggel, önállóan végezni (WC-használat, öltözködés),
- alakuljon ki a tisztálkodásra való igénye.

A tantárgyi minimális követelményszintek elsajátítása.

Jellemző pedagógiai tevékenység a 3-4. évfolyamon

A tanulók fejlesztésében az előző pedagógiai szakasz eredményeire építünk. Továbbra is elsődleges a megismerési képességek fejlesztése, a kialakult képességek megszilárdítása, készséggé alakítása.

A tanítás - tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően differenciált módon jelen van a manipulációs, képi szint is.

Továbbhaladás

A 4. évfolyam végén a tanuló tudjon, legyen képes:

- a 45 perces óra nagy részében aktívan figyelni,
- a tanóra alatt nyugodtan viselkedni,
- 2 – 3 feladatot tartalmazó utasítást megérteni és végrehajtani,

- 2 – 3 mondatot reprodukálni,
 - 5 kétjegyű számot visszamondani,
 - személyi adatait elmondani,
 - a családra vonatkozó legfontosabb adatokat elmondani,
 - személyes szükségleteit illedelmesen kifejezni,
 - gondolatait rövid mondatokban megfogalmazni,
 - társai megnyilvánulásait végighallgatni,
 - beszédillemet betartani,
 - társas érintkezés szabályait betartani,
 - megbízásokat, tisztségeket becsületesen ellátni,
 - napszaknak megfelelően köszönni felnőtteknek, elfogadható formában társainak,
 - kulturáltan étkezni (kés, villa használatával),
 - csoportos közlekedésben részt venni,
 - saját és társai testi épségére vigyázni,
 - önkiszolgálási tevékenységeket önállóan végezni,
 - testi higiéniére ügyelni,
 - környezetének tisztaságára, rendjére ügyelni,
 - közös munkatevékenységekben aktívan részt venni
- A tantárgyi minimális követelményszintek elsajátítása.

7.3.1.2. Felső tagozat

Jellemző pedagógiai tevékenység az 5-6. évfolyamon

Az alsó tagozat eredményeire építünk. A tanítás - tanulás folyamatában az eddig alkalmazott technikák jellemzőek: irányított közös és önálló tevékenykedtetés, differenciált feladatvégzés, alkalmazkodás az egyéni képességekhez. A kialakult képességek megszilárdítása, készségi szintre fejlesztése. A képességek, készségek, jártasságok fejlesztése, gazdagítása. Önálló megismerési technikák gyakoroltatása.

Továbbhaladás

A 6. évfolyam végén a tanuló tudjon, legyen képes:

- a 45 perces óra nagy részében aktívan figyelni,
- a tanóra alatt nyugodtan viselkedni,
- fejlődjön íráskészsége, rendelkezzen megfelelő írásmóddal,
- önálló tanulásában legyen képes szövegben néhány mondatos szövegkiemelésre, azt tömörítse megadott szempontok alapján,
- legyen képes tanári rávezetéssel ok-okozati összefüggések felismerésére, tanulságok levonására,

- tudja tapasztalatait szóban, rajzban vagy írásban rögzíteni,
- óvja a természeti környezetet egyre bővülő ismeretek és tapasztalatok elsajátításával, környezetvédő magatartással,
- ismerje fel a pozitív és negatív emberi tulajdonságokat, a cselekvések következményeit, tolerálja a másságot,
- rendelkezzen a tanuló az egészséget, a harmonikus életvitelt megalapozó szokásokkal, tevékenységekkel,
- rendelkezzen életkorának megfelelő ismeretekkel a munkavégzésről, a felnőttek által végzett tevékenységekről.

A tantárgyi minimális követelményszintek elsajátítása.

Jellemző pedagógiai tevékenység a 7-8. évfolyamon

A tanulók fejlesztésében az előző pedagógiai szakaszok eredményeire építünk. Jellemző az ismeretek gazdagítása, a meglévők megszilárdítása, szintetizálása, rendszerbe illesztése, az önálló megismerési technikák gyakoroltatása.

A személyiségfejlődés továbbra is irányított, ellenőrzött, többlétszolgáltatásokkal segített.

Továbbhaladás

A 8. évfolyam a tanuló tudjon, legyen képes:

- a 45 perces óra alatt aktívan figyelni,
- a tanóra alatt nyugodtan viselkedni,
- javuljon írástempója, az írást, mint eszközt, tudja használni,
- legyen gyakorlott a szövegelemzés alapvető módszereiben, tudjon szempontok alapján önállóan vázlatot készíteni,
- ok-okozati összefüggések felismeréséből legyen képes ítéletalkotásra, véleménynyilvánításra,
- alakuljon ki a megismerési módszerek egyre önállóbb használata,
- alakuljon ki a környezet megóvása iránti felelősségtudat,
- alakuljon ki a társadalmi normáknak megfelelő szokásrendszer szerinti cselekvés,
- helyes szokások, beállítódások révén a testi – lelki egészség megóvására legyen képes,
- legyen képes elfogadni önmagát, igyekezzen reális képet kialakítani önmagáról,
- legyen reális elképzelése a valóság és a vágyak összhangjáról, összeegyeztethetőségéről.

A tantárgyi minimális követelményszintek elsajátítása.

7.3.1.3. Képzési specialitások

A hagyományos osztálykeretben való tanítási folyamat a következő tanórákon alakul át differenciált szervezeti formává:

- **Csoportbontással** – felső tagozaton az életvitel és gyakorlati ismeretek tantárgy keretében a manuális készségek fejlesztése és a praktikus ismeretek hatékonyabb elsajátítása érdekében nemek és képességek szerint. Ezek az órák tömbösítettek a jobb időkihasználás érdekében.
- **Csoportbontással** – felső tagozaton idegen nyelv (német) és informatika órákon
- **Kiscsoportos fejlesztések** – mozgásnevelés órákon, ahol az orvos és a szomatopedagógus által válogatott, különböző mozgásfogyatékoságban szenvedő tanulók részesülnek speciális foglalkoztatásban.
- **Habilitációs és rehabilitációs órák** ahol 1-2 fővel az alapvető képességek, készségek kialakítása és a felmerülő hiányosságok pótlása a cél.
- **Logopédiai kezelések**, ahol beszédhibás, dyslexiás, dysgráphiás, dyscalculiás tanulók 1-2 fős csoportokban speciális kezelésben részesülnek.
- **Egyéni fejlesztésben** részesülnek az osztályközösségbe beilleszkedni nem tudók (autisták) és a mindennapos iskolába járás alól egészségügyi ok miatt felmentett tanulók, az érzékszervi fogyatékos tanulók, és az óvodások is.

7.3.2. Értelmileg akadályozott (középsúlyos, súlyos értelmi fogyatékos) tanulók képzési szakaszai

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók oktatásának és nevelésének legalapvetőbb célja a szociális beilleszkedés megvalósítása. Ennek érdekében a nevelés-oktatás feladata:

- a személyiség harmonikus fejlődésének biztosítása,
- a szocializációs képességek kiemelt fejlesztése,
- a tanulói aktivitás serkentése, a folyamatos motiváció biztosítása,
- gyakorlatorientált képzés,
- az életvezetési technikák elsajátíttatása, gyakorlása,
- önállóság, önkiszolgálás minél magasabb fokra való eljuttatása

Képzési szakaszok értelmileg akadályozott tanulók tagozatán

- Alapfokú nevelés-oktatás szakaszai
 - Alsó tagozat 1-4. évfolyam
 - Felső tagozat 5-8. évfolyam
- Középfokú nevelés-oktatás szakaszai
 - Készségfejlesztő iskolai tagozat 9-12. évfolyam
- A tankötelezettség 23 éves korig tarthat.

A készségfejlesztő speciális szakiskolai képzés kivezetésre kerül, és 2017. szeptember 1-től felmenő rendszerben bevezetésre kerül a készségfejlesztő iskolai nevelés-oktatás.

E feladat ellátását indokolja, hogy az értelmileg akadályozottak sorsa tankötelezettségük betöltése után (a két éves lehetséges meghosszabbítás után) megoldatlan. Az iskolából

kikerülve a vidéki fiatalokat csak családjuk tudja ellátni (emiatt gyakran rákényszerülnek pl. a munkahelyük feladására a szülők), a Fogyatékosok Napközöttthona, ahová felvételt nyerhettek, hosszú várólistával rendelkezik.

7.3.2.1. Alsó tagozat

Jellemző pedagógiai tevékenység

Nagy hangsúlyt fektetünk az iskolába való bevezetésre, a gyerekek alapos megismerésére, állapotuk diagnosztizálására. Differenciált eljárásokkal, tartalmakkal, oktatásszervezési megoldásokkal, terápiákkal alkalmazkodunk a tanulók fogyatékoságból eredő sajátosságainak kezelésére.

Feladatunk

- a pszichés funkciók fejlesztése, képesség- és szokásrendszerek kialakítása a játékos fejlesztési formák dominanciájával,
- az önállóság, az önkiszolgálás terén, önmagához képest a lehető legmagasabb fokra való eljuttatás
- szocializációs folyamat aktív megsegítése személyiségfejlesztéssel, közösségfejlesztéssel.
- napi tevékenységbe ágyazott ismeretközvetítés, készségfejlesztés.

A szakasz végére:

- jussanak el az önállóság magasabb fokára (önmaguk kezdő állapotához képest),
- igényeljék a közös játéktevékenységet,
- vegyenek részt az órai munkában,
- hallgassák végig a verseket, rövid meséket,
- tudják kifejezni igényeiket, szükségleteiket,
- keressék egymás társaságát,
- vigyázzanak egymás testi épségére,
- próbálják betartani a csoport együttélési szabályait,
- fogadjanak szót a velük foglalkozó felnőtteknek,
- szükség esetén tudjanak segítséget kérni, azt fogadják el.
- tudjanak alkalmazkodni a különféle tantárgyak tevékenységi formáinak és helyszíneinek változásához,
- alakuljon pozitívan kooperációs készsége társaival, nevelőivel,
- alakuljon pozitívan kommunikációs készsége (kérdésmegértés, egyszerű utasítások megértése, stb.)
- elemi munkavégző képessége fejlődjön olyan fokra, hogy a követelményrendszereknek megfelelő eszközhasználatra képes legyen

- fogadja el az iskolás életformát.

7.3.2.2. Felső tagozat

Jellemző pedagógiai tevékenység

A valóság megismeréséhez szükséges ismeretek és technikák elsajátíttatása kiemelve a napi tevékenységbe ágyazott ismeretközvetítést, készségfejlesztést. A fejlesztőmunkának ki kell terjednie a jel- és szimbólumértés képességének kialakítására.

Előtérbe kerül az ismeretek bővítése, alapvető kultúrtechnikai ismeretek differenciált alkalmazása, a munkaképességek kialakítása és a normakövetés egyszerű szociális kapcsolatokban. A fejlesztés központi feladatát a gyakorlati jellegű tevékenységek, életvezetést segítő technikák alkalmazása és megerősítése képezi.

A szakasz végére:

- váljon aktívvá, alakuljon ki igénye a képességeinek megfelelő teljesítmények létrehozására,
- alakuljon ki önállósodási igénye,
- segítséggel legyen képes az önkiszolgálási tevékenységek elvégzésére,
- tudjon kevés segítséggel társaival kooperálni,
- képességei szerint tudjon kommunikálni (verbális, nonverbális forma),
- elemi munkavégző képessége fejlődjön olyan fokra, hogy részfolyamatokat megfelelő előkészítés után önállóan elvégezzen,
- ismerje fel közvetlen környezete jelzéseit, változásait, és ezek alapján alakítsa viszonyulását szűk környezetéhez.
- törekedjen tevékenységének, teljesítményének értékelésére,
- ismerje fel a cél és az ennek eléréséhez szükséges tevékenység közötti összefüggést, ennek megfelelően kooperáljon társaival, nevelőivel,
- tudjon egyszerű munkafolyamatokat önállóan elvégezni,
- környezetében tudjon helyesen orientálódni, és elhatárolódni a negatív, káros tényezőktől,
- kommunikációja legyen árnyaltabb, kifejezőbb, érthetőbb,
- a még éppen elégséges segítséggel legyen képes az önkiszolgálási tevékenységek elvégzésére önállóan.

7.3.2.3. Készségfejlesztő iskolai szakasz

Jellemző pedagógiai tevékenység

A készségfejlesztő iskolának négy évfolyama van. A két közismereti képzést folytató évfolyamon a sajátos nevelési igény jellegéhez igazodó közismereti kerettanterv alapján

folyik az oktatás. A két további évfolyam az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását célzó gyakorlati jellegű évfolyam.

A készségfejlesztő iskola sikeresen teljesített gyakorlati évfolyamai eltérő készségfejlesztő kerettantervek szerinti oktatással megismételhetők.

A verbális és nonverbális kommunikációs technikák intenzív gyakoroltatásával az érzelmi élet, a társas kapcsolatok, a szociális érzékenység további fejlesztése a célunk. Az ismeretek további bővítése, a korábbi ismeretek szinten tartása mellett a praktikus tevékenységek végzésére, életviteli és gyakorlati ismeretek elsajátíttatására törekszünk. A munkavégzés képességének alakítása, képességek szerinti fejlesztése, előkészület egy – egy termelőmunka-tevékenység elsajátítására.

A cél elsősorban az ismeretek megerősítése, szintetizálása, a tudáselemek rendszerbe illesztése, alkalmazása, a védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató fejlesztés.

Az életkezdéshez való felkészülést, a munkába állást lehetővé tevő egyszerű betanulást igénylő munkafolyamatok elsajátítását nyújtó évfolyamok száma kettő. A cél olyan ismeretek és készségek elsajátítása, amelyek elősegítik, hogy a tanulók az iskoláskort követően önmagukat minél jobban el tudják látni, környezetükben képesek legyenek tájékozódni és tevékenykedni, képességeikhez mértén munkavállalóvá válni.

A szakasz végére:

- legyen képes elfogadható kommunikációra közvetlen környezetével, fogadja el társai és nevelői véleményét, kérését,
- próbáljon túlzásoktól mentes viselkedést tanúsítani (érzelmi reakció, táplálkozás, káros szenvedélyek),
- legyen képes néhány olyan tevékenységet végezni, amivel hasznosan töltheti szabadidejét,
- legyen képes az önkiszolgálási tevékenységeket önállóan végezni,
- alakuljon ki a testi higiénié igénye, legyen képes önálló tisztálkodásra,
- ismerje meg az általuk választható munkalehetőségeket,
- törekedjenek a munkahelyi viselkedés szabályainak betartására.

7.3.2.4. Tantárgyi követelmények teljesítése

A közép-súlyos értelmi fogyatékos tanulók nevelése, oktatása a NAT-ban meghatározott műveltségi területek helyett a következő fejlesztési területek alapján szerveződik:

- Anyanyelv és kommunikáció,
- Társadalmi környezet,
- Életvitel és gyakorlati ismeretek,

- Természeti környezet,
- Művészetek,
- Informatika,
- Testi nevelés.

A fejlesztés középpontjában olyan képességek kialakítása áll, amelyek elősegítik, hogy:

- a tanulók az iskoláskort követően önmagukat minél jobban el tudják látni,
- környezetükben képesek legyenek tájékozódni és tevékenykedni,
- fejlődjenek szociális és kommunikációs képességeik, megfelelően tudják azokat használni,
- ismerjék meg közvetlen tárgyi és személyi környezetüket, és képesek legyenek azt alakítani is.

Mindezekben céltudatra és az egyéni sajátosságaikhoz alkalmazott önállóságra tegyenek szert – tudjanak dönteni is.

A tantárgyi követelmények teljesítését, mely a továbbhaladáshoz szükséges, gondos mérlegelés (az egyéni sajátosságok és teljesítőképesség maximális figyelembevételével) után döntenek el a pedagógusok.

7.3.2.5. Képzési specialitások

- **Kiscsoportos fejlesztések** – mozgásnevelés órákon, ahol az orvos és a szomatopedagógus által válogatott, különböző mozgásfogyatékoságban szenvedő tanulók részesülnek speciális foglalkoztatásban.
- **Tantárgyi habilitációs és rehabilitációs órák** ahol 1-2 fővel az alapvető képességek, készségek kialakítása és a felmerülő hiányosságok pótlása a cél.
- **Mozgásfejlesztés**, ahol általános, pszichés, mentális és szomatikus fejlesztést valósítunk meg, feladata a károsodott mozgásfunkciók helyreállítása, korrekciója, kompenzációja, motoros képességfejlesztés, mozgásigény felkeltése és biztosítása a sérülésspecifikus és adaptált testneveléssel, az önellátás és önállóságot segítő tevékenységek feltételeinek kialakítása.
- **Logopédiai kezelések**, ahol beszédhibás, akadályozott beszédfejlődésű tanulók 1-2 fős csoportokban speciális kezelésben részesülnek.
- **Hydroterápia**, ahol a gyerekek hetente másfél órás foglalkozáson gyógyúszó-edző irányításával végzik a gyakorlatokat: vízhez szoktatás, siklás, merülés, úszás, vízi gimnasztika.
- **Lovasterápia**, ahol a gyerekek heti 1 órában vesznek részt terápiás foglalkozáson, melynek során a motorium, a kommunikáció, a kognitív képességek és a szocializáció fejlesztése folyik.
- **Zeneterápia**, ahol a gyerekek heti rendszerességgel vesznek részt a foglalkozáson, melynek során kommunikáció, önkifejezés, személyiség és kognitív képességek fejlesztése folyik.

7.3.3. Autista tanulók

A gyermek fejlesztését minden esetben az első szakaszban kell kezdeni. Az egymásra épülő szakaszok időtartama előre nem meghatározható. A fejlesztés üteme és a tanuló továbblépési lehetősége, illetve a kimenet a következő szakaszba, függ a fejlődés mért eredményeitől, azaz a gyermek képességeitől és a szakszerű képzés intenzitásától.

Iskolánkban az autista csoport rendkívül heterogén. Több gyermeknél jellemző, hogy az autisztikus szindrómák társulnak egyéb problémákkal, amelyek az ellátási szükségletet, a taníthatóságot és a prognózist jelentősen befolyásolják. Társuló zavarként többükönél jellemző az értelmi fogyatékoság, beszédzavar, viselkedésproblémák.

7.3.3.1. Első szakasz: habilitáció

Korai diagnózis esetén egybeeshet a korai fejlesztés és az óvodai nevelés időszakával, de gyakran belenyúlik az alsó tagozat időszakába.

Jellemző pedagógiai tevékenység

Cél az elemi adaptív viselkedés kialakítása a szociális/kommunikációs készségek célzott fejlesztésével, a fejlődési elmaradások célirányos kompenzálásával, a sztereotip, inadekvát viselkedés kialakulásának megelőzésével, korrigálásával, fogyatékoság-specifikus környezet, eszközök és módszerek kialakításával és használatának elsajátításával.

7.3.3.2. Második szakasz: ismeretbővítés, önállóságra nevelés

Jellemző pedagógiai tevékenység

Cél az elsajátított ismeretek bővítése és a változatos aktivitásokban való minél önállóbb részvétel iskolai, otthoni és iskolán kívüli környezetben. Az előző szakasz fejlesztési területei bővülnek: képességek szinten tartása az önállóság fejlesztésével, szociális / kommunikációs / kognitív fejlesztés, önellátás körének bővülése, házimunka, munkára, tanulásra nevelés megalapozása.

7.3.3.3. Harmadik szakasz: maximális szintű adaptáció, önállóság és munkavégző képesség elérésének megalapozása

Jellemző pedagógiai tevékenység

Az előző szakasz fejlesztési területei bővülnek. Hangsúly az ismeretek szinten tartásán, fejlesztésén, a tantárgyi ismeretek tanításán, az önszervezés, önállóság fejlesztésén, a társadalmi integráció, a munkára nevelés, pályaaorientáció alakításán van.

7.3.3.4. Autista tanulók integrációja

A tudatosan tervezett és nem kényszermegoldásként alkalmazott integráció ritkán, csak akkor indokolt, ha egyértelműen az autisztikus gyermek javát szolgálja. Ennek megítéléséhez az alábbi tényezők alapos mérlegelése szükséges úgy, hogy a feltételek együttesen és perspektivikusan adottak legyenek. Ennek mérlegelése is kizárólag a harmadik szakaszban nevelt tanulók egy részénél reális.

Az integráció feltételei

- A tanuló részéről átlagos vagy átlag feletti intelligencia, jól kompenzált, enyhe fokú autisztikus fogyatékoság, minimális viselkedésproblémák.
- A családtagok részéről egyértelmű szándék a szakemberekkel való szoros együttműködésre és a gyermek intenzív támogatására.
- Az iskola részéről: a speciális módszertanban jártas pedagógus és asszisztens, jól előkészített, ütemezett fejlesztési terv, speciális eszközök, speciális módszerek és környezet, együttműködés a családdal és/vagy a diákotthonnal a befogadó gyermekcsoport felkészítése, pozitív hozzáállása, szakértői csoporttal való intenzív kapcsolattartás.
- Szakértői csoport, mely rendelkezésre áll, a szülő felvilágosításában, a pedagógus számára szakmai tanácsadásban, problémakezelésben, a fejlesztés irányának kijelölésében, követésében
- Az integrált autisztikus gyermek legyen elégedett az iskolai élettel, fontos, hogy jól érezze magát.
- A fenti feltételek mellett is szükséges az integráció fokozatos megkezdése, a szociális, kommunikációs és kognitív deficitek figyelembevétele, az egyénre szabott mérés, tervezés, fejlesztése, a tananyag szűrése, egyes tantárgyakból felmentés, továbbá az alternatív eszközök, módszerek igénybevétele egyéni szükségletek szerint a fogyatékoságot kompenzálva, pl. kézírás helyett gép használata, szóbeli felelet helyett írásbeli beszámoló.

Az intézményen belül lehetőségünk van ún. belső integrációra:

- azok a tanulók, akik alkalmasak erre, meghatározott tanórai foglalkozásokon vesznek részt a tanulásban akadályozottak tagozatán, vagy az értelmileg akadályozottak tagozatán, illetve bekapcsolódnak minden olyan programba, amelybe tudnak és szeretnének.

7.3.3.5. Képzési specialitások

Tantárgyi habilitációs és rehabilitációs órák ahol 1 fővel az alapvető képességek, készségek kialakítása és a felmerülő hiányosságok pótlása a cél.

- **Egyéni és mikrocsoportos foglalkozásoknál** 2 pedagógus jelenléte (babzsákos foglalkozás).
- **Logopédiai kezelések**, ahol beszédhibás, nyelvi zavarral tanulók egyéneként speciális kezelésben részesülnek.
- **Hydroterápia**, ahol a gyerekek hetente másfél órás foglalkozáson gyógyúszó-edző irányításával végzik a gyakorlatokat: vízhez szoktatás, siklás, merülés, úszás, vízi gimnasztika.
- **Lovasterápia**, ahol a gyerekek heti 2 órában vesznek részt terápiás foglalkozáson, melynek során a motorium, a kommunikáció, a kognitív képességek és a szocializáció fejlesztése folyik.
- **Zeneterápia**, ahol a gyerekek heti rendszerességgel vesznek részt a foglalkozáson, melynek során kommunikáció, önkifejezés, személyiség és kognitív képességek fejlesztése folyik.

7.3.4. Súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók

Ha a sajátos nevelési igényű gyermek súlyosan és halmozottan fogyatékos, attól az évtől kezdve, amelyben az ötödik életévét betölti, fejlesztő nevelésben, attól az évtől kezdődően, hogy tankötelessé válik, fejlesztő nevelés-oktatásban vesz részt.

A fejlesztő nevelés-oktatást az intézményünkben külön erre a célra létrehozott csoportban látjuk el.

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnek az első napjától, amelyben a hatodik életévét betölti, fejlesztő nevelés-oktatás keretében teljesíti a tankötelezettségét.

A fejlesztő nevelés-oktatást

- a szülő igénye,
- a gyermek állapota,
- és a szakértői bizottság fejlesztő foglalkozások heti óraszámára vonatkozó javaslatának figyelembevételével szervezzük meg.

A heti fejlesztő foglalkozások száma nem lehet kevesebb húsz óránál. Indokolt esetben a szülő kérésére, ha a gyermek állapota szükségessé vagy lehetővé teszi, ennél több vagy kevesebb óraszám is megállapítható.

A fejlesztő nevelés-oktatásban a tanuló annak a tanítási évnél az utolsó napjáig köteles részt venni, amelyben betölti a tizenhatodik életévét és annak a tanítási évnél az utolsó napjáig vehet részt, amelyben betölti a huszonharmadik életévét.

A fejlesztő nevelésben, fejlesztő nevelés-oktatásban a tanulókat a sajátos nevelési igényük, fejlettségük és életkoruk alapján osztjuk be fejlesztő csoportokba.

Ha a tanuló - a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint - iskolába járással nem tud részt venni a fejlesztő nevelés-oktatásban, a tankötelezettségét a fejlesztő nevelés-oktatást nyújtó iskola által szervezett egyéni fejlesztés keretében teljesíti.

Az egyéni fejlesztés megszervezhető

- otthoni ellátás keretében,
- abban az intézményben, amely a gyermek ápolását, gondozását ellátja.

8. A CSOPORTSZERVEZÉS PEDAGÓGIAI INDOKLÁSA

A pedagógiai program készítésénél alapul vettük az 2011. évi CXCV. Köznevelési Törvényt, annak módosítását, valamint a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvét.

Az iskolában a nevelés-oktatást - ha a törvény másképp nem rendelkezik - a nappali oktatás munkarendje szerint a kötelező és választható, egyéni és csoportos, tanórai és egyéb foglalkozások, a kollégiumban a kötelező és választható, egyéni és csoportos foglalkozások keretében csoportbontásokkal kell megszervezni (a továbbiakban: nappali rendszerű iskolai oktatás).

Általános iskolában a nevelés-oktatást a délelőtti és délutáni tanítási időszakban olyan módon kell megszervezni, hogy a foglalkozások legalább tizenhat óráig tartanak, továbbá igény esetén tizenhét óráig - vagy addig, amíg a tanulók jogszerűen tartózkodnak az intézményben - gondoskodni kell a tanulók felügyeletéről.

A törvény meghatározza az osztály és csoportlétszámokat, valamint évfolyamonként gyermekek, tanulók heti óraszámát, az osztályok heti időkeretét, és a kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozások megszervezésnek időkeretét, valamint a nem kötelező (választható) tanórai foglalkozások évfolyamokra lebontott időkeretét.

Osztály és csoportlétszámok

1	A Intézménytípus/Oktatási forma	B Osztály- és csoportlétszámok		
		BA minimum	BB maximum	BC átlag
2				
4	Gyógypedagógiai óvodai csoport, iskolai osztály	5	13	9
9	Szakiskola elméleti képzés	16	28	24
10.	Szakközépiskola, szakiskola gyakorlati képzés	6	12	10
15	Kollégiumi nappali foglalkozás	18	26	25
16	Kollégiumi éjszakai felügyelet épületenként és nemenként	-	120	-

A gyermekek, tanulók heti óraszám, az osztályok heti időkerete, kötelező egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs tanórai foglalkozások időkerete

1	A	B			C				E				
	évfolyam	gyermek, tanuló heti óraszám			osztályok heti időkerete				sajátos nevelési igényű tanulók heti egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tanórai foglalkozásainak száma				
2		BA testnevelés nélkül	BB testnevelés	BC órák testne- veléssel	CA engedélyezett	CB a hittan többlet óra-kerete egyházi int.	CC 6 és 8 évf. gimnázium többletóra	EA értelmi fogyatékos	EB gyengénlátó	EC vak, nagyothalló, mozgás- és beszédf.	EE siket és autista	EF egyéb	
3	óvoda	61		61	61	2							
4	első évfolyam	20	5	25	52	1		3	7	8	10	3	
5	második évfolyam	20	5	25	52	1		3	7	8	10	3	
6	harmadik évfolyam	20	5	25	52	1		3	7	8	10	3	
7	negyedik évfolyam	22	5	27	55	1		3	7	8	11	3	
8	ötödik évfolyam	23	5	28	51	1	2	3	8	9	11	3	
9	hatodik évfolyam	23	5	28	51	1	2	3	8	9	11	3	
10	hetedik évfolyam	26	5	31	56	1	2	4	8	10	12	4	
11	nyolcadik évfolyam	26	5	31	56	1	2	4	8	10	12	4	
12	Nyelvi elők. és Híd- évfolyamok	25	5	30	56	2		4	9	10	13	4	
13	kilencedik évfolyam	30	5	35	57	2	2	4	9	10	13	4	
14	tizedik évfolyam	31	5	36	57	2	2	4	9	11	14	4	
15	tizenegyedik évfolyam	30	5	35	58	2	2	5	11	12	15	5	
16	tizenkettedik évfolyam	30	5	35	58	2	2	5	11	12	15	5	

8.1. Szervezési elvek

A tanulók iskolai fejlesztésében figyelembe vesszük tanulási nehézségeiket, sajátos nevelési szükségleteiket.

Az egyéni fejlesztés – differenciált tartalmakban, módszerekben, terápiás eljárásokban – a tanórákon, kiscsoportokban, egyéni fejlesztő és a rehabilitációs órákon valósul meg.

A tehetséggondozást szolgáló foglalkozások (szakkör) előzetes felmérés, tanulói igény, pedagógiai javaslat alapján szerveződnek.

Autista tanulók részére külön speciális csoport szervezése indokolt.

8.1.1. Kötelező tanórai foglalkozás

A tanulócsoportha sorolást a szakértői bizottság határozatában leírja, melyet szükség esetén a pedagógusok módosíthatnak.

- Osztatlan és összevont tanulócsoporthok működnek a tanulásban akadályozott tanulók tagozatán, csoportbontással gondoskodunk életvitel és gyakorlati foglalkozás, német nyelv, informatika, hittan és etika órákon a hatékony tanulásszervezésről.
- Összevont tanulócsoporthok működnek az értelmileg akadályozott tanulók tagozatán, ezért a hatékonyság érdekében törekszünk az alacsony osztálylétszám kialakítására, megtartására, valamint a szakiskolai évfolyamokon csoportbontással tesszük hatékonyabbá a szakmai nevelést-oktatást (szöveg, háztartástan).
- Összevont csoportként működik autista csoportunk, jellemző tevékenykedési forma azonban az egyéni fejlesztés.

8.1.2. A Kerettantervben meghatározott kötelező tantárgyakon túli kötelező tanórai foglalkozások

8.1.2.1. Pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció

A gyógypedagógiai nevelés egészét átható habilitációs nevelés célja az értelmi fogyatékos fiatalok szocializációja, eredményes társadalmi integrációja.

A fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, felzárkóztatásra, tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, önálló életvezetésre irányul és programokon, tréningeken keresztül valósul meg.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a pedagógiai diagnosztizálás. A diagnosztikus vizsgálat után a gyógypedagógus készíti el a fejlesztő programot.

Csoportbontással, párhuzamos órák szervezésével látható el a rehabilitációs célú foglalkozás valamennyi évfolyamon, valamint a logopédiai foglalkozás.

A rehabilitációs célú foglalkozások évfolyamok közti átcsoportosítása (a törvény szerint) a tanulócsoportok igénye, szükséglete szerint történik.

Tanulásban akadályozott tanulók tagozata

Alsó tagozat

Az iskolakezdés idején, az alapvető kultúrtechnikák alapozásának éveiben a sérült funkciók működőképességének megteremtésére a képességek fejlesztésére, kompenzáló, terápiás megoldások alkalmazására nagy szükség van.

- Gondolkodási képességek fejlesztése
- Motoros képességek fejlesztése
- Orientációs képességek fejlesztése (tér és időbeli tájékozódó képesség, saját testen, síkban) alakítása
- Kommunikációs képességek fejlesztése
- Szociális képességek fejlesztése
- Kreatív képességek fejlesztése

Felső tagozat

A korrektív célú fejlesztés az első pedagógiai szakasz eredményeire alapozva folytatódik.

A fejlesztésnek fokozottabban kell szolgálni:

- a harmonikus személyiség alakítását, az önfegyelmet, a tudatos magatartást, a céltudatos feladattartást és munkavégzést,
- a társadalmi beilleszkedés érdekében a társas kapcsolatok fejlesztését, a konfliktuskerülő magatartás erősítését, a családi szerepekre, önálló életvezetésre való felkészítést,
- a szabályok, normák elfogadását,
- a kognitív képességek fejlesztésében a verbális szint megerősítését,
- a kulturális hátrányok felszámolását.

Értelmileg akadályozott tanulók tagozata

A pedagógiai és egészségügyi célú habilitáció, rehabilitáció célja, hogy az iskolai fejlesztés során jelentősen csökkentse a fogyatékból eredő szomatikus és pszichés hátrányokat, elősegítse a szociális érést. Az egyéni fejlesztéshez szükséges tartalmak,

eszközök, módszerek megtalálásának, az egyéni fejlesztési program kidolgozásának alapja a pedagógiai diagnózis szakértői vélemény javaslatai.

A rehabilitációs célú foglalkozások célja – a meglévő képességelőnyökre építve – az eredményes személyiségfejlesztés, a képességek, készségek terápiai fejlesztése.

Kiemelten:

- az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, koncentráció, grafomotoros ügyesség, tájékozódás, gondolkodás, vizuomotoros koordináció fejlesztése,
- a szociális és kommunikációs tevékenységek segítése,
- a művészeti foglalkozások során a dráma, a zene, a tánc, az ábrázolás személyiségfejlesztő hatásának érvényesítése,
- a mozgásállapot javítása, sporttevékenység.

Autista tanulók tagozata

Céljai és feladatai az iskolai nevelés minden szakaszában folyamatosan jelen vannak, és elsősorban egyéni, kisebb részben kiscsoportos formában valósíthatók meg.

Módszertanilag az autizmus-specifikus módszerek és eszközök alkalmazása mellett kognitív és viselkedésterápia, intenzív gyógypedagógiai fejlesztés, gyógytestnevelés alkalmazása szükséges.

Tartalmilag a hiányzó készségek, a másodlagos fejlődési elmaradás, a másodlagos viselkedésproblémák és tünetek speciális módszerekkel való rehabilitációs és rehabilitációs célú kezelését soroljuk ide, a következő területeken:

- elemi szociális-kommunikációs készségek,
- viselkedésproblémák (dührohamok, auto- és heteroagresszió, sztereotip viselkedések stb.),
- figyelem, utánpótlás, gondolkodási készségek, énkép, önismeret stb.,
- érzékszervek és testhasználat, nagy- és finommozgások, testtartás, izomhypotonia korigálása,
- elmaradt pszichoszomatikus elemi funkciók,
- önkiszolgálás, önellátás,
- saját speciális segédeszközeinek mindennapi helyzetekben való rutinszerű használata,
- lakókörnyezetben való közlekedés, tájékozódás, élethelyzetek begyakorlása,
- szociális tapasztalatszerzés, társas kapcsolatok formáinak kialakítása,
- iskolában, munkahelyen munkavállalóként, illetve hivatalos helyen való viselkedés szabályainak elsajátítása,
- a halmozottan fogyatékos tanulók speciális ellátása.

8.1.2.2. Logopédia

Az iskolánkba került tanulók többsége beszédzavarral is küszködik. Az értelmi sérülés társuló fogyatékosága lehet a különféle beszédzavar mellett az olvasás-írás-számolási nehézség, probléma is.

Minél korábbi ellátást igényelnek:

- szájpadhasadékos gyermekek
- megkésett beszédfejlődésű
- súlyos pösze
- dadogó
- környezetükkel nehezen kooperáló (autista, elektív mutizmus) gyerekek

További ellátottak:

- enyhébb pösze, olvasás-írás problémával küzdő gyermekek kezelése

8.1.2.3. Mozgásnevelés

Iskolánkban főállású szomatopedagógus dolgozik, iskolánk mozgássérült tanulóit fejleszti. A mozgásnevelés olyan korrekciós jellegű gyógytorna, mely magában foglalja, a gyógyító-korrigáló mozgásterápiákat, az általános testi fejlesztést, a praktikus mozgások és munkamozgások kialakítását, valamint a finommotorika fejlesztését, amely mindig pedagógiai tevékenységen alapul.

A mozgásnevelés iskolai tevékenységi területei:

- Valamennyi tanuló mozgásállapotának ismerete, szűrése, az értelmi fogyatékosághoz társuló mozgássérülések, koordinációs, manipulációs, egyensúlyi problémák egyéb ortopédiai elváltozások felmérése, szakorvoshoz irányítás.
- Az érintett gyermekek mozgásával kapcsolatos teendők megbeszélése az osztályfőnökökkel, testnevelőkkel (könnyített és felmentett tanulók), tanácsadás.
- A tényleges fejlesztés a mozgásnevelés órán történik.
- Finommotorika fejlesztés egyéni formában.
- Speciális mozgásnevelés csoportos jelleggel az ÉAK gyermekek, tanulók csoportjaiban folyik.
- Tartáskorrekció csoportos foglalkoztatási formában – igény esetén, orvosi javaslatra
- Egyéni mozgásnevelés a tartósan mozgássérült tanulóknak.
- Gyógyászati segédeszközzel való ellátás.

8.1.3. Tanórán kívüli, egyéb foglalkozások

A tanórán kívüli tevékenységekben kínálkozik további lehetőség az adott kulturális, szociális háttér miatt hiányosságokat mutató tanulók felzárkóztatására, illetve a képességek, a tehetség kibontakoztatására.

A tanórán kívüli, egyéb foglalkozásokat a kötelező tanórát követő időben 16:00 óráig valósítjuk meg. Igény esetén 16:00-17:00 óra között tanulófelügyeletet biztosítunk.

Egyéb foglalkozások, tevékenységek fajtái iskolánkban:

- **egyéni fejlesztés**
- **terápiás foglalkozások**
 - lovasterápia – pályázati finanszírozás esetén
 - zeneterápia
 - gyógyúszás
- **szakköri foglalkozások – aktuálisan, a felmerülő igényeknek és lehetőségeknek megfelelően szervezve**
 - tömegsport, sportszakkör (alsó-felső),
 - íjász szakkör
 - fazekas szakkör,
 - furulyaszakkör,
 - énekkar
 - rajz
 - néptánc
 - informatika
 - kézműves
 - környezetvédő
- **lehetőségek szabadidős foglalkozásokra**
 - Kulturális szolgáltatások közös csoportos igénybevétele (múzeum, színház).
 - Részvétel kirándulásokon, túrákon.
 - Részvétel nyári táborban. A nyári táborok szervezésénél a résztvevők kiválasztásában meghatározó a tanuló teljesítménye, közösségi magatartása, a rászorultság, a szülői gondoskodás milyensége, a család szociális helyzete, a tanuló veszélyeztetettsége.
- **étkeztetés**
- **délutáni tanulás: házi feladat elkészítése, gyakorlás**
- Könyvtár használat.
- Felkészítés iskolai, városi, megyei, országos vetélkedőkre, versenyekre.

- Részvétel iskolai, városi, megyei, országos vetélkedőkön, versenyeken.
- Részvétel Diák Önkormányzati programokon.
- Iskolaorvosi, iskolafogászati egészségügyi ellátás.

8.1.4. Mindennapos testnevelés heti 5 órában

Az iskola az osztályokban megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében.

- Ebből legalább heti 3 óra
 - a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással valósul meg,
- Heti 2 óra az alábbi foglalkozásokon való részvétellel teljesül:
 - gyógyúszás,
 - mozgásfejlesztés,
 - tömegsport,
 - sportszakkör az iskolában,

A versenyszerűen sporttevékenységet folytató igazolt, egyesületi tagsággal rendelkező vagy amatőr sportolói sportszerződés alapján sportoló tanuló kérelme alapján a tanévre érvényes versenyengedélye és a sportszervezete által kiállított igazolás birtokában a sportszervezet keretei között szervezett edzéssel váltható ki.

Az iskola a kötelező tanórai foglalkozások keretében gondoskodik a könnyített testnevelés szervezéséről.

Megvalósítás helyszínei:

- tornaterem
- WESCO tornaszoba
- mozgásfejlesztő szoba
- iskolai sportpálya
- iskolai játszótér
- Termálfürdő
- Móra iskola tanmedence
- KÜHNE pálya
- Daniló Sportegyesület - Wágner Kinga lovasterapeuta

9. A HELYI TANTERV

A Mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény az alábbi kerettanterveket használja:

23/2013. (III. 29.) számú EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló, az 51/2012. (VII. 21) EMMI rendelet módosításáról 4. melléklet (11. melléklet az 51/2012. (VII. 21) EMMI rendelethez

Kerettantervek a sajátos nevelési igényű tanulókat oktató nevelési-oktatási intézmények számára

- 11.1. – Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam)
- 11.2. – Kerettanterv a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára (1-8. évfolyam)
- Kerettanterv készségfejlesztő iskolai tanulók számára

A súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók számára:

a 32/2012. (X.8.) EMMI rendeletben kiadott Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvére épülő Rehabilitációs pedagógiai program (Csillagház)

Az értelmileg akadályozott gyermekek/tanulók (középsúlyos értelmi fogyatékos) számára:

- **ADD A KEZED! Középsúlyos értelmi fogyatékos óvodások nevelési programja - 1997 OKI Tanterv Adatbank, Budapest**

Az autista és autisztikus tanulók számára:

- **Tanterv pervazív fejlődési zavarban szenvedő gyermekeket nevelő-oktató általános iskolák számára (Autizmus Kutatócsoport, Budapest)**

9.1. Tanórakeret enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyamon

9.2. Órakeret gyógypedagógiai óvodai csoport számára

9.3. Tanórakeret középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8 és 9-12 évfolyamon

9.4. Tanórakeret súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók számára

9.5. Tanórakeret autista tanulók számára 1-8. évfolyamon

9.1. Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára – 2013

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam

TANÓRAKERET

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok az 1–4. évfolyamon

Tantárgyak	1. évfolyam	2. évfolyam	3. évfolyam	4. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	7+1	7+1	6+1	7
Matematika	4	4	3+1	4+1
Etika/ Hit – és erkölcstan	1	1	1	1
Környezetismeret	2	2	2	2
Ének-zene	2	1+1	2	2
Vizuális kultúra	1+1	2	2	2
Informatika	-	-	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	1+1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

Kerettanterv az enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára – 2013

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5–8. évfolyam

TANÓRAKERET

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok

Tantárgyak	5. évfolyam	6. évfolyam	7. évfolyam	8. évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	4+1	4+1	4+1	4+1
Idegen nyelv	-	-	2	2
Matematika	4	4	3+1	4
Etika/ Hit- és erkölcsstan	1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Hon- és népismeret	1	-	-	-
Természetismeret	2	2	4	4
Földrajz	-	1	2	2
Ének-zene	2	2	1	1
Vizuális kultúra	2	2	1	1
Informatika	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1+1	1+1	2	1+1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Osztályfőnöki óra	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti öt (évi 180) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettanterve tehát heti fél (évi 18) óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

9.2. Gyógypedagógiai óvodai csoport órakerete

Gyógypedagógiai óvodai csoport foglalkozási terve		
a foglalkozás neve	heti előfordulás	a foglalkozás formája
anyanyelv	5	csoportos, egyéni
mozgásfejlesztés	5	csoportos
önkiszolgálás	2 (év elején 5)	egyéni, mikrocsoporthoz
vizuomotoros fejlesztés	3	mikrocsoporthoz, vagy egyéni
játékra nevelés	2 - 3	csoportos, mikrocsoporthoz vagy egyéni
egyéni fejlesztés	5	egyéni
zenei nevelés alapjai	2	mikrocsoporthoz

9.3. Kerettanterv a középúgyosan értelmi fogyatékos tanulók számára – 2013
TANÓRAKERET

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, általános iskola, 1–8. évfolyam

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

A nevelés- oktatás-fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2+1	2+1	3+1	3+1	4	4	2+2	2+2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2+1	2+2	2+2	3+1	3+1	3+1	3+1
	Játékra nevelés	2+2	2+1	2	2				
	Társadalmi ismeretek					1+1	1+1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2	2						
	Életvitel és gyakorlat			2	2	2+1	2+1	3+1	3+1
Természeti környezet	Környezetismeret					1+1	1+1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alkítás	3	3	2	2+1	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök használata							1	1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Szabadon tervezhető órakeret		3	3	3	4	4	4	4	4
Összesen		25	25	25	26	28	28	31	31

Készségfejlesztő iskolai tanulók óraterve a Kerettanterv szerint				
Heti óraszám				
	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Olvasás írás elemei	4	4	1	1
Társadalmi ism. és gyakorlatok	2	2	1	1
Számolás-mérés elemei	3	3	1	1
Életvitel és gondozási ism.	4,5	4,5	1	1
Ábrázolás alakítás	2	2		
Ének-zene	1	1	1	1
Tánc és dráma	1	1	1	1
Környezet és egészségvédelem	1	1		
Egészségnevelés	1	1		
Testnevelés	2	2	2	2
Információs eszközök használata	1	1	1,5	1,5
Szakmai előkészítő ismeretek	3	3		
Szociális munkatevékenység	2	2		
Szönyegszöveg – elmélet			1	1
Szönyegszöveg – gyakorlat			8	8
Háztartástan – elmélet			1	1
Háztartástan - gyakorlat			8	8
Kötelező óraszám	27,5	27,5	27,5	27,5
Kötött óraszám	25,5	25,5	25,5	25,5
Szabadon tervezhető	2	2	2	2

9.4. Tanórakeret: Fejlesztő nevelés-oktatás - 2013

Tanórakeret: Fejlesztő nevelés-oktatás – 2013					
Fejlesztési területek / Foglalkozások	Szűkebb és tágabb környezet	Reggeli és bűcsükör	Játék és szórakozás	Mozgásnevelés	Testi higiénia
Kommunikáció	X	X	X	X	X
Mozgásnevelés	X	X	X	X	X
A dologi, az emberi és természeti világ jelenségeinek megértése. Az érzékelés-észlelés és az értelem fejlesztése, a valóság kognitív birtokba vétele.	X	X	X	X	X
Kreativitásra, játékra, szabadidős tevékenységre nevelés. Az emberi lét esztétikai dimenziójának megtapasztalása és a kreatív tevékenységek ösztönzése.	X	X	X	X	X
Érzelmi és szociális nevelés, az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása.	X	X	X	X	X
Önkiszolgálás, egészséges életmódra nevelés, az önállóság és önellátás képességének elsajátítása, az emberi szükséglet kielégítés kultúrájának megismerése.	X	X	X	X	X
HETI 20 ÓRA. Egy-egy foglalkozás keretén belül több terület célzott fejlesztése is történik úgy, hogy azok nem választhatók külön, szerves egységbe fonódnak.					

9.5. Tanórakeret: a középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók kerettantervének adaptációja autizmus spektrum zavarral küzdő tanulók számára - 2013

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, általános iskola, 1–8. évfolyam

Fejlesztési területek (tantárgyak) struktúrája és óraszámok

A nevelés-oktatás-fejlesztés területei	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Anyanyelv és kommunikáció	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2	2
Társadalmi környezet	Számolás-mérés	2	2	2	2	3	3	3	3
	Játékra nevelés	2+2	2+2	2+2	2+2				
	Társadalmi ismeretek					1+1	1+1	2	2
Életvitel és gyakorlat	Önkiszolgálás	2+1	2+1						
	Életvitel és gyakorlat			2+1	2+2	2+2	2+2	3+2	3+2
Természeti környezet	Környezetismeret					1+1	1+1	2+1	2+1
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ábrázolás-alakítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Informatika	Információs eszközök használata							1+1	1+1
Testi nevelés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5		
	Testnevelés							5	5
Szabadon tervezhető órakeret		3	3	3	4	4	4	4	4
Összesen		25	25	25	26	28	28	31	31

A tanulók egy részénél nem alkalmazható a NAT követelményrendszere. Számukra fejlesztési területek kijelölésére kerül sor a műveltségi területek helyett.

Fejlesztési területek:

- Szociális készségek
- Kommunikáció
- Tájékozódás
- Önkiszolgálás
- Munkavégzés
- Kognitív készségek
- Tantárgyi ismeretek
- Mozgás

A felsorolt fejlesztési területek mindegyik pedagógiai szakaszban alapvetőek. A harmadik pedagógiai szakaszban kiegészülnek a NAT műveltségi területeivel. A műveltségi területek követelményei egyéni szükségletek szerint módosulnak.

10. A TANULÓK MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE, FELADATAINAK, BESZÁMOLTATÁSÁNAK MEGHATÁROZÁSA

A pedagógus – a 1. évfolyam, 2. évfolyam félév kivételével – a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. A tanuló magatartásának és szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnök – az osztályban tanító pedagógusok véleményének kikérésével – végzi. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az évközi érdemjegyeket és az év végi osztályzatokat szóbeli vagy írásbeli szöveges értékelés kíséri. Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor értesítő, év végén bizonyítvány útján értesíti.

Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1),
- a tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2),
- a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

A tanulásban akadályozott/enyhén értelmi fogyatékos, az értelmileg akadályozott/középsúlyosan értelmi fogyatékos tanulók esetében az első évfolyamon félévkor és év végén, a második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített vagy felzárkóztatásra szorul.

A második évfolyam végén és a magasabb évfolyamokon félévkor és év végén a tanuló értékelésére – jóváhagyott kerettanterv vagy az oktatásért felelős miniszter engedélyével - az iskola pedagógiai programja a (2) bekezdésben meghatározottaktól eltérő jelölés, szöveges értékelés alkalmazását is előírhatja. Ha az iskola nem alkalmazza az (1)-(2) bekezdésben meghatározottakat, de arra iskolaváltás vagy továbbtanulás miatt szükség van, vagy a szülő vagy a tanuló kérésére köteles a félévi és az év végi minősítést osztályzattal is elvégezni. Az iskola által alkalmazott jelölés, értékelés érdemjegyre, osztályzatra való átváltásának szabályait a helyi tantervben kell meghatározni.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, az osztályfőnök, gyakorlati képzés szervezője által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosítja.

A súlyosan halmozottan fogyatékos, valamint az autista tanulók esetében szóveges minősítést alkalmazunk az egész iskoláztatás alatt.

A tanulók mérése, értékelésének rendszere két területre terjed ki:

- adott tantárgyhoz, tanulmányi munkához kapcsolódó ismeretek, tevékenységek és képességek ellenőrzése,
- a tanulók személyiségfejlődésének, szocializációs szintjének nyomon követő ellenőrzése.

10.1. A mérés, értékelés célja

- Átfogó, az iskolai tanulmányok egész időszakára kiterjedő személyiségfejlesztés.
- Az önértékelési képesség kialakítása, s ezen belül az önálló tanulásra való képesség és igény kialakítása.
- A tanulás folyamatában elért eredmények, hiányosságok regisztrálása, minősítése, mely visszajelzéseként szolgál a pedagógus számára is.
- A szülők megfelelő tájékoztatása.

10.2. A mérés, értékelés alapelvei

- Az intézmény pedagógiai programjára épül.
- Az ellenőrzés, értékelés objektív, megbízható, sokoldalú, változatos.
- A tanulók életkori sajátosságainak, a tantárgy jellegének megfelelő, differenciált, egyénre szabott.
- Folyamatos, motiváló hatású, megoldási módokat ad a javításra.
- A tantárgyi értékelés a tantárgyi teljesítményt veszi figyelembe (írásbeli, gyakorlati, szóbeli, óra alatti munka, stb.).
- A tanulót heti egyórás tantárgy esetében havonta legalább egy osztályzattal, a többi tantárgyból annyi osztályzattal kell értékelni, amennyi a tantárgy óraszámának fele.
- Az értékelési rendszer, a tantárgyi követelményrendszer a pedagógiai program részeként nyilvános.
- Fejlesztő jellegű, előre mutató hatású és személyre szóló.

10.3. A mérés, értékelés szempontjai

- A tanuló önmagához mért fejlődése, egyéni képességek figyelembe vétele.
- Az ismeretek alkalmazásának képessége, szintje.
- A munkafolyamatok végzésének sorrendje, pontossága, tempója.
- Teljesítőképeség és kitartás a munkavégzésben.
- Szocializációs érettség.
- Pszichikus funkciók érettsége.
- Tantárgyi követelmények teljesítése.

10.4. A tanulók személyiségfejlődése, szocializációs szintjének mérése

Területei	Színtere	Módszerei
Aktivitás, együttműködés a tanórán és a tanórán kívül.	Tanóra, napközi, játék, sport.	Megfigyelés.
Szabályok követése az iskolában és iskolán kívül.	Tanóra, napközi, szünet.	Tapasztalatok gyűjtése.
Feladatvállalás, viszonyulás a munkához.	Tanóra, napközi.	Folyamatos megfigyelés
Érzelmi élet, önismeret, akarat.	Társas kapcsolatok: diák-diák, diák-nevelő	Beszélgetés, megfigyelés, didaktikus játék.

- A megfigyelések, tapasztalatgyűjtések, beszélgetések alapján a pedagógusok fejlődési naplót vezetnek (osztályfőnök az osztályban tanítók véleményével).
- A fejlődési naplóba évente (év végén) készítenek bejegyzést, mely alapján nyomon követhető a tanulók személyiségváltozása.
- A fejlődési napló bejegyzései alapján kialakul a gyermek személyiségprofilja, mely megmutatja a kritikus pontokat, a fejlesztésre szoruló területeket.
- A fejlődési naplóban bejegyzettek nyújtanak eligazító információt akkor is, ha új vezetője lesz az osztálynak.

10.5. Továbbhaladás

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

Az intézményvezető a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi

követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.

A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

A tanuló az egyes évfolyamok tanulmányi követelményeinek teljesítéséről bizonyítványt kap. A bizonyítvány tartalmazza az általa tanúsított végzettségnek, szakképzettségnek a Magyar Képesítési Keretrendszer, valamint az Európai Képesítési Keretrendszer szerinti besorolását az erről szóló kormányrendelet alapján. A bizonyítvány és a bizonyítvány kiállításának alapjául szolgáló irat közokirat.

Az iskolában csak olyan bizonyítványnyomtatvány, valamint bizonyítvány kiállításához szükséges nyomtatvány alkalmazható, amelyet az oktatásért felelős miniszter, szakképesítést tanúsító bizonyítvány esetén a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter jóváhagyott. A bizonyítvány nyomtatvány és a bizonyítvány kiállításának alapjául szolgáló nyomtatvány előállításához, forgalmazásához az oktatásért felelős miniszter, szakképesítést tanúsító bizonyítvány esetén a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter engedélye szükséges.

Ha a tanuló első osztályban megkezdett tanulmányai iskola-előkészítő tanulmányoknak minősülnek a tantestület határozata alapján, nem tekinthető osztályismétlésnek, hogy tanulmányait szükségszerűen újrakezdi az 1. évfolyammal. Erre minden tanulónak lehetőséget adunk.

Ha a tanuló a minimum követelményeket nem teljesíti, az adott tantárgyból pótvizsgát tehet.

A pótvizsga sikertelensége esetén a tanévet ismételnie kell.

Amennyiben a tanuló 1-1 tantárgyban az évfolyam követelményeit nem teljesítette, engedélyt kaphat a követelmények 2 év alatt történő teljesítésére, ha ezt sérülése, fejlődési üteme, egészségi állapota indokolja.

A továbblépést a minimum követelmények tantárgyi szintű teljesítése adja.

A követelmények nem teljesítése, a képességek nem megfelelő fejlődése esetén szakértői bizottsági kontrollvizsgálatra kerül sor (lehetőleg alsó tagozaton) melynek eredménye lehet az értelmileg akadályozott tagozatra való átkerülés, vagy a tanulmányok folytatása tagozatváltás nélkül korrekciós javaslattal.

Részképesség - gyengeség vagy hiány estén tantárgyi felmentés is lehet a kontrollvizsgálat eredménye. A tantárgyi felmentés biztosítja a kudarcmentes továbbhaladást.

10.6. A tantárgyi mérés, értékelés formái, módja, tartalma

10.6.1. Tanulásban akadályozott tanulók tagozata

Értékelési rendszerünk a tanítás-tanulás folyamatára irányul, folyamatmérést valósítunk meg.

Ellenőrizzük a tanuló minden tevékenységét, írásbeli, gyakorlati, sport teljesítményét, tanulásának eredményét, a tananyag elsajátításának, az összefüggések felismerésének, ismeretei alkalmazásának szintjét.

Az érdemjegyekkel történő értékelésnél törekszünk arra, hogy valamennyi osztályzat azonos értékű legyen, tükrözze a tanuló tényleges tantárgyi teljesítményét, tekintetbe véve a fogyatékból eredő sajátosságokat.

10.6.1.1. A mérés formái és gyakorisága

- ✓ Röpdolgozat
- ✓ Szóbeli felelet
- ✓ Témazáró dolgozat
- ✓ Tudáspróba
- ✓ Felmérő (tanév eleji, félévi, év végi)
- ✓ A tanulók fizikai állapotának mérése teszttel

A tanulók tudásának képességének, fejlettségének mérésére saját feladatbankot használunk, melyet a helyi tanterv követelményeire építve állítunk össze.

Mérések:

- ✓ év eleji, félévi és év végi tantárgyi teljesítménymérés
- ✓ diagnosztikus mérések
- ✓ a tanulók fizikai állapotának mérése

Év eleji, félévi és év végi mérések

A méréshez használt tesztek elkészítésének **szempontjai:**

- ✓ a feladatok a begyakorolt és megerősített ismeretanyagra épüljenek,
- ✓ különböző teljesítményszintekhez készüljenek, adjanak lehetőséget a differenciálásra,
- ✓ az értékelés elemekre bontott, és százalékra megadható teljesítmény,
- ✓ a feladatok - az ismereteken túl - mérjék a tanuló önállóságát, munkatempóját, a feladat megértési képességét,

- ✓ a mérőeszköz csak a tanuló által megismert munkaszokásokat, tanulási módokat kérjen számon,
- ✓ mérőeszközök a tanulók által ismert feladat-megoldási módozatokat tartalmazzanak,
- ✓ minden tanuló fejlettségének megfelelően kapjon segítséget.

A mérés eredményeinek elemzésébe minden tanuló bekapcsolódik, gyakorolva az önellenőrzést. A pedagógus szükség szerint adjon lehetőséget a tanulóknak az érdemjegy javítására. Az érdemjegyeket az ellenőrző könyvbe be kell írni.

10.6.1.2. Diagnosztikus mérés

- ✓ Diagnosztikus mérést alkalmazunk helyzetfeltárás céljából, a nevelési-oktatási folyamat adott szakaszába lépéskor - iskolakezdéskor, tanév elején.
- ✓ A diagnosztikus méréssel információkat szerzünk a tanulók képességeiről, előzetes tudásáról, ismereteiről.
- ✓ A mérés eredményei hatékony segítséget nyújtanak a pedagógiai tervező munkához, tanmenetek, tematikus tervek, fejlesztő programok írásához, a rehabilitációs órákhoz.
- ✓ A diagnosztizálás a tanítás- tanulás folyamatát végig kísérő gyógypedagógiai tevékenység, amely terápiás célokat szolgál a tanulók között fennálló különbségek miatt.
- ✓ A diagnosztikus méréshez kidolgozott mérőcsomag áll rendelkezésre az 1 – 4. évfolyam számára. ld. 3. számú melléklet.

10.6.1.3. Tantárgyi mérések
F : felmérés, T : témazáró J : érdemjegy

Évfolyam		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Tantárgy									
Magyar	F T	2 3	3 4	3 5	3 6				
Magyar irodalom	F T					3 5	3 4	3 4	3 4
Magyar nyelvtan	F T					3 4	3 4	3 3	3 4
Etika/ Hit- és erkölcsstan									
Matematika	F T	2 3	3 5	3 5	3 6	3 6	3 6	3 6	3 7
Környezet ismeret	F T	2 4	3 5	3 5	3 5				
Természet ismeret	F T					3 5	3 4		
Történelem, társ.i és államp.i ism.k	F T					2 4	3 4	3 4	3 5
Hon és népismeret									
Földrajz	F T						3 6	3 4	3 3
Természetismeret /Biológia	F T							2 4	3 3
Természetismeret /Fizika, Kémia	F T							2 3	3 3
Informatika	F T							1 3	3 2
Német	F T							2 3	2 3
Vizuális kultúra						9	9	9	9
Ének-zene	J					9	9	9	9
Testnevelés	J					12-14	12-14	12-14	12-14
Technika, életvitel és gyak.	J					15-18	15-18	15-18	15-18

Az írásbeli számonkérés szabályai:

- ✓ előre kell jelezni
- ✓ előzze meg gyakorlás
- ✓ minden tanulónak minden témazárót meg kell írni
- ✓ 35%-os teljesítmény alatt a tanuló írja újra
- ✓ témazáró dolgozatok száma heti kettőnél nem lehet több (két különböző tantárgy esetén)
- ✓ rendszeres

10.6.1.4. A tanulók fizikai állapotának mérése

Iskolánkban a tanulók fizikai állapotának mérését a következők szerint végezzük:

- ✓ Magasság, testsúly mérését az iskolai védőnő végzi.
- ✓ Aerob állóképesség mérése – Cooper teszt erő és erő-állóképesség mérése – a testnevelést tanítók végzik.
- ✓ NETFIT – mérés

10.6.1.5. Az értékelés formái és tartalma

A tanulók teljesítményének értékeléséhez rendelkezésünkre állnak a tanulás- tanítás folyamatában alkalmazott ellenőrzések, a mérések eredményei.

A formatív értékelés

Célja a nevelési- oktatási folyamat közben jelentkező tanulási nehézségek feltárása. Így lehetőség nyílik azonnali korrekcióra. Megerősítő szerepe is van. Folyamatos visszajelzést kapunk munkánk hatékonyságáról a tanuló taníthatóságáról, a tanulási képességeinek fejlődéséről.

Szummatív értékelés

Szummatív értékelést alkalmazunk egy nagyobb témakör lezárásánál, félévkor, év végén, egy tantárgy tanulásának befejezésekor.

Célja az eredmények megállapítása, összehasonlítása a kitűzött célokkal.

- ✓ Szóbeli értékelés.
- ✓ Szimbólumok.
- ✓ Írásbeli értékelés: – az írásbeli munkához fűzött részletes megjegyzések.
- ✓ Érdemjegy:
 - a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél:
 - jeles (5),

- jó (4),
 - közepes (3),
 - elégséges (2),
 - elégtelen (1),
 - a tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél:
 - példás (5),
 - jó (4),
 - változó (3),
 - rossz (2),
 - a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél:
 - példás (5),
 - jó (4),
 - változó (3),
 - hanyag (2).
- ✓ Szöveges értékelés: első évfolyamban, és második évfolyam félévi értékelésénél
- a tantervi követelményeknek kiválóan megfelelt
 - a tantervi követelményeknek jól megfelelt
 - a tantervi követelményeknek közepesen felelt meg
 - a tantervi követelményeknek gyengén felelt meg
 - a tantervi követelményeknek nem felelt meg

A részletesebb tájékoztatás érdekében a bizonyítványba bejegyzett minősítés kiegészítéseként részletes tájékoztatást is kapnak a tanulók és a szülők a bizonyítványhoz csatolt betétlapokon. Az egyes minősítések tartalma azonos az érdemjegyek tartalmával.

Szóbeli értékelés:

A tanítási órákon rendszeres és folyamatos szóbeli értékelés történik. Így a tanulók állandó visszajelzést kapnak tanulmányi munkájukról.

Az érdemjegyek tartalma:

Jeles :

- ✓ ha kisebb segítséggel reprodukálni tudja a tanultakat,
- ✓ a fogalmakkal tisztában van, használja és alkalmazza azokat,
- ✓ ismeri és tudja a tananyagot, s arról számot is tud adni.

Jó :

- ✓ ha a tanultakat kevés tanári segítséggel – kérdések segítségével – tudja visszaadni,
- ✓ begyakorolt témában képes önálló feladatmegoldásra.

Közepes :

- ✓ ha sok tanári segítséggel tudja visszaadni a tanultakat,

- ✓ a követelményeket hiányosan teljesíti, több hibát vét,
- ✓ nem képes segítség nélküli feladatmegoldásra.

Elégséges :

- ✓ csak a minimális követelményeket teljesíti,
- ✓ jelentős tanári segítségre szorul,
- ✓ önálló feladatmegoldásra csak minimálisan képes.

Elégtelen :

- ✓ nem rendelkezik a továbbhaladáshoz szükséges alapkészségekkel,
- ✓ tanári segítséggel is sikertelen,
- ✓ a tantervi követelményeket nem tudja teljesíteni,
- ✓ felzárkóztató, rehabilitáció után is sikertelen.

Az írásbeli felmérők, témazárók értékelése az alábbi százalékos arány szerint történik:

százalék	minősítés, érdemjegy
0 – 30	nem felelt meg, elégtelen
31 - 45	gyengén felelt meg, elégséges
46 - 65	közepesen felelt meg, közepes
66 - 85	Jól megfelelt, jó
86 - 100	kiválóan megfelelt, jeles

Értékelésénél a teljesítményt minősítjük (szövegesen, vagy érdemjeggyel) és beszámítjuk az adott tantárgy minősítésébe.

10.6.1.6. Házi feladat adása

Célja:

- Tantárgyi teljesítmények növelése a délelőtti tanultak gyakorlás általi megerősítésével.
- Önálló tanulás képességének kialakítása, fejlesztése.
- Kötelességtudat fejlesztése.
- Motiválás a továbbhaladásra

Alapvető szempontok:

- Feladatadásnál tekintetbe vesszük a tanulók fogyatékoságát, életkorát, osztályfokát, ennek megfelelően differenciálunk.

Hétközi házi feladat:

- A szóbeli és írásbeli időbeli aránya alkalmazkodjon az osztályfokhoz, életkorhoz.
- Maximum négy tantárgyból adható.
- Időtartama alsóban maximum 1 óra, felsőben maximum 2 óra.

Hétfélig házi feladat:

- Szóbeli lehet, írásbeli csak nagyon indokolt esetben (szülőkkel történő egyeztetés után).
 - Időtartama nem haladhatja meg az egy – másfél órát.

10.6.1.7. Magatartás, szorgalom értékelése

- ✓ A magatartás, szorgalom értékelési rendszere segíti az iskola nevelési és oktatási céljainak megvalósítását, a tanulók önismeretének, szocializációjának fejlődését.
- ✓ Az értékelés folyamatos, végigkíséri a tanulók iskolai életét, tevékenységét, ezzel szolgálva a viselkedés azonnali megerősítését vagy elutasítását.

Az osztályfőnök és az osztályban tanító nevelők együttesen értékelik a tanuló magatartását és szorgalmát havonta.

A minősítések kialakítása során:

- ✓ a diákok lehetőséget kapnak a véleménynyilvánításra,
- ✓ a dicsérek és büntetések beleszámítanak az összegzésbe.

A minősítések bekerülnek a naplóba és a tájékoztató-, vagy ellenőrző könyvbe.

A tanulók félévi és év végi minősítése a havi minősítések figyelembevételével alakul ki az osztályfőnök javaslata és a nevelőtestület véleménye alapján.

Magatartás

A minősítés az életkori sajátosságok figyelembevételével fejezi ki az intézmény közösségeihez, azok tagjaihoz való viszonyt. (Felelősség, önállóság, közért végzett tevékenység, hangnem, segítőkészség, viselkedés.)

Minősítések és azok tartalma**PÉLDÁS**

- ✓ a házirendet megtartja, annak megtartását társaitól is megkívánja, példája pozitívan hat társaira,
- ✓ megnyilvánulásaiban kulturált hangnemet használ, társaival és felnőttekkel való kapcsolatában tisztelettudó,
- ✓ képességeit alkotó módon, pozitívan használja fel, vállalt feladatait, megbízatásait felelősségtudattal látja el,
- ✓ a közösségi munkában aktív, segíti társait az iskolai élet különböző területein,
- ✓ az értékelt időszakban nem volt igazolatlan mulasztása.

JÓ

- ✓ a házirendet általában betartja, ha kisebb vétséget követ el, azt igyekszik kijavítani,
- ✓ társaival, nevelőivel szemben tanúsított magatartása nem mindig kifogástalan,
- ✓ tevékenységével, magatartásával segíti a közösséget,
- ✓ közösségi munkában biztatásra aktív, megbízható,
- ✓ az értékelt időszakban néhány kisebb esetben merült fel kifogás viselkedésével kapcsolatban

VÁLTOZÓ

- ✓ a házirend ellen (többszöri figyelmeztetés mellett is) vét,
- ✓ társaival, felnőttekkel szembeni magatartása többször kifogásolható,
- ✓ az őt körülvevő környezet rendje, tisztasága ellen vét, annak megtartására többször figyelmeztetni kell,
- ✓ képességeit nem hasznosítja, megbízatásait, közösségi munkáját csak ösztönzésre végzi
- ✓ egy írásbeli figyelmeztetése van

ROSSZ

- ✓ a házirend ellen tudatosan, rendszeresen vét,
- ✓ társaival, felnőttekkel szembeni viselkedése erősen kifogásolható,
- ✓ képességeit bomlasztó tevékenységre használja fel,
- ✓ felelősséget sem társai, sem közössége iránt nem érez, nem vállal,
- ✓ a közösségi munkából kivonja magát,
- ✓ több írásbeli figyelmeztetője, vagy írásbeli intője van,
- ✓ az iskolába késve érkezik, igazolatlan mulasztása van (félévente több, mint két nap)

Szorgalom

A minősítés az egyéni képességek alapján – a körülmények mérlegelésével – kifejezi a tanulmányi tevékenységhez való viszonyt.

Minősítések és azok tartalma

PÉLDÁS

- ✓ képességeinek megfelelően tanul, rendszeresen, lelkiismeretesen elvégzi feladatait,
- ✓ kötelességtudó, törekszik a pontos, alapos munkavégzésre
- ✓ feladatvégzésben törekszik az önállóságra, óra alatt aktív, érdeklődő,
- ✓ szorgalmával példát mutat, szorgalmi feladatot vállal,
- ✓ írásbeli munkájában törekszik a rendezett külalakra.

JÓ

- ✓ képességeinek megfelelően tanul, de biztatásra, ellenőrzésre szorul,

- ✓ tanórákra való felkészülésben rendszeres, de nem alapos
- ✓ óra alatt általában aktív,
- ✓ írásbeli munkájának külalakja megfelelő.

VÁLTOZÓ

- ✓ óra alatt figyelme ingadozó, aktivitása hullámzó,
- ✓ tanórákra való felkészülésében rendszertelen,
- ✓ feladatvégzésében nem önálló, állandó figyelmeztetésre, serkentésre, ellenőrzésre szorul,
- ✓ felszerelése időnként hiányos
- ✓ írásbeli munkájának külalakja változó képet mutat.

HANYAG

- ✓ a szorgalom hiánya jellemzi,
- ✓ feladatait nem végzi el, képességeihez mérten semmit nem tesz előrehaladása érdekében,
- ✓ az órai munkában passzív,
- ✓ felszerelése hiányos,
- ✓ teljesítménye alapján bukásra áll,
- ✓ írásbeli munkájának külalakja csúnya.

10.6.1.8. Jutalmazás és büntetés

A jutalmazás elvei:

- ✓ a jutalom legyen megérdemelt, serkentő hatású, fejlesztő,
- ✓ a jutalom legyen arányban a teljesítménnyel,
- ✓ kiemelkedő teljesítményért adható,
- ✓ egyént, csoportokat és osztályközösséget lehet jutalmazni.

A jutalmazás fokozatai:

- ✓ osztályfőnöki, szaktanári, kollégiumi nevelői dicséret,
- ✓ igazgatói dicséret: szóbeli, írásbeli,
- ✓ nevelőtestületi dicséret.

A jutalom formái:

- ✓ dicséret,
- ✓ oklevél,
- ✓ tárgyi jutalom
- ✓ érdemjegy
- ✓ év tanulója, év sportolója cím adományozása

A jutalmazások alkalmi:

- ✓ ünnepeken, versenyeken való részvételért,
- ✓ tanulmányi munkáért, szorgalomért,
- ✓ magatartásért, közösségi munkáért.

A büntetés elvei:

- ✓ fokozatosság,
- ✓ legyen arányban a vétséggel,
- ✓ legyen nevelő hatású,
- ✓ egyénre szabott legyen, a cselekedetért járjon.

A büntetés fokozatai:

- ✓ osztályfőnöki szóbeli figyelmeztetés,
- ✓ osztályfőnöki írásbeli figyelmeztetés,
- ✓ szaktanári szóbeli figyelmeztetés,
- ✓ szaktanári írásbeli figyelmeztetés,
- ✓ kollégiumi nevelői figyelmeztetés
- ✓ osztályfőnöki intés,
- ✓ osztályfőnöki megrovás,
- ✓ igazgatói szóbeli figyelmeztetés,
- ✓ igazgatói írásbeli figyelmeztetés,
- ✓ igazgatói intés,
- ✓ igazgatói megrovás,
- ✓ fegyelmi eljárás (eljárásrend az SZMSZ-ben).

A büntetés formái:

- ✓ a fokozatok szerinti formák,
- ✓ kedvezmények megvonása,
- ✓ kitiltás iskolai rendezvényekről

10.6.2. Értelmileg akadályozott tanulók tagozata**10.6.2.1. Ellenőrzés, mérés, értékelés**

Értelmileg akadályozott tanulóink képességeit, készségeit, teljesítményét egyénre szabott, állapotukhoz alkalmazkodó, differenciált eljárásokkal mérjük (képek, folyamatábrák, célzott kérdéssorok és tevékenységsorok).

Nem alkalmazhatunk írásbeli számonkérést, egyéb produktumaikat értékeljük.

Szocializáció és személyiségfejlődés mérésére alkalmazzuk az ún. P.A.C. mérőskálát (Pedagógiai analízis és curriculum a szocializáció és személyiségfejlődés mérésére értelmi fogyatékosoknál). A 6-16 éves és idősebb középsúlyos, súlyos fogyatékosok számára készült tesztek alkalmazunk. Ld. 4. számú melléklet.

A mérést-értékelést évente egyszer végezzük el minden tanulónál, kivétel – az újonnan érkező (áthelyezett vagy új pedagógushoz kerülő) gyermek.

10.6.2.2. Házi feladat adása

A tanuló napi megterhelését, életkorát, fogyatékoságát figyelembe véve heti 2-3 alkalommal adható.

Hétvégére és szünetekre nem adunk házi feladatot (egyéni megítélés alapján alkalmanként).

10.6.2.3. A tanulók fizikai állapotának mérése

A mérést az ún. Állapot- és mozgásvizsgáló teszt segítségével végezzük, melyet tanév elején elvégzünk, félévkor és év végén frissítünk a változások regisztrálásával.

Szakemberek, (iskolaorvos, védőnő) bevonásával az egy évnél frissebb diagnózis ismeretében és a kontraindikáció feltüntetésével végződjön Ld. 2. számú melléklet.

10.6.2.4. Az értékelés formái, tartalma

Szöveges értékelés:

A 2011. évi CXC Törvény 54.§ értelmében, első évfolyamon félévkor és év végén, 2. évfolyam félévkor szöveges értékelést alkalmazunk

- ✓ kiválóan megfelelt
- ✓ jól megfelelt
- ✓ közepesen megfelelt
- ✓ gyengén felelt meg
- ✓ elemi szinten felelt meg
- ✓ nem felelt meg

Numerikus értékelés

2. évfolyam végén és minden további évfolyamon érdemjegyekkel és osztályzatokkal minősítünk:

- ✓ jeles (5)
- ✓ jó(4)
- ✓ közepes(3)
- ✓ elégséges(2)
- ✓ elégtelen(1)

A szöveges értékelés és az érdemjegy tartalma

Kiválóan megfelelt; jeles

- ✓ a tantervi követelményeket jól teljesíti,
- ✓ ha kisebb segítséggel reprodukálni tudja a tanultakat,

- ✓ a tanult fogalmakkal tisztában van, használja és alkalmazza azokat,
- ✓ ismeri és tudja a tananyagot.

Jól megfelelt; jó

- ✓ ha a tanultakat tanári segítséggel – kérdések segítségével – tudja visszaadni,
- ✓ begyakorolt témában képes kis segítséggel feladatmegoldásra.

Közepesen felelt meg; közepes

- ✓ a követelményeket, elvárásokat hiányosan teljesíti,
- ✓ állandó egyéni megsegítést igényel,

Gyengén felelt meg; elégséges

- ✓ csak a minimumkövetelményeket tudja teljesíteni,
- ✓ az iskolai életmód számára elfogadható és önmagához képest fejlődik,

Elemi szinten felelt meg az, aki nem fejlődött, vagy aki hanyatlott, a minimális követelményeket nem teljesítette, de továbbhalad

Nem felelt meg; elégtelen

- ✓ pszichés képességek fejlődésében, a kapcsolatteremtési készség alakulásában, a szocializációs fejlődésben olyan elégtelenség tapasztalható, amely egy évi ismételt fejlesztést igényel,
- ✓ állapota romlott, felmentést igényel
- ✓ tanári segítséggel is sikertelen, eredménytelen

Külön nem minősítjük a tanulók szorgalmát és magatartását, hanem a tantárgyak értékelésénél vesszük figyelembe.

Szempontjai:

- ✓ a tanuló magatartása
- ✓ tájékozódás a környezetben
- ✓ fejlődése a játékban
- ✓ fejlődése az önkiszolgálásban
- ✓ fejlődése a munkatevékenységben

A súlyos fokban értelmi fogyatékos tanulók értékelésére:

Szöveges értékelés az általános teljesítményről:

Félévkor: a tanulmányi fejlődés főbb jellemzőinek szöveges értékelése,

továbbá: a Terápiás fejlesztő csoport anyagát:

- kiválóan teljesítette
- jól teljesítette
- elfogadhatóan teljesítette
- nem teljesítette

Tanév végén: teljes körű szöveges értékelés a tanuló teljesítményéről

továbbá: a Terápiás fejlesztő csoport anyagát:

- kiválóan teljesítette
- jól teljesítette

- elfogadhatóan teljesítette
- nem teljesítette

10.6.2.5. Továbbhaladás

A középsúlyos értelmi fogyatékos tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

A súlyos fokban értelmi fogyatékos tanulók továbbhaladása automatikus.

Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését, akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt a tanuló.

A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

A tanuló az egyes évfolyamok tanulmányi követelményeinek teljesítéséről bizonyítványt kap. A bizonyítvány tartalmazza az általa tanúsított végzettségnek, szakképzettségnek a Magyar Képesítési Keretrendszer, valamint az Európai Képesítési Keretrendszer szerinti besorolását az erről szóló kormányrendelet alapján. A bizonyítvány és a bizonyítvány kiállításának alapjául szolgáló irat közokirat.

Az iskolában csak olyan bizonyítványnyomtatvány, valamint bizonyítvány kiállításához szükséges nyomtatvány alkalmazható, amelyet az oktatásért felelős miniszter, szakképesítést tanúsító bizonyítvány esetén a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter jóváhagyott. A bizonyítványnyomtatvány és a bizonyítvány kiállításának alapjául szolgáló nyomtatvány előállításához, forgalmazásához az oktatásért felelős miniszter, szakképesítést tanúsító bizonyítvány esetén a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter engedélye szükséges.

Ha a tanuló tanulmányait előkészítő évfolyamon kezdi, nem tekinthető osztályismétlésnek, hogy tanulmányait szükségszerűen újrakezdi az 1. évfolyammal. Erre minden tanulónak lehetőséget adunk.

Ha az eredménytelenség egy-egy részterületen jelentkezik (beszéd, mozgás), akkor a tanulót nem tanácsos ismételtetni, hiszen kevés remény van arra, hogy ugrásszerű fejlődés következik be az ismétlő év alatt, ezért elemi szinten megfelelt minősítéssel a következő évfolyamba léphet.

10.6.3. Autista tanulók tagozata

10.6.3.1. A mérés és értékelés formái, a magasabb évfolyamba lépés feltételei

A mérés, értékelés és minősítés alapfunkciója az autizmussal élő tanulóknál eltér attól, amely az oktatásban megszokott.

A mérések elsősorban diagnosztikus jellegűek. Tájékoztatnak a gyermek állapotáról, mérik a fejlesztés eredményességét, meghatározzák annak további irányát.

Az értékelés és minősítés a tananyagban való előrehaladásról szolgál tájékoztatásul, elsősorban a szülők számára. A tanulók énképük és önismeretük fejlesztése érdekében szembesíthetők elért, konkrét eredményeikkel. Ez különösen akkor hasznos, ha nincsenek tudatában annak, hogy milyen készségeik és ismereteik vannak. Ugyanakkor a gyermekek elért teljesítménye ritkán tudatos törekvés eredménye, megjelenésük sokszor a természetes érésnek, a jól szervezett környezetnek, a tudatosan és lépésről lépésre megtervezett pedagógiai beavatkozásnak, a jól működő motivációs bázisnak köszönhető.

Sérülés-specifikus probléma, hogy az értékelés-minősítés közösségi megegyezésen alapuló, elvont szociális elvárásokat tartalmazó formája számukra nem motiváló és nem információértékű. A konkrét, azonnali és folyamatos visszajelzés viszont jól érthető, informatív, ezért az egyéni képességeknek megfelelő szintű értékelési rendszer hatékony az önértékelés, önkontroll kialakításában.

Az értékelésnél minden esetben az a legfontosabb szempont, hogy a gyermek önállóbbá vált-e, és hogy milyen mértékben képes ismereteit alkalmazni.

Ennek mérésére az informális pedagógiai felmérések különböző típusai szolgálnak (pl. Fejlődési Kérdőív, megfigyelés, ld. 5. sz. melléklet).

A minősítés fokozatai

Szociális és kommunikáció készségek területén 1-8. osztály:

- ✓ sokat fejlődött
- ✓ fejlődött
- ✓ részterületen fejlődött
- ✓ változatlan
- ✓ hanyatlott

A fokozatok a legutolsó minősítéshez viszonyított állapotot, valamint a tantárgyi tantervekben meghatározott tartalmak elsajátításának mértékét tükrözik.

Akadémikus készségek (tantárgyi teljesítmények értékelése) 1-8. évfolyamon

A szöveges értékelés mellett a 1-8. évfolyamon a törvény által előírt érdemjeggyel történő minősítés:

- ✓ kiválóan megfelelt (5) tantárgyi dicsérettel kiváló - az, aki sokat fejlődött, a minimális teljesítményeknél sokkal többet teljesített
- ✓ jól megfelelt (4) - az, aki fejlődött, a minimális teljesítményeknél többet teljesített
- ✓ közepesen felelt meg (3) az, aki részterületen fejlődött a minimális követelmények teljesítésével
- ✓ gyengén felelt meg (2) az, aki nem fejlődött, de a minimális teljesítményeket teljesítette
- ✓ elemi szinten felelt meg (1) az, aki nem fejlődött, vagy aki hanyatlott, a minimális teljesítményeket nem teljesítette, de továbbhalad
- ✓ nem felelt meg (1) - évismétlő

10.6.3.2. A magatartás és szorgalom értékelése

Az autizmussal élő tanulók számára az iskolai normák, elvárások felismerése és alkalmazása – sérülésükből fakadóan – akadályozott. A magatartás és a szorgalom értékelésének törvénybeli kötelezettsége csak sajátos tartalommal valósulhat meg.

Magatartás

Magatartás alatt értjük a gyermek adaptív viselkedésének, környezetéhez való alkalmazkodó képességének szintjét, önkontrolljának mértékét.

KIVÁLÓ

- ✓ aki a megadott, tanult viselkedési szabályokat betartja.

JÓ

- ✓ aki a megadott viselkedési szabályokat felnőtt segítségével képes betartani

VÁLTOZÓ

- ✓ aki alkalmanként segítséggel sem tartja be a tanult viselkedési szabályokat, inadaptív viselkedést mutat

GYENGE

- ✓ aki gyakran autoagresszív, agresszív, vagy egyéb súlyos viselkedésproblémát mutat

Szorgalom

A szorgalom fogalmával jellemezzük, minősítjük a gyermek motiválhatóságát, aktivitásának, aktivizálhatóságának mértékét.

KIVÁLÓ

- ✓ aki bizonyos tanult aktivitásokat önként, külső motiváció nélkül is elvégez, teljesítménye egyenletes.

JÓ

- ✓ aki biztos motivációs bázissal rendelkezik, teljesítménye egyenletes

VÁLTOZÓ

- ✓ aki csak bizonyos körülmények között aktivizálható

HANYAG

- ✓ aki nem aktív, nem motivált, csak teljes irányítással képes elvégezni tevékenységeit, feladatait

Mivel az autizmusban éppen azok a készségek, képességek sérülnek, amelyeket a magatartás és szorgalom értékelése és minősítése során figyelembe kell venni, ezért a pedagógus egyéni elbírálás alapján felmentést adhat a minősítés alól.

10.6.3.3. Továbbhaladás

A továbbhaladás engedése, az évfolyamisméltés a törvényi előírásoknak megfelelően, a szülővel egyeztetve történik.

11. TANKÖNYV, TANESZKÖZ ÉS FELSZERELÉSI JEGYZÉK

11.1. Tankönyvek

A KNT a nevelőtestület hatáskörébe utalta az iskolában használt tankönyvek kiválasztását. Természetesen a tankönyv és a felszerelés nem csupán a nevelőtestület ügye, hanem a szülőé is, ezért döntéshozatal előtt szükséges a szülői munkaközösséggel egyeztetni az egyes évfolyamok tankönyveit.

A tankönyvjegyzéken lévő tankönyvek listájáról választanak a pedagógusok tankönyveket a tanulók számára.

11.1.1. A tankönyvkiválasztás

- A sajátos nevelési igényű tanulók számára készült tankönyveket használjuk a tanulók egyéni képességeinek megfelelően.

A kiegészítő tankönyvek kiválasztásának elvei:

- Választhatunk nem SNI-s tankönyveket is a tanulók egyéni képességeinek megfelelően.
- Az ismeretanyag feldolgozásához kapcsolódva nyújtson lehetőséget képességfejlesztésre.
- A tankönyv legyen vonzó, figyelemfelhívó, szép kivitelezésű és időtálló.
- A tankönyv tartalmában, információiban, ábráiban, a feldolgozás mélységében igazodjék a fogyatékos tanuló szükségleteihez.
- Az egyes tantárgyak tankönyvei egymásra épüljenek, a tankönyvekhez munkafüzet is tartozzon
- A tankönyvek ne legyenek túl zsúfoltak, jól áttekinthetők, jól olvashatók legyenek
- Az alaptankönyvekhez tartozzon feladatlap, a megerősítés, a gyakorlás, a tanuló önálló munkáltatása, a tudás ellenőrzése végett.
- Azokat rendeljük meg elsődlegesen, amelyek a tantárgyak tanterveihez illeszkednek.

Tanulóink a 2001. évi XXXVII. törvény 8.§ (4) bekezdésben biztosított normatív kedvezmény igénybevételére jogosultak a b) pontban meghatározott (sajátos nevelési igényű) feltétel teljesülése miatt.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A tankönyv választását a tantestület tanévenként felülvizsgálja és a tankönyvrendelés előtt döntést hoz.

Intézményi tankönyv – gazdálkodás:

A tartós tankönyvvásárlásra fordítható költségvetési támogatást, úgy használjuk fel, hogy megfelelő példányszámot vásárolunk a könyvtár, a napközi, a tanulószoba és a kollégium számára, melyek a tanulók által kölcsönözhetőek.

11.2. Funkcionális taneszközök

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve valamint a Nemzeti Alaptanterv konkretizálja a szükséges felszerelést és taneszközöket.

Alapelveink:

- a tartalmi modernizációnak megfelelő felszerelés és eszközkészlet biztosítása,
- a különleges gondozási igénynek a speciális nevelési szükségletnek megfelelő eszközök beszerzése a fogyatékos tanulók fejlesztéséhez.

Feladataink:

- az irányelvnek, a pedagógiai programnak megfelelő felszerelés és eszközök folyamatos nyilvántartása, bővítése,
- konkrét eszközkészlet bővítése, gazdagítása kreatív pedagógiai műhelymunkával,
- bővíteni azon eszközök meglétét az oktató-nevelőmunkában, amelyeket közvetlenül a tanulók használnak képességfejlesztő és terápiás céllal.

A tantárgyokhoz kapcsolódó, rendelkezésünkre álló eszközök jegyzéke

Tantárgy	Eszközök	
Magyar nyelv és irodalom	Alsó tagozat Építő játékok, puzzle-k, memory-k, zenés hangkazetták, dominó, gyermekkártya, báb, maszkok, betűtáblák, hívóképek, betűkártyák, rövid-és hosszú magánhangzók, bal-jobb differenciálásához szükséges eszközök, játékok, alsós applikációs készlet, nyelvtani applikációs készlet, képek az	Felső tagozat Helyesírási szótár, szemléltető képek, nyelvtani szabályokat megjelenítő táblák, Főnév oktatócsomag, Írói arcképsor, Magyar irodalom térkép, az adott kor és történetének szemléltető táblái, diafilmek, lexikonok

	anyanyelvi neveléshez, nyelvtani falitáblák, képeskönyvek, lexikonok.	
Matematika	Alsó tagozat MINIMAT készlet, szám-és jelkártyák, logikai készlet, pénzgarnitúra, matekkocka, formamozsaik, számegeyenesek, pálcikák, korongok, szorzótábla, helyi-érték táblázat, szöges tábla, mérőeszközök, síkidomok, színesrúd-készlet.	Felső tagozat Helyi-érték táblázat, szorzótábla, számegeyenesek, síkidomok, testek, mérőeszközök, a terület, térfogatszámítás, felszínszámítás eszközei, körző, vonalzők, szögmérő, zsebszámológép, mágneses törtek, tükrök, Idő-falitérkép
Környezet- ismeret	Fotók, csomagolópapír, olló, füzet, táblázatok, egyéni "Napló album" iskola alaprajz (tanár által készített) fotó- és hangfelvétel a témakörökről, sajtókivágások a településről, az "Én testem" kirakó "Érzelmek" kirakó, „Család” kirakó Embereket bemutató képeskönyvek, rajzeszközök, tisztálkodási eszközök, diakeret, hangzóanyagok, (világunk hangjai) diaképek, meteorológiai mérőeszközök, (hőmérők, szélzászló, csapadékmérő) KRESZ játékok, élőlények képkártya, környezetismereti készlet. Képsorozatok: Növények világa, Állatok világa, Emberek világa, Közlekedés	
Természet- ismeret	Térképek, térképvázlatok, útikönyvek. Iránytű, mérőeszközök, egyszerű konyhai eszközök, kerti szerszámok, egyszerű fizikai szertári eszközök (nagyító, karctű, üvegtál, kád, különböző térfogatú edények, terepasztal, tereptárgyak, elsősegélynyújtó felszerelés, kötszerek), Videó filmek.	
Történelem	Történelem atlasz, történelmi térképek, időszalag, filmek, CD-k, kazetták, könyvek, albumok. Művészeti alkotások, videofilmek részletei, várak képei, helytörténeti múzeumok anyagai, katalógusai. Történelmi egységcsomag.	
Biológia- egészségtan	Poszteren, táblázatokon: termesztett növények, gyomnövények - különböző szervrendszerek (szív, légzés, vérkeringés, szaporító szervek, érzékszervek, stb.) Erdei növények, állatok képei, diafilmjei, szövetminta, sejt, csontváz,	

	izomzat - szőrzet, mikroszkóp, nagyító. Térkép: A világ vadon élő állatai, A növényzeti övek
Fizika	Tanulókísérleti eszközök: mechanikai, hőtani, elektromosságtani, tanulókísérleti készlet, hőmérő, mérőhenger, karos mérleg emelőtartozékokkal, rugós erőmérő, üvegeszközök, edények, diódák, gyújtó-, szórólencsék, valamint felfogó-ernyő. Tanári demonstrációs eszközök, mérőhengerek, Torricelli-cső higannyal, hangvillapár, demonstrációs hőmérők, hőforrás, villamos-főzőlap. Elektrovaria, hálózati tápegység, elektroszkópok, rúd-mágnesek, egyen-és váltakozó áramú demonstrációs műszerek szétszedhető iskolai transzformátor, tolóellenállások, optikai pad, prizmák, színszűrők, diavetítő diafilmekkel, írásvetítő, videomagnó kazettákkal, televízió, számítógép nyomtatóval, szoftverek, fényképezőgép, mikroszkóp, távcső.
Kémia	Vegyszerek, ásványok, csigaház, kagylóhéj, faszén, vízminták, üvegedények, fogók, csipeszek, borszeszégő, szűrőpapír, vízkeménység tesztek, lakmuspapír, molekulamodell, gyémánt-és grafitmodell. Periódusos rendszer, vízbontó készlet, tanulókísérleti eszközkészlet
Informatika	Számítógépek, programok, oktatóprogramok, szemléltető tablók. IKT, nyomtató, projektor, aktív tábla,
Földrajz	Atlasz, falitérképek, földgömb, terepasztal, tereptárgyak, Geológiai gyűjtemény, diasor, transzparensor, videofilm, mérőeszközök, tellúrium, rajzeszközök.
Ének - zene	Lemezjátszó, magnó, CD lejátszó, DVD Lemezsorozatok: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában. Hanglemezsorozat 5-8. osztály Zeneszerzők, költők képei, ritmuskártyák, dallamkirakó, hangjegytábla, hangszerek, ritmushangszerek.
Rajz	Albumok, diaképek, filmek, reprodukciók, írásvetítő, fóliák, diavetítő, vizuális játékok.
Életvitel és gyakorlati ismeretek	Műhely: képlékeny anyagok, papír, textil, fa-fém anyagok és azok megmunkálásához szükséges eszközök, szerszámok, rajzeszközök, mérőeszközök. Felszerelt konyha: edények, főzőeszközök, Kerti szerszámok, takarítóeszközök, tisztálkodási eszközök,

	varrógépek, szövőkeretek. Égetőkemence, fazekas korongozó. Szövőkeret – állvány és tartozékai
Testnevelés és sport	Tornapad, zsámoly, tornaszekrény, különböző átmérőjű és hosszúságú kötelek, ugrókötel, babzsák, különböző méretű labdák, gyűrű, trapéz, bordásfal, kendő, különböző tapintású anyagok, kövek, kavicsok, hinta, háló, billenőlap, gólyaláb, gördeszka, roller, kerékár, kuglibábuk, alagút, szivacs, akadályok, rúgós deszka, tenyér-és talpformák, tornabot, gumikötél, gumiasztal, kéziszer, tornaszőnyegek.
Speciális Fejlesztő-eszközök	Rehabilitációs órák: (kognitív képességek fejlesztése). Memória játékok, fűzőkészletek, építőjátékok, mozaikjátékok, színválasztó, Forma szett, Formamozaik, Formák és színek, Taktilis lottó, kéznyom készlet, lábnyom készlet, Bal - jobb játék, a figyelem emlékezet fejlesztéseket szolgáló játékok (Bandolini-k, Klipp-klapp, Fringer quiz, stb.) PERTRA sokoldalú fejlesztő eszközkészlet.
Mozgás-fejlesztés	Mozgásfejlesztő táskák, kenguru labda, gördeszka, óriás ovális labda, lépegető, henger, magas bóják, guruló labirintus, karika készlet, műanyag téglák készlet, óriás kerék, gomba, hordó, hengerek, roller, ejtőernyő, golyófürdő
Logopédia	Diktafon, magnó, kazetták, hangszerek, képsorozatok, betűkészlet, dominók, puzzle-k, játékok, építőkészletek, számítógép, programok.

11.3. Felszerelési jegyzék Ld. 8. sz. melléklet

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt - a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken- kell tájékoztatni. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

12. KOLLÉGIUM

A KN 8/B §-ának (4) bekezdése alapján: A kollégiumok a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjában foglaltaknak megfelelően készítik el a pedagógiai programjukat. A Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának tartalmaznia kell a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók kulturális, anyanyelvi nevelésének feladatait is.

A kollégium feladata megteremteni a feltételeket az iskolai tanulmányok folytatásához azoknak,

- akiknek a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítéséhez, nemzeti vagy etnikai kisebbségi nyelven, illetve gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben való tanuláshoz a lakóhelyükön nincs lehetőségük, illetve
- akiknek a tanuláshoz megfelelő feltételeket a szülő nem tudja biztosítani.

A kollégium feladata a tanuló

- humánus légkörben folyó nevelése, személyiségének fejlesztése, képességeinek és érdeklődésének megfelelően tehetségének kibontakoztatása, iskolai tanulmányainak segítése,
- sportolási, művelődési és önképzési lehetőségének biztosítása,
- öntevékenységének, együttműködési készségének fejlesztése, önállóságának, felelősségtudatának fejlesztése,
- pályaválasztásához, középiskolai kollégium esetén a tanuló önálló életkezdéséhez szükséges ismeretek, képességek megszerzésének elősegítése.

A kollégium kapcsolatot tart a tanuló szülőjével, iskolájával.

A kollégiumi nevelőmunka a társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességek fejlesztését szolgálja. Ennek során jelentős szerepet kap az egyéni bánásmód, a személyre szabott nevelési eljárások, az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységformák alkalmazása.

A kollégiumi foglalkozások szervezésekor kiemelt szerepet kap:

- a szocializációt segítő képességek fejlesztése,
- az egyéni tanulási és ismeretszerzési technikák megtanulása, alkalmazása,
- az egészséges életmódra nevelés – a tanuló speciális igényeihez igazítva az egészség megőrzéséhez szükséges technikák, képességek megszerzése, megőrzése,
- a környezeti nevelés, az egyéni igények alapján a saját környezet megfelelő kialakítása,
- a szabadidős program, önkiszolgálás, munka, tehetséggondozás, felzárkóztatás, társas kapcsolatok, közösségi tevékenységek alkalmazása, amelyek a tanuló eredményes társadalmi beilleszkedését segítik elő.

12.1. A kollégiumi nevelés célja

Alapvetően azonos az iskola által kitűzött célokkal.

A kollégium sajátos eszközeinek és módszereinek a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

12.2. A kollégiumi nevelés főbb alapelvei

- Alapvető emberi és szabadságjogok, a tanulókat megillető jogok érvényesítése.
- Demokratikus, humanista nevelési elvek alkalmazása.
- A tanulók iránti felelősség, bizalom, szeretet és tapintat.
- Alapvető erkölcsi normák betartása.
- Egyéni és életkori sajátosságok, szükségletek figyelembevétele, alkalmazkodás a tanulók fogyatékoságához.
- Szülőkkkel és iskolával való együttműködés

12.3. A kollégiumi nevelés feladatai

- A tanulás segítése.
- Felzárkóztatás, tehetséggondozás, pályaorientáció segítése.
- Közösségi értékrend és normarendszer kiépítése, fejlesztése, fogyasztóvédelem.
- Az egészséges és kulturált életmódra nevelés.
- Önismeret fejlesztése, humanista világné kialakításának segítése.
- Szabadidős programok szervezése.
- Gyermekvédelem, drogprevenció.

12.4. Személyi feltételek, elvárások

A kollégiumban a nevelési feladatokat a nevelőtanár és a gyógypedagógiai asszisztens végzi.

- Korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik.
- Empatikus.
- Követendő példa tanulói előtt.
- Együttműködik a nevelőtestülettel, a szülőkkkel.

12.5. Tárgyi, környezeti elvárások

A kollégium környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak.

Gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségeiről.

12.6. A kollégiumi élet megszervezése

A kollégium biztosítja a gyermekek optimális testi- lelki fejlődésének feltételeit, figyelembe véve a speciális igényeket, az intézményi szokásokat. Az egyes tevékenységek a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodnak.

Napirend

Időpont	Tevékenység
6 ¹⁵ – 6 ⁴⁰	Ébresztő, tisztálkodás, ágyazás, öltözködés, reggeli szemle.
6 ⁴⁰ - 7 ⁰⁰	Reggeli.
7 ⁰⁰ -	Indulás az iskolába.
16 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰	Visszaindulás a kollégiumba. Kollégiumi foglalkozás. Szabadidős foglalkozások.
18 ⁰⁰ - 18 ³⁰	Vacsora.
18 ³⁰ – 20 ⁰⁰	Tisztálkodás, gondozás, ágyazás.
20 ⁰⁰ – 21 ⁰⁰	Szabadon választott tevékenység.
20 ⁰⁰ –	Takarodó alsósoknak.
21 ⁰⁰	Takarodó felsősöknek.

A kollégium kiépíti, ápolja, megújítja hagyományait, erősíti a kollégiumi közösség együvé tartozását.

Hagyományok:

- Egészségvédelmi hónap
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Tavaszváró
- Húsvét
- Gyermeknap
- Végzősök búcsúztatása

12.7. A kollégium kapcsolatrendszere

Nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében, rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, az iskolával, civil szervezetekkel, humanitárius szervezetekkel.

A szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái:

- kollégiumi szülői értekezlet - minden tanév kezdetén: az új beköltözők szüleinek tájékoztatása, kollégiumi házirend ismertetése.

- iskolai szülői értekezlet a nevelőtanárok részvételével
- a gyermek be - illetve hazautazása alkalmával a kísérő szülővel
- kollégiumi ballagás alkalmával

12.8. A kollégium tevékenységi szervezete

- A kollégium által kötelezően biztosított foglalkozások
- A tehetség kibontakozását, felzárkózást segítő foglalkozások
- A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások
- A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások

12.9. A kollégiumi nevelés eredményessége

A kollégium a szülővel és az iskolával együttműködve – hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be iskolai tanulmányait.

A gyermek e nevelés során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez, az önálló életvezetéshez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket.

A nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe kell venni, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

12.10. Kollégiumi foglalkozások keret-terve

Az alapprogram végrehajtásához szükséges kötelező foglalkozások éves óraszám: 1-8 évfolyam

Témakörök	Óraszám
Tanulásmódszertan	3
Önismeret	3
Művészeti és információs kultúra	3
Környezeti nevelés	3
Életmód. Életvitel, háztartási ismeretek	4
Egyén és közösség	3
Magyarság, nemzetiségi lét, európaiság	3

12.10.1. Kollégiumi foglalkozások keretprogram terve

Célok és feladatok:

- A kollégiumi nevelésben szerepet kap az egyéni képességek kibontakozásának támogatása, a gyerekek testi, lelki és szociális fejlődésének segítése az életkori, egyéni adottságok és sajátosságok figyelembe vételével. Segíti az iskolai követelmények teljesítésére való felkészülést, a felzárkózást. A foglalkozások hozzájárulnak az ott töltött idő hasznos és örömteli megéléséhez.
- A kollégiumi foglalkozások célja a gyermek személyiségének mindenoldalú fejlesztése

12.10.2. Tanulásmódszertan – napközis foglalkozás keretein belül

Célok és feladatok:

A foglalkozások eredményeként a tanulók szert tesznek a fokozatos önállóságra, növeli a tanulás hatékonyságát, segíti az iskolai órákra való felkészülést.

Fejlesztési követelmények:

- Ismerje meg és alkalmazza a hatékony tanulási módszereket, eljárásokat
- Ismerje a tanulás folyamatát
- Ismerje és alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait, a szolgáltatásokat igénybe tudja venni
- Képes legyen ismereteket gyűjteni
- Tudjon a tanultakról beszámolni
- Értékelje munkáját
- Segítséggel tudja szervezni idejét, tevékenységét

Témakör	Tartalom, tevékenység
Tanulási módszerek elsajátítása és alkalmazása	Tanulás közösségben közösen. Segítő tanulás. Egyéni tanulás. Ellenőrzött tanulás. Különböző tanulási technikák, módszerek megismerése, elsajátítása, alkalmazása. A tanulás egyéb feltételei (időterv, tanulási sorrend stb.) egyéni sajátosságok megbeszélése
Könyvtárhasználat	Általános könyvtárhasználati ismeretek. Tájékozódás a könyvtárban. Ismeretek elsajátítása, készségek kialakítása.

12.10.3. Önismeret

Fejlesztési feladatok:

- Ismerje meg személyisége jellemzőit, az ember tulajdonságait, milyen jellemzőket várnak el tőle a különböző közösségek.
- Törekedjen önmaga megismerésére.
- Felelősen teljesítse megbízásait.
- Értse meg, miért van szükség az alapvető magatartási szabályok megtartására.
- Törekedjen a konfliktusok feloldására.
- Ismerje és fogadja el az értékeket.

Témakörök	Tartalmak, tevékenységek
Ki vagyok én?	Önismereti készségek és képességek kialakítása, fejlesztése. Az ember külső és belső tulajdonságai. Értelmi képességeink Érzelmeink és indulataink Belső mozgatóerőink
Egyén és társadalom	Az egyén helye a társadalomban. Egyén, család, közösség. A konfliktuskezelés és lehetőségei. Az érzelmek, az érzelmek szerepe. A motiváció és az értékrend.

12.10.4. Művészet és információs kultúra

Célok és feladatok:

Személyes élményeik során találkozzanak esztétikai értékekkel. Formálódjon tárgy és környezetkultúrájuk. Alakuljon egyéni ízlésük, legyen igényük ízléses belső és külső téralakításra, lakberendezésre, tárgyhasználatra. A műveltség érték legyen számára.

Fejlesztési követelmények:

- Kapcsolódjon be a kollégiumi kulturális és művészeti tevékenységekbe.
- Ismerje a művészet fogalmát, az alapvető művészeti ágakat, azok kifejezőeszközeit.
- Tehetségéhez mértén vegyen részt egyéni vagy közös produkciókban, a kollégiumi hagyományok éltetésében.

Témakörök	Tartalmak, tevékenységek
Mindennapok művészete	Mi a szép? Miért teszik? Mi a divat? Mi az ízlés? Mi a művészi? Ismerkedés műalkotásokkal.

	Zenehallgatás, kiállítások, színházi előadások megtekintése. Beszélgetés, vélemények megfogalmazása.
Az alkotás öröme	A kollégium belső és külső terei Modellezés Drámamódok alkalmazása, közös dramatikus produkciók. A hagyományokhoz kapcsolódó ünnepek lebonyolítása
A gondolatok közlése	Napi szintű tájékozódás és beszélgetés a világban történekről. Hírközlő média figyelése. Megbeszélés, véleménycsere, vita

12.10.5. Környezeti nevelés

Célok, feladatok:

- Felkészítés a környezettel harmonikus életvezetésre.
- Ismerjék fel a környezetet terhelő, károsító tevékenységeket, tudják ezeket csökkenteni, megoldani.
- Tudják mit jelent a környezetet védelme, mit lehet tenni érte.

Fejlesztési követelmények

- Ismerje a környezet sajátosságait, vegye észre a lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat.
- Őrizze és fejlessze a környezeti értékeket.
- Fejlődjenek ki benne a környezetkímélő életvitelhez szükséges szokások.
- Legyen mozgósítható a környezet védelmére.

Témakörök	Tartalmak, tevékenységek
Környezetünk állapota	A kollégium külső és belső környezete. Az élő környezet kialakítása, védelme (virágok, fák, állatok). A hulladék kezelése. Pazarló kezelés: pl.: energiafogyasztás. Vásárlási, fogyasztási szokásaink, igények és szükségletek. Környezetbarát termékek.
Közös felelősségünk	Közvetlen környezetünk állapota. Részvétel környezetvédő tevékenységekben.

12.10.6. Életmód, életvitel, háztartási ismeretek

Célok, feladatok:

Készítse fel a tanulókat az egészséges életmód, életviteli szokások tudatos felépítésére, az ezekhez szükséges ismeretek megszerzésére. Alakuljon ki életritmushoz igazodó napirend. Segítsük problémái megoldásában, konfliktusai kezelésében. Legyenek ismeretei a káros

szenvedélyekről, tudja azokat elutasítani. Készüljön fel az önálló életvitelre, önellátásra, családi életre (munkamegosztás, pénzgazdálkodás, párválasztás, gyermeknevelés).

Fejlesztési követelmények:

- Ismerje és sajátítsa el az alapvető együttélési, együttműködési normákat.
- Tartsa be az illemszabályokat, törvényeket.
- Empátia kifejlesztése, demokratikus konfliktuskezelés
- Kulturált kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés.
- Legyen megfelelő önkritikája.
- Ismerje az alapvető emberi jogokat és kötelességeket.
- Ismerje a felelősség és döntés fogalmát, tudjon élni vele.
- Legyen jártas az egyszerű háztartási eszközök használatában.

Témakörök	Tartalmak, tevékenységek
Társas kapcsolataink	Kapcsolatépítés, közösségépítés. Figyelem másokra, mások elfogadása. Konfliktuskezelés, a problémák megoldásának módszerei. Segítség kérése, segítség nyújtása. Közösségépítő drámajáték.
Élet a kollégiumban	Helyem a kollégiumban. Önálló feladatok, közösségi feladatok vállalása. Kiben bízhat, Kihez fordulhat problémáival, Kitől kérhet tanácsot, segítséget? Veszélyes helyzetek felismerése, megoldása. Jogok, kötelességek, felelősség
A háztartás	Szerepek, feladatok a családban. Házimunkák célszerű tervezése. Időterv készítése. Kiadások megtervezése, költségvetés készítése.
Testi, lelki egészségünk	A biztonságot veszélyeztető helyek és helyzetek megbeszélése. A helyes testápolás elsajátítása. Egészséges napirend összeállítása. Testi, lelki változások a serdülőkorban. A növekedésből adódó változások megelőzése. Egészséget károsító hatások.

12.10.7. Egyén és közösség

Célok és feladatok:

Megismeri és gyakorolja a kollégiumi közösség nyújtotta jogokat, és kötelességeket, a felelősség és döntés súlyát, következményeit. Saját értékéről visszajelzést kap, tapasztalatokat szerez, alakul személyisége. Elsajátítja a társadalmi érintkezés alapvető szabályait. Megismeri a társadalom szerkezetét és működését.

Fejlesztési követelmények:

- Ismerje és tartsa be az alapvető illemszabályokat, a kapcsolatteremtés elfogadott formáit.
- Alkalmazza a megfelelő magatartási formákat.
- Ismerje a korlátokat, azokat tartsa be.
- Tartsa tiszteletben más ember jogait, igényeit, kérését.

Témakörök	Tartalmak, tevékenységek
Én és a család	A család története-, családi történetek. A család típusa, szerkezete, működése. Szerepek és szabályok a családban. Saját tapasztalatok feldolgozása
A kollégium és az iskola	A kollégium és az iskola írott és íratlan szabályai, törvényei. Alapvető illemszabályok. Szociális készségek. Situációs játékok által gyakorlás.
A társadalom	A másik ember megismerése. Alá és fölérendeltségi kapcsolatok.

12.10.8. Magyarság, nemzetiségi lét, európaiság

Célok, feladatok:

Szerezzen alapvető ismereteket lakóhelyének és környékének történelmi és földrajzi értékeiről. Ismerje fel, hogy hazánk lakossága többnemzetiségű. Becsülje a kulturális hagyományokat. Szerezzen elemi ismereteket az Európai Unióról, annak feladatairól, céljairól.

Fejlesztési követelmények:

- Képességeihez mérten vállaljon szerepet hazánk nemzeti ünnepeire való felkészülésben.

- Ismerje nemzeti jelképeinket
- Tudjon együtt élni lakóhelyén más nemzetiségű emberekkel, tartsa tiszteletben azok értékeit, anyanyelvét
- Ismerje lakóhelyének történelmileg meghatározó személyiségeit, fontosabb épületeit.

Témakörök	Tartalmak, tevékenységek
Magyarország a hazánk	Nemzeti ünnepeink: Március 15., (augusztus 20.), október 23. Nemzeti jelképeink: manuális tevékenység, jelképek készítése. A mi városunk. A Szigetköz, mint Természetvédelmi Körzet.
Magyarország Európa egyik országa	Hazánk és a szomszédos országok kapcsolata.

12.11. A kollégium helyiségeinek jegyzéke

Megnevezés	Mennyiségi mutató (rendelet szerint)	Leltár szerinti mutató	Megjegyzés
tanulószoza	kollégiumonként (ha a hálósobát, ilyen célra nem alakították ki, a tanulólétszám figyelembevételével): 3 + 1	1	Délután a tanulás az iskolában történik, este rendelkezésre áll 1 tanulószoza.
szakkör, diákköri szoba	kollégiumonként 1	1	
számítás-technikai terem	kollégiumonként 1	0	
könyvtár	kollégiumonként 1	0	Rendelkezésünkre áll az iskolai
stúdió	kollégiumonként 1	0	
hálószoza, hálóterem	2 – 4 tanulóként: 1 összesen: 9	6	
sportudvar	kollégiumonként 1	0	Az iskolai áll rendelkezésre
kollégiumvezetői iroda	kollégiumonként 1	0	
nevelőtestületi szoba	kollégiumonként 1	1	
ügyviteli helyiség	kollégiumonként 1	0	
orvosi szoba	kollégiumonként 1	0	
társalgó (szülői váró)	kollégiumonként és szintenként (2x1) 1	0	

éjszakai gyermekfelügyelő szoba	szintenként (2) 1	0	A nevelői szoba áll rendelkezésre.
porta	székhelyen 1	1	
nővérszoba	szintenként (2) 1	0	
betegszoba	nemenként 2	0	
vendégszoba	kollégiumonként 1	0	
ebédlő	kollégiumonként 1	1	
melegítőkonyha	kollégiumonként 1	1	
tálaló - mosogató	kollégiumonként 1	1	
teakonyha	kollégiumonként 1	1	
tanulói vizesblokk	kollégiumonként 1	1	
személyzeti WC	épületenként, nemenként (2) 1	1	
tanulói WC	szintenként, nemenként 1 = 4	2	
karbantartó műhely	kollégiumonként 1	0	
tisztítószer, takarítóeszköz, gépek tárolója	székhelyen, telephelyen 1	0	
ágyneműraktár	kollégiumonként 1	1	
mosókonyha	székhelyen, telephelyen 1	0	
szárítóhelyiség	székhelyen, telephelyen 1	0	
vasaló, fehérnemű javító helyiség	székhelyen, telephelyen 1	0	
szeméttároló	székhelyen, telephelyen,1	1	

13. UTAZÓ TANÁRI SZOLGÁLTATÁS

(TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 „Együtt az együttnevelésért” pályázat keretében kidolgozott Utazó tanári protokoll)

13.1. Az utazó gyógypedagógiai ellátás jogszabályi háttere

- 2011. CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 32/2012 (X.08.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

13.2. Az utazó gyógypedagógiai ellátás célja

(TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 „Együtt az együttnevelésért” pályázat keretében kidolgozott Utazó tanári protokoll)

Célunk: Elsősorban a Győri Tankerületi Központ mosonmagyaróvári térségének iskoláiban és esetenként a Mosonmagyaróvári Járás óvodáiban integráltan nevelt-oktatott sajátos nevelési igényű gyermeket/tanulókat sérülés-specifikus, egyéni igényeknek megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesíteni.

13.3. Az utazó gyógypedagógiai ellátás fő feladatai

(Integrációt támogató protokoll alapján-KK belső pályázat keretében íródott „Jó gyakorlat” alapján)

Feladatok a tanév elején:

- a szakértői vélemény értelmezése, megbeszélése a többségi pedagógusokkal
- aktív hospitálás a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló jobb megismerése érdekében
- a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló év eleji diagnosztikus mérése
- egyéni fejlesztési tervek készítése (TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 „Együtt az együttnevelésért” pályázat keretében átvett „Jó gyakorlat”)
- segítségnyújtás a többségi tanulók érzékenyítésében
- a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló beilleszkedésének segítése
- az ellátásban részt vevő szakemberek munkájának koordinálása

Feladatok a tanév során:

- a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló előrehaladásának folyamatos figyelése
- aktív hospitálás
- szakmai segítségnyújtás a többségi pedagógusoknak
- igény/szükség szerinti konzultáció a szülőkkel és a gyermekkel/tanulóval foglalkozó pedagógusokkal
- rehabilitációs-rehabilitációs célú ellátás biztosítása
- szakértői kontrollvizsgálatok előkészítése (részvétel a kontrollvizsgálati kérelem, pedagógiai jellemzés készítésében)

Adminisztrációs feladatok:

- egyéni fejlesztési terv készítése (TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 pályázat Jó gyakorlat átvétele)
- egyéni fejlődési lapok vezetése?
- diagnosztikus mérés dokumentálása
- tanulói portfólió elkészítése (TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 pályázat Jó gyakorlat átvétele):
 - szakértői és kontrollvélemények
 - diagnosztikus mérések
 - egyéni fejlesztési terv
 - hivatalos iratok, feljegyzések
 - a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló egy-egy jellemző munkája (rajz, fogalmazás, tantárgyi teszt, stb.)
 - szöveges értékelések
- egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció egyéni fejlődési lap **(belív-krétából)**
- e-kréta elektronikus napló vezetése

13.4. Az utazó gyógypedagógiai ellátást nyújtó személyek

A tankerület iskoláiban és esetenként a Mosonmagyaróvári járás óvodáiban integráltan nevelt/oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók sérülés-specifikus ellátását igény szerint a Mosonmagyaróvári Éltes EGYMI utazó gyógypedagógusi szolgálata biztosítja az alábbi területeken:

fejlesztési területek	szükséges gyógypedagógiai kompetencia/szakirányú végzettség
tanulási képességek fejlesztése iskolai készségek fejlesztése kognitív képességek fejlesztése	gyógypedagógus

receptív-expresszív beszéd fejlesztése artikuláció fejlesztése különböző fokú és típusú	logopédus
beszéd fogyatékossgokkal küzdő gyermek/tanuló ellátása	logopédus nyelv- és beszédfejlesztő pedagógus
különböző fokú és típusú hallássérüléssel küzdő gyermek/tanuló ellátása	szurdopedagógus
különböző fokú és típusú látássérüléssel küzdő gyermek/tanuló ellátása	tiflopedagógus
különböző fokú és típusú mozgássérüléssel küzdő gyermek/tanuló ellátása	szomatopedagógus
autizmus spektrumzavarral küzdő gyermek/tanuló ellátása	autizmus spektrum pedagógiája szakirány, illetve továbbképzést végzett szakember

13.5. Az utazó gyógypedagógiai ellátást igénylők köre

Az utazó gyógypedagógusi szolgálatot azok a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók igényelhetik, akiket Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Szakszolgálat határozata alapján vettek fel a járás, Győri Tankerületi Központ által fenntartott többségi intézményeibe.

Nem Győri Tankerületi Központ által fenntartott intézményben csak a Központtal kötött megállapodás értelmében látjuk el a gyógypedagógiai ellátás feladatait.

13.6. Az utazó gyógypedagógiai ellátás folyamata

A tanév előkészítése:

Feladatok a tanév elején

- a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók ellátásának megszervezése a tankerülethez beérkezett igényeknek megfelelően a rendelkezésre álló humán erőforrás függvényében
- kapcsolatfelvétel a befogadó intézményekkel
- Integrációt támogató tájékoztató kiadvány eljuttatása a többségi, integráló intézményekbe (KK belső pályázat keretében íródott „Jó gyakorlat” alapján)

Feladatok a tanév során

- gyermek/tanuló megfigyelése, diagnosztikus mérések elvégzése, aktív hospitálás
- konzultáció a befogadó pedagógusokkal és a szülőkkel (3.1.6-11/2-2011-0005 Családközpontú tanácsadás, Helyszíni tanácsadás protokoll)
- fejlesztési tervek elkészítése, szükség esetén a különböző szakterületeken dolgozó gyógypedagógusok együttműködésével
- egyéni fejlődési lap (külív és betétív) vezetése
- tanulói portfólió elkészítése (TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 pályázat Jó gyakorlat átvétele)
- féléves és éves beszámoló elkészítése
- gyermekek/tanulók év végi szöveges értékelésének elkészítése
- az év közben érkezett gyermekek/tanulók ellátásának megszervezése

14. ESZKÖZKÖLCSÖNZÉSI SZOLGÁLTATÁS

(TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 „Együtt az együttnevelésért” pályázat keretében beszerzett eszközök, és kidolgozott Általános kölcsönzési protokoll és speciális kölcsönzési protokollok alapján.)

14.1. A szolgáltatás célja és feladatai

Az eszközkölcsönzés létrehozásának célja a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók fejlesztéséhez szükséges eszközöket biztosítani szülők és pedagógusok számára.

Az eszközkölcsönző feladata:

- Az eszközök kategorizált gyűjtése, rendszerezése
- Strukturált adatbázis készítése
- Eszközkölcsönzés a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók fejlesztésével foglalkozó szakemberek és a szülők számára
- Az eszközök megismertetése a kölcsönzést igénybe vevő személyekkel (TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 Szórolap, Módszertani füzet, Akadálymentesített honlap)
- A kölcsönzést igénylők számára – szükség és kérés szerint – az eszközök használatának, alkalmazásának bemutatása (TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 Kiállításhoz kapcsolódó szolgáltatás protokoll)

14.2. A szolgáltatás célcsoportja és az igénybevétel feltétele

A szolgáltatás célcsoportja

- a sajátos nevelési igényű gyermeket, tanulót nevelő szülők
- integráló intézmények
- óvodapedagógusok
- pedagógusok, gyógypedagógusok
- fejlesztést végző szakemberek
- közvetetten a sajátos nevelési igényű gyermek

Az igénybevétel feltétele

- A szolgáltatást igénybe veheti az EGYMI ellátási körzetében integráltan és elkülönítetten nevelt/oktatott sajátos nevelési igényű gyermekkel foglalkozó pedagógus, gyógypedagógus, egyéb szakember és a gyermekek szülei. Az eszközkölcsönzési szolgáltatás igényléséhez az adott személyt fel kell venni az eszközkölcsönző nyilvántartásába

- Az eszközök egy része csak bizonyos szakmai kompetenciával rendelkező személyek számára kölcsönözhető, mely a speciális eszköz protokollokban valamint az eszközkatalógus egyéni eszközleírásaiban jelzésre kerül

14.3. Az eszközkölcsönző működésének személyi és tárgyi feltételei

(TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 „Együtt az együttnevelésért” pályázat keretében kidolgozott Általános kölcsönzési protokoll szerint)

Az eszközkölcsönzést koordináló személy az Éltes EGYMI megbízott pedagógusa, aki szorosan együttműködik az intézmény gyógypedagógusaival.

A kölcsönzés helyszíne az EGYMI erre a célra kialakított helysége.

Tárgyi feltételek:

- ✓ számítógép
- ✓ fejlesztő eszközök, játékok széles kínálata
- ✓ tároló bútorok
- ✓ eszközkatalógus(TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 pályázat): az eszközkölcsönzőben található fejlesztő eszközök, játékok részletes leírását tartalmazza, mely az általános eszközismertetésen túl magában foglalja az EGYMI gyógypedagógusai által összeállított ajánlást, mely kitér a javasolt korosztályra, fejlettségi szintre, illetve tartalmaz olyan fejlesztési területeket is, melyeken az eszköz az eredetileg meghatározotton kívül még használható, jól alkalmazható.

14.4. Az eszközkölcsönző működése

(TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 „Együtt az együttnevelésért” pályázat keretében kidolgozott Általános kölcsönzési protokoll szerint)

Az eszközkölcsönző nyitva tartása a tanév rendjéhez igazodik.

- ✓ Az eszközkölcsönzés vezetésével megbízott pedagógus a tanév megkezdése előtt ellenőrzi az eszközök állapotát, frissíti az eszköznyilvántartást.
- ✓ Az eszközkölcsönző működéséről és az igénybevétel feltételeiről az intézmény honlapján adunk tájékoztatást.
- ✓ A kölcsönzőt igénybe venni szándékozó időpontot egyeztet a megbízott pedagógussal.
- ✓ A megbízott pedagógus az eszközkölcsönzőt felkeresőket tájékoztatja a kölcsönző használatának módjáról, a kölcsönözhető eszközök köréről, azok sérülés-specifikus alkalmazhatóságáról.
- ✓ Az eszköz kölcsönzését megelőzi az eszközzel történő ismerkedés, konzultáció, a használat betanítása.

- ✓ Balesetvédelem: Az eszközök kölcsönzése során a felhasználók számára a balesetvédelmi, baleset-megelőzési tudnivalók szempontjait az adott eszköz használatával kapcsolatban minden esetben közölni kell. Az eszközök biztonságos használata csak ezek ismeretében várható el.
- ✓ A kölcsönző személy anyagi felelősséggel bír a kikölcsönzött eszközért.
- ✓ Kölcsönzés esetén a kitöltött Kölcsönzési nyomtatvány alapján Egyéni kölcsönző kártyán (lásd 3. sz. melléklet) vezeti az igénybevevők kölcsönzéseit. Elektronikus Nyilvántartási lapon nyilvántartja a kölcsönözhető eszközök nevét, leltári számát, a kölcsönző személyét, a kikölcsönzés időpontját és kölcsönzés lejáratát.
- ✓ Az eszköz visszavételekor ellenőrzi az eszköz állapotát. Elvesztés vagy megrongálódás esetén jegyzőkönyvet (lásd 4. sz. melléklet) vesz fel a kárról.
- ✓ Figyelemmel kíséri a kölcsönzői igényeket és erről nyilvántartást vezet, hogy a következő beszerzésnél prioritást élvezzenek az igénylistán szereplő tételek. Állományépítésre mindig az intézményvezetővel és a szakmai vezetőkkel való egyeztetés után kerül sor.

15. SZAKMAI SZOLGÁLTATÁSOK

(TÁMOP 3.1.6-11/2-2011-0005 „Együtt az együttnevelésért” pályázat)

15.1. A mozgásfejlesztés szolgáltatás

A szolgáltatás célja

Megteremteni az esélyegyenlőség alapjait, hogy a mozgássérült gyermekek az iskolai tanulmányok adott pontján felkészültek legyenek az ismeretszerzésre, az önálló életvitelre.

Ennek érdekében:

- ki kell alakítani a tanulóknak az egészséges énképet és önbizalmat,
- növelni a kudarcűrő képességüket,
- önállóságra nevelni őket

15.2. Utazó tanári szolgáltatás

A szolgáltatás célja

A többségi intézményekben nevelt/oktatott sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók együttnevelésének segítése és sérülés-specifikus ellátása.

15.3. Tartósan beteg tanulók ellátása

A szolgáltatás célja

A szolgáltatás biztosítja a tartósan beteg gyermek számára az oktatáshoz-neveléshez való jog érvényesítését, vagyis az életkorának, állapotának, egyéni szükségleteinek megfelelő tanulást, pedagógiai fejlesztést, a tanulmányok folytatását a megfelelő szakemberek és tanulási környezet megteremtése mellett.

16. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGE

A Pedagógia Program határidő nélküli.
Módosítás a törvények változásainak megfelelően.
Részletes felülvizsgálat 5 év után.

A Mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény pedagógiai programját az intézmény vezetőjének előterjesztése alapján a nevelőtestület 2019. április 9. napján megtárgyalta, megvitatta és elfogadta.

A Pedagógiai Programot 2019. április 10-én az intézmény vezetője jóváhagyta.

Jelen Pedagógiai Program a Mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény nevelőtestületi elfogadó határozatával, és az intézményvezető jóváhagyásával 2019. szeptember 1-én lép hatályba.

A Mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény pedagógiai programját az iskola szülői szervezete a 2019. április 3-i ülésén megtárgyalta és a nevelőtestületnek elfogadásra javasolta.

Artner Anikó
SzM elnöke

A Mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény pedagógiai programját az iskola diákönkormányzata megtárgyalta a 2019. április 8-i ülésén és a nevelőtestületnek elfogadásra javasolta.

Ispánki Csaba
DÖK vezető

A Mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény pedagógiai programját az iskola Közalkalmazotti Tanácsa megtárgyalta a 2019. április 08-i ülésén és a nevelőtestületnek elfogadásra javasolta.

Gerdesics Józsefné

Gerdesics Józsefné

KT elnök

A Mosonmagyaróvári Éltés Mátyás Általános Iskola, Óvoda, Készségfejlesztő Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény pedagógiai programját az iskola szakmai munkaközösségei megtárgyalták a 2016. 2019. április 9-i ülésükön és a nevelőtestületnek elfogadásra javasolták.

Sztárayné S. Andrea

TANAK 1-4. évf. nevelői
mk. vezető

Kovács Tünde

TANAK 5-8.évf. nevelői
mk. vezető

Wéberné Sz. Hajnalka

ÉAK 1-12. évf. nevelői
mk. vezető

Kardosné Farkas Hedvig

AUT 1-8. évf. nevelői
mk. vezető

Majláth Sándor Róbert

EGYMI int.egys.vez..

Mosonmagyaróvár, 2019. április 10.

Eder Etelka

Eder Etelka
igazgató

17. MELLÉKLETEK

1. Környezeti és egészségnevelési program
2. Fizikai és mozgásállapot-mérő tesztek
3. Diagnosztizáló mérőcsomag 1 – 4. évfolyam
4. P. A. C.
(Pedagógiai analízis és curriculum a szocializáció és személyiségfejlődés mérésére értelmi fogyatékosoknál). A 6 – 16 éves és idősebb középsúlyos fogyatékosok számára készült tesztek alkalmaznak.
S/P-A-C 2. – súlyos értelmi fogyatékos személyek mérésére
TARC – súlyosan halmozottan fogyatékos személyek mérésére
5. Mérőcsomag autista tanulók számára
6. Tanulók írásbeli értékelése
7. Tankönyvjegyzék
8. Felszerelési jegyzék
9. Óvodai Nevelési Program
10. Helyi Tanterv